

Begroting 2022

1. Algemeen

Leeswijzer

De basis van deze begroting is de Kadernota 2022-2025 en de hierin beschreven doelen en prestatieindicatoren. Deze doelen zijn aangevuld met de doelstellingen uit het bestaande beleid die extra aandacht nodig hebben. Per programma is een financieel overzicht van de baten en lasten opgenomen met de daarbij horende toevoegingen aan en/of onttrekkingen uit de reserves.

De vanuit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplichte indicatoren staan bij de programma's, net als de bijdragen aan verbonden partijen. Bij de programma's zijn extra indicatoren opgenomen om informatie te verstrekken over doelen die we willen volgen.

In de begroting ziet u in de financiële tabellen de bedragen met een min (-) of niets ervoor staan. Wanneer er bedragen met een min (-) staan, dan betekent dit een opbrengstpost of een voordelig effect. Wanneer er niets voor staat (een positief getal dus) is er sprake van een kostenpost of een nadelig effect. De enige uitzondering hierop is de tabel in paragraaf 3.1. Dit staat aangegeven bij de desbetreffende tabel.

De programmabegroting is opgebouwd uit de volgende elementen:

Hoofdstuk 1 Algemene informatie

- Leeswijzer
- Inleiding
- Financiën in één oogopslag

Hoofdstuk 2 De programma's

- 1 Bestuurlijke Vernieuwing
- 2 Zorgzame Gemeente
- 3 Vitale Gemeente
- 4 Leefbare Gemeente

Hoofdstuk 3 De financiële begroting

- 1 Inleiding
- 2 Algemene dekkingsmiddelen
- 3 Overhead
- 4 Meerjarenbegroting
- 5 Vennootschapsbelasting
- 6 Onvoorzien
- 7 Geprognostiseerde balansen
- 8 Technische uitgangspunten
- 9 Wat gaat het kosten?
- 10 Overige ontwikkelingen

Hoofdstuk 4 Paragrafen

1. Weerstandsvermogen
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Financiering
4. Bedrijfsvoering
5. Verbonden partijen
6. Grondbeleid
7. Lokale heffingen
8. Subsidies
9. Toezichtinformatie
10. Wijkgericht werken

Bijlagen

- Meerjarig investeringsplan
- Staat van reserves en voorzieningen
- Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves Incidentele baten en lasten
- Financiële gegevens per taakveld

Bij zowel hoofdstuk 2 De programma's als bij hoofdstuk 3 De financiële begroting zijn de tabellen van "Wat gaat het kosten?" opgenomen. De toelichting op de afwijkingen bij deze tabellen hebben wij opgenomen onder hoofdstuk 3 De financiële begroting en niet bij de programma's zelf.

Inleiding

Voor u ligt de Begroting 2022-2025 van de gemeente Den Helder. Dit is de laatste begroting van dit college en zoals we in de Kadernota 2022-2025 ook schreven: deze verschijnt in een moeilijke periode voor veel van onze inwoners, instellingen en bedrijven door de coronacrisis. Ook de gemeente zelf heeft er last van. Gelukkig lijken de ontwikkelingen op dit moment de goede kant op te gaan en hopen we dat de positieve ontwikkelingen waar we mee bezig waren met extra energie voortgezet kunnen worden. En we daarmee kunnen helpen aan nieuw perspectief voor inwoners en bedrijven.

Deze raadsperiode heeft het college ingezet op de ontwikkeling van onze gemeente in brede zin, waarbij de ambitie 'Van krimp naar groei' woorden heeft gegeven aan het groeiende zelfvertrouwen van onze gemeente en richting aan onze ambities. En we mogen vaststellen: Den Helder staat weer op de kaart! Het aantal inwoners neemt toe, er worden nieuwe woningen opgeleverd waar in toenemende mate inwoners van buiten de stad op af komen, het stadscentrum heeft nieuw elan gekregen, de verbinding met Willemsoord is duidelijker, de keuze voor huisvesting van de gemeente is gemaakt, de havenontwikkeling samen met de Marine begint vorm te krijgen en wordt ook door de Provincie én het Rijk ervaren en gesteund door een Regiodeal.

Er is een goed aanbod van culturele en sportieve voorzieningen, er is geld om Julianadorp nog aantrekkelijker te maken, de zorg is ondanks de kostenontwikkeling op peil gebleven, zodat al onze inwoners kunnen meedoen. Daarbij zijn grote bezuinigingen niet nodig geweest en is ook nu meerjarig geld beschikbaar. Deze laatste begroting is vooral gericht op uitvoering van plannen en minder op nieuwe plannen. Concreet hebben we het dan onder andere over de uitvoering van woningbouwplannen, uitvoering van integrale, wijkgerichte aanpak van de zorg, uitwerken plannen voor de haven, aanpak openbare ruimte per wijk, uitvoering armoedebeleid inclusief schuldenaanpak, toeleiding naar werk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, een gastvrij en mooier centrum mogelijk maken et cetera.

Deze laatste begroting van het huidige college is de uitwerking van de Kadernota 2022-2025 is weer voorbereid met de raad. Hierbij zijn raads- en commissieleden meegenomen in actuele ontwikkelingen en zijn vragen beantwoord en aandachtspunten opgehaald.

Corona

Tijdens de informatieavond van 17 februari 2021 zijn de effecten van de coronacrisis in een presentatie toegelicht. Er zijn diverse landelijke steunmaatregelen. Tegelijkertijd zien we dat vanaf juni 2020 het aantal aanvragen voor (aanvullende) bijstand ten opzichte van het jaar ervoor is toegenomen. De crisisorganisatie, de noodverordening en de implementatie van de Covid-wet vergen extra inzet. Met het Helders steunfonds ondersteunt de gemeente organisaties en bedrijven. De verwachting is dat door de vaccinaties de Covid- maatregelen kunnen worden afgebouwd. De structurele effecten van de Covid-crisis voor de jaren 2022 en verder zijn nog niet te voorzien. Wanneer bedrijven en organisaties zich niet weten te herstellen, kan dit ook consequenties hebben voor de gemeentelijke begroting.

Ontwikkeling kosten en vraag Jeugdzorg, Wmo en Participatie

Uit de rapportages in 2020 en eerste kwartaal 2021 komt naar voren dat er extra middelen nodig zijn voor de Jeugdzorg en de Wmo. Dit hangt deels samen met een incidentele hogere vraag naar zorg als gevolg van de corona en deels wordt dit veroorzaakt door een toegenomen vraag naar intensievere (duurdere) zorg, met name bij de jeugdzorg. De hogere kosten hebben deels ook te maken met prijsstijgingen. Deze ontwikkeling speelt al langer en geldt voor vrijwel alle gemeenten. Voor Participatie geldt dat de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden, dat nu nog redelijk stabiel is, kan worden beïnvloed wanneer de steunmaatregelen van het Rijk voor bedrijven worden afgebouwd. Het verwachte tekort op jeugdzorg is verder toegenomen t.o.v. het eerdere beeld dat in de kadernota is gepresenteerd. De verklaring hiervoor zijn de volgende ontwikkelingen:

- We hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in minder uithuisplaatsingen en minder jongeren in de gesloten Jeugdzorg. Die inhoudelijke investering heeft opgeleverd dat meer jongeren langer in de thuissituatie blijven. De ondersteuning in de thuissituatie vraagt echter om intensievere vormen van bijvoorbeeld ambulante hulpverlening of behandeling. Deze vormen van Jeugdhulp zijn duurder dan de reguliere ambulante begeleiding.
- De invloed van Corona vertaalt zich naar meer meldingen bij Veilig Thuis en sinds het eerste kwartaal van 2021 ook bij team Jeugd van de gemeente Den Helder. Lang niet alle meldingen leiden tot jeugdzorg, maar in sommige gevallen is dit wel aan de orde. Hierbij is te denken aan hoog opgelopen spanningen en/of mentale klachten door langdurig thuis zijn.
- In tegenstelling tot de drie voorgaande jaren zien we dan ook dat de instroom groter is dan de uitstroom. De uitstroom 18-/18+ stagneert in enkele (de meest complexe en dure) gevallen omdat het woningaanbod (inclusief ondersteuning) niet toereikend is.
- De tarieven van zorgaanbieders zijn gestegen.
- Het lukt ons onvoldoende om samen met de zorgaanbieders tot een lokale maatwerk aanpak te komen waarmee we specifieke problemen doelgericht aanpakken."

Intern zijn we bezig met een plan met daarin concrete maatregelen die we kunnen nemen om de kosten beter te kunnen beheersen. Hierbij kijken we ook naar welke aanpak effectief is. Te denken valt bijvoorbeeld aan integrale aanpak wijkgericht werken en maatwerk aanpak top 80. Verder gaan we ook na welke maatregelen het rijk gaat nemen, naar aanleiding van afspraken tussen rijk en VNG. Bij de ontwikkelingen van de kosten in de begroting gaan we uit van gelden die we van het rijk krijgen, daarbij lopen we het risico dat budgetten niet toereikend zijn.

Ontwikkelingen Port of Den Helder (PoDH)

De gemeente draagt sinds 2020 structureel bij aan het meerjarig onderhoudsplan van PoDH. Grote onderhoudswerken die in voorbereiding zijn, zijn die van de Zeedoksluis, Nieuwe Werk en Van Kinsbergenbrug. Eventuele ontwikkelingen in de aanbestedingen of onderhoudsstaat leiden tot een beroep op de gemeente om gereserveerde middelen eerder beschikbaar te stellen. De lage olieprijs in 2020 en Covid-19 zorgen voor tegenvallende resultaten van olie- en gasbedrijven. Voor PoDH betekent het minder inkomsten omdat de faciliteiten van de haven minder worden benut. PoDH verwacht daardoor een nadelig resultaat. In de begroting van PoDH wordt rekening gehouden met jaarlijkse inkomsten uit grondverkoop. Deze resultaten vallen waarschijnlijk ook lager uit dan geprognostiseerd.

Invoeringskosten Omgevingswet

Landelijk wordt onderzoek gedaan naar de verwachte invoeringskosten en de verwachte structurele kosten en baten van de Omgevingswet. Veel gemeenten vrezen dat de invoering niet budgetneutraal kan plaatsvinden. Ook voor onze gemeente is op dit moment het effect nog niet precies in te schatten. Uit een in februari 2021 opgeleverde impactanalyse naar de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor de Bouw (Wkb) blijkt dat vanaf 2022 zo'n 10% van de huidige werkzaamheden rondom de activiteit bouwen niet meer gedekt mogen worden vanuit de leges. De impactanalyse geeft echter ook aanleiding om leges nauwkeuriger toe te rekenen aan de uitgevoerde werkzaamheden, waardoor de financiële gevolgen op de korte termijn (2022) beperkt zijn. De financiële gevolgen op de lange(re) termijn zijn sterk afhankelijk van de beleidskeuzes in de komende jaren en zullen bij deze beleidskeuzes inzichtelijk worden gemaakt.

Regionale projecten

De regiogemeenten van De Kop van Noord-Holland werken met de provincie Noord-Holland aan een samenwerkingsagenda voor de periode na het programma De Kop Werkt! dat eind 2021 afloopt. De agenda met de speerpunten van regionale samenwerking zullen projecten opleveren die gezamenlijke investeringen vergen. Te denken valt daarbij aan investeringen op het gebied van Energie en Duurzaamheid, maar ook in Bereikbaarheid en het Maritiem Cluster.

Ontwikkeling Dijkzone

Helder Vastgoed bv, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de gemeente Den Helder hebben een intentieovereenkomst getekend waarmee een eerste stap is gezet in de ontwikkeling van de Dijkzone in het gebied ter hoogte van de Postbrug. De SeaSaw wordt in deze ontwikkeling ingepast. In opdracht van Helder Vastgoed BV en de gemeente doet Zeestad de procesbegeleiding. Het schetsontwerp van het stedenbouwkundig plan is in de raadsinformatieavond stedelijke vernieuwing op 27 mei 2021 gepresenteerd aan de raad. Uitgangspunt in de planning is dat planvorming en voorbereiding zullen leiden tot de bouw van de eerste woningen medio 2026. Voor de voorbereiding van het stedenbouwkundig plan zijn in 2021 aanvullende middelen nodig. Voorafgaand aan elke volgende planfase worden de kosten in beeld gebracht en voorgelegd voor besluitvorming.

Renovatie TESO-haven

Rijkswaterstaat is voornemens om in 2022 de drijvende fuik, damwanden, bruggen en heftorens en elektrische en mechanische installatie van de veerinrichting te vervangen. In 2021 vindt voorbereidend onderzoek plaats naar de technische oplossingen. Parallel daaraan vindt het gesprek plaats met de stakeholders, waaronder de TESO en de gemeente Den Helder. De scope voor de realisatie wordt bepaald op basis van deze gesprekken. En ook op basis van de resultaten van het onderzoek hoe tijdens de werkzaamheden de vaarverbinding toch onderhouden kan worden. In dit proces zoeken Koninklijke Marine, provincie Noord-Holland en de gemeente nadrukkelijk naar mogelijkheden om de scope te verbreden en te verbinden met kansen die uit het Lange Termijnperspectief voor de haven naar voren zullen komen, inclusief een betere ontsluiting van de haven. De raadscommissie van 15 november 2021 is in de bestuurlijke termijnkalender opgenomen om u over de ontwikkeling van het maritiem cluster te informeren. Zijn er eerdere resultaten uit gesprek of onderzoek, dan informeren wij u uiteraard daarover.

Duurzame bereikbaarheid

Goede ov-verbindingen, verkeersveiligheid en fietsroutes zijn doelen waar we vanuit het programma Vitale gemeente aan werken. Met raadsinformatiebrief 2021-004591 hebben we u recent geïnformeerd over het onderzoek naar de verkeersveiligheid N9, N99 en N250. De stand van zaken met betrekking tot het bevorderen van duurzaam vervoer is in de raadscommissie van 2 juni 2021 worden toegelicht. Bij de vaststelling van de Fietsvisie is in een motie gevraagd om de kosten in beeld te brengen voor het regelen van eenduidige voorrang voor fietsers op rotondes en het oplossen van knelpunten. In maart 2021 bent u nader geïnformeerd over de stand van zaken van het Uitvoeringsplan en de financiële consequenties verbonden aan de uitvoering van de moties.

Klimaatadaptatie

De strategie van klimaatadaptatie kent een aanpak langs diverse lijnen. Eén daarvan is de strategie van het gebruiken van neerslag om extra zoetwater voorraden in de bodem van stedelijke gebieden, maar ook in oppervlaktewater te creëren. Een strategie die ook verzilting tegengaat. In de regionale raadscommissie van 3 juni 2021 stond de strategie Klimaatadaptatie Noordkop 2022-2026 op de agenda staan. Er is hierin een relatie met de regionale samenwerkingsagenda zoals hiervoor genoemd. De strategie zal uitwerking moeten krijgen in een uitvoeringsplan. De kosten hiervan zijn nog niet inzichtelijk.

Data-informatie

Er is veel vraag naar data per wijk/buurt. Wij verwijzen u hiervoor naar de website denhelder.incijfers.nl. Ook organiseren we een informatieavond waarin u meegenomen wordt in de trends in de data, passend in de thema's van Helden Perspectief.

Financiën in één oogopslag

Begroting 2022 in vogelvlucht

INKOMSTEN Waar komt het geld vandaan?

Totale inkomsten: € 220.854.000

Tarieven inwoners 2021

- Onroerendzaakbelasting**
  - eigenaren woningen: 0,1288%
  - eigenaren niet-woningen: 0,3784%
  - gebruikers niet-woningen: 0,3298%
- Afvalstoffenheffing**
  - eenpersoonshuishoudens: € 287
  - meerpersoonshuishoudens: € 437
- Rioolheffing** €130

UITGAVEN Waar gaat het geld naar toe?

Er zijn vier programma's:

2 - Programma's

Programma 1 - Bestuurlijke vernieuwing

Inleiding

In 2020 is de ambitie van krimp naar groei vastgesteld. Met deze ambitie is door de gemeenteraad ook € 900.00 structureel beschikbaar gesteld voor de gemeentelijke organisatie om in deze ontwikkeling te kunnen meegroeien. We hebben een traineepool ingericht en op een aantal plekken extra capaciteit ingezet. We investeren in onze organisatie door extra opleidingen. Toch is de werkdruk in de organisatie toegenomen. Deels is dat het effect van de coronamaatregelen op de medewerker zelf: het thuiswerken en het combineren van het werk met de eisen vanuit het gezin. De coronamaatregelen hebben echter ook geleid tot extra werkdruk verbonden aan de implementatie van de coronamaatregelen en de economische effecten ervan. De ingezette organisatieverandering van een lijnorganisatie naar een opgavegerichte structuur ontwikkelt zich positief. Het vraagt echter een andere rolinvulling en een heroriëntatie in sommige functies, die geleidelijk vorm moet krijgen. In de bedrijfsvoering moet naast rechtmatigheid ook de doeltreffendheid meer accent krijgen. We geven hier richting aan door opgavegericht te sturen.

Nieuwe opgaven dienen zich ook aan, zoals de leefbaarheid van woonbuurten rond het centrum en de stevige inzet op de energietransitie inclusief de wens tot een waterstofpilot. De effecten ervan doen een formatiebehoefte van € 450.000 voelen voor 2022 en verder, maar wij brengen deze niet als ruimtevrager in.

Wij stellen prioriteiten en brengen de ontwikkeling de komende maanden verder in beeld om de knelpunten inzichtelijk te maken voor de begroting en in opmaat naar te maken keuzes in de nieuwe raadsperiode.

Trends

Inwoners willen steeds meer zeggenschap over hun eigen leefomgeving. Datagedreven werken neemt toe.

- Er zijn doelgroepen die niet mee kunnen in de digitalisering. En jongeren hebben andere (informatie)behoeften dan mensen die niet en/of minder digitaal zijn;
- De gemeente Den Helder kent veel vacatures voor hoogopgeleiden die moeilijk te vervullen zijn. Cybercrime neemt verder toe.

Doelen

1. Den Helder kent een stabiel bestuur (raad en college) dat professioneler met elkaar samenwerkt;
2. Den Helder voert beleid doeltreffender uit door beter en transparanter samen te werken met de verbonden partijen;
3. Inwoners en ondernemers ervaren betere dienstverlening van de gemeente Den Helder;
4. De gemeente Den Helder trekt gemakkelijker nieuw personeel aan en houdt bestaand personeel beter vast;
5. Onze inwoners voelen zich meer betrokken bij initiatieven van de gemeente en andere initiatiefnemers in hun leefomgeving.

1.1 Den Helder kent een stabiel bestuur (raad en college) dat professioneler met elkaar samenwerkt.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Vertrouwen in het bestuur van de gemeente Den Helder.

	2020	2021 (nog niet gemeten)	2022	2023	2024	2025
Heel veel	10%	5%	7%	8%	9%	9%
Veel	12%	20%	25%	26%	27%	29%
Neutraal	50%	45%	40%	40%	40%	40%
Weinig	29%	20%	19%	18%	17%	16%
Nauwelijks tot geen	7%	5%	4%	3%	2%	1%
Geen mening	2%	5%	5%	5%	5%	5%

Bron: Inwonerspanel gemeente Den Helder.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.1 Uitvoeren verbeteragenda Bestuurlijke Vernieuwing met de nadruk op de volgende onderwerpen:
- Inzet (digitale) participatiemiddelen voor inwoners, zoals digitaal platform Ingesprek.DenHelder.nl (Citizenlab);
  - Communicatie over plannen en over genomen college- en raadsbesluiten, inclusief de afwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld;
  - Bevorderen van de toegang voor bewoners en ondernemers met initiatieven. Vergroten aanwezigheid organisatie, college en gemeenteraad in de wijk;
  - Starten met een pilot buurt-, wijk- of straatbegroting.

Nieuw beleid en ruimtevragers

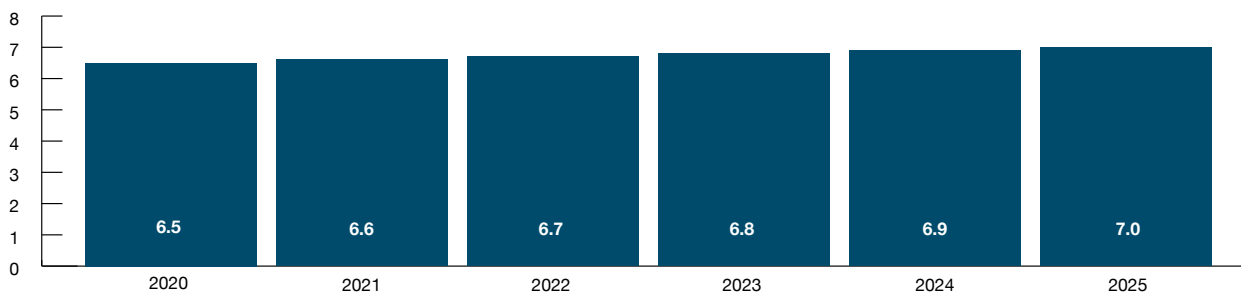
Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

1.2 Den Helder voert beleid doeltreffender uit door beter en transparanter samen te werken met de verbonden partijen.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

We herhalen in januari 2022 de eigen enquête onder raadsleden en commissieleden gemeenteraad, om te meten hoe ze de informatie door verbonden partijen aangeleverd waarderen (over het jaar 2021). Dit rapportcijfer (effectindicator) moet dan (gemiddeld) minimaal een 6,6 zijn. Effectindicator: rapportcijfer van gemeenteraad over kwaliteit, volledigheid en tijdigheid aangeleverde informatie door verbonden partijen.

Tevredenheid over de ervaren samenwerking en informatievoorziening van de verbonden partijen.

Bron: Enquête onder raadsleden.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.2.1. Twee keer per jaar een speciale raadscommissie Bestuur en Middelen over de halfjaar rapportage over de verbonden partijen. De directies van de verbonden partijen geven een presentatie en beantwoorden technische vragen.
- 1.2.2. We werken aan de bundeling van de ontwikkelcapaciteit die belegd is of was bij Zeestad cv/bv, Port of Den Helder en Den Helder Airport.

Nieuw beleid en ruimtevragers

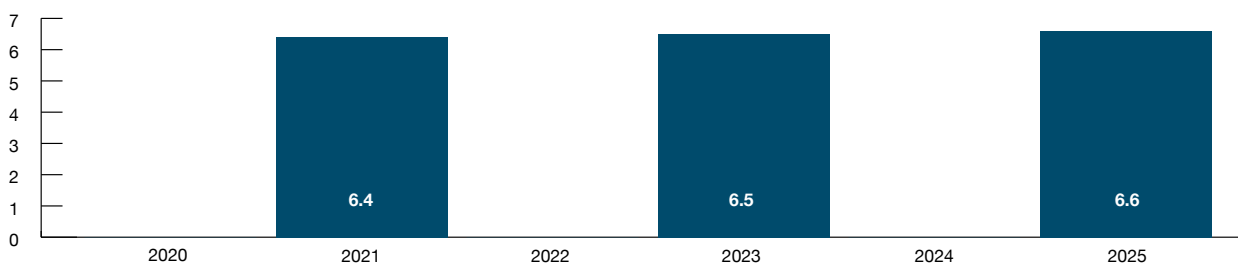
Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

1.3 Inwoners en ondernemers ervaren betere dienstverlening van de gemeente Den Helder.

Ondernemers

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

We maken gebruik van twee onderzoeken: de eigen ondernemerspeiling en vanaf 2021 ook van het onderzoek door MKB Nederland (over het voorgaande jaar). Beide onderzoeken worden 1 x per 2 jaar uitgevoerd. NB. In 2020 is er geen ondernemerspeiling gehouden. In tegenstelling tot wat er in de kadernota/begroting 2020 staat. De ondernemerspeiling wordt namelijk 1 x per 2 jaar gehouden (conform collegebesluit 13-08-2019). In 2021 wordt de ondernemerspeiling opnieuw uitgevoerd.

MKB-onderzoek (peiling MKB-vriendelijkste gemeente)

De verkiezing MKB-vriendelijkste gemeente is een initiatief van MKB-Nederland, uitgevoerd door onderzoeksbureau LexNova. Het is een tweejaarlijkse prijs, waaraan gemeente Den Helder in februari 2021 (editie 2020/2021) voor de eerste keer meedeed. De ranglijst wordt in juli bekend gemaakt.

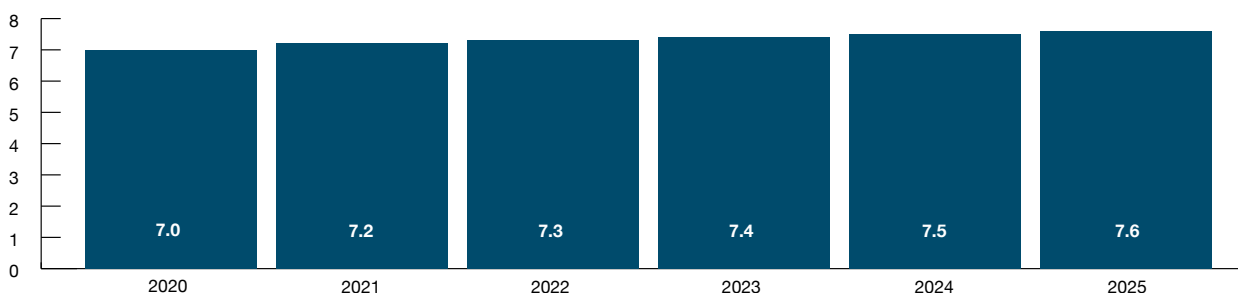
2020/2021	2022/2023	2024/2025
Nulmeting: op plaats 339 van de landelijke ranglijst (juli 2021).	Op de xx plaats in de top tweehonderd Nederlandse gemeenten.	Op de xx plaats in de top honderd Nederlandse gemeenten.

Inwoners

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Via het inwonerspanel van de gemeente Den Helder meten we de mate van tevredenheid over dienstverlening van de gemeente met een rapportcijfer.

Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners de dienstverlening van de gemeente geven.

Bron: Inwonerspanel Den Helder (rapportage door I&O Research)

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.3.1. Blijven investeren in goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, zoals door het programma Excellente Dienstverlening.
- 1.3.2. Inzet op betere dienstverlening aan ondernemers. Dit door het versterken van het lokaal ondernemersklimaat; het verbeteren van het overleg met ondernemersverenigingen en goede communicatie en beleid met betrekking tot het midden- en kleinbedrijf. Het resultaat: ondernemers tevreden over de gemeente en een goed imago bij ondernemers buiten de gemeente.

Nieuw beleid en ruimtevragers

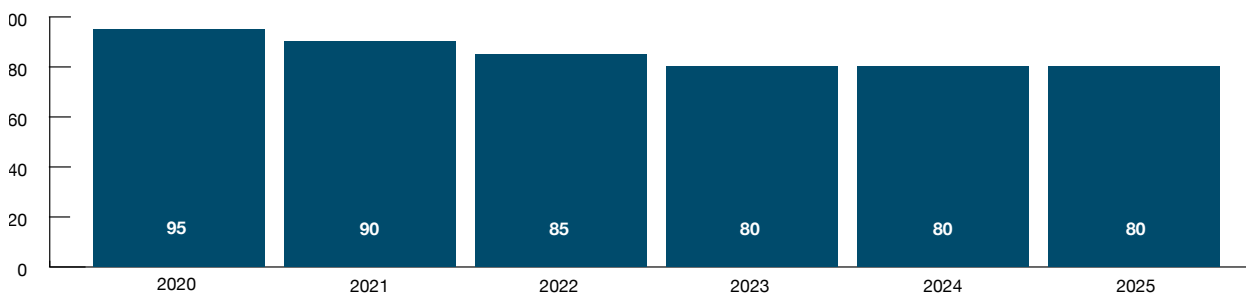
Wat	2022	2023	2024	2025
Extra inzet op vergunningverlening door toename bouwactiviteiten	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.000

De dekking wordt gevonden in de extra legesopbrengsten (programma 3).

1.4 De gemeente Den Helder trekt gemakkelijker nieuwe personeel aan en houdt bestaand personeel beter vast.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Indexcijfer gemiddeld aantal vacatures binnen de gemeente Den Helder.

Bron: gemeente Den Helder en Personeelsmonitor A&O fonds.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.4.1. Profileren van Den Helder als aantrekkelijke werkgever.
- 1.4.2. Investeren in opleiding en training (leren & ontwikkelen).
- 1.4.3. Uitwerken van het begrip goed werkgeverschap in de breedste zin van het woord.

Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Beveiliging bestuurders/personeel bij bedreigingen.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000

Dit budget is bedoeld om maatregelen te kunnen nemen aan woningen bij bedreigingen van collegeleden of personeel. In 2020 zijn diverse maatregelen genomen, waarvoor geen budget aanwezig was.

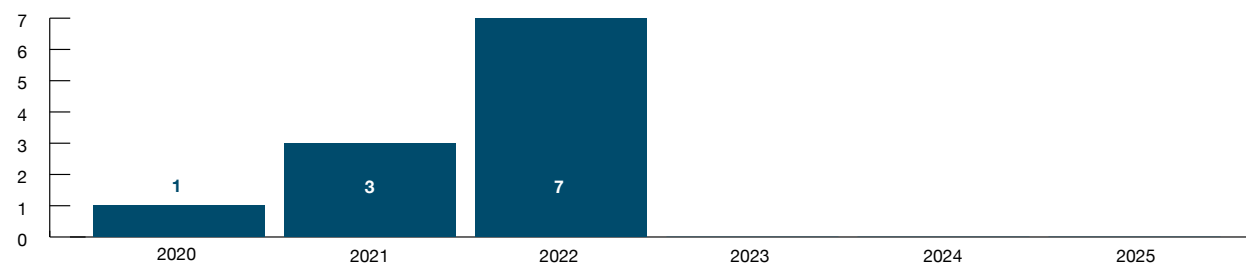
Het bedrag is een inschatting op basis van ervaring.

1.5 Onze inwoners voelen zich meer betrokken bij initiatieven van de gemeente en andere initiatiefnemers in hun leefomgeving.

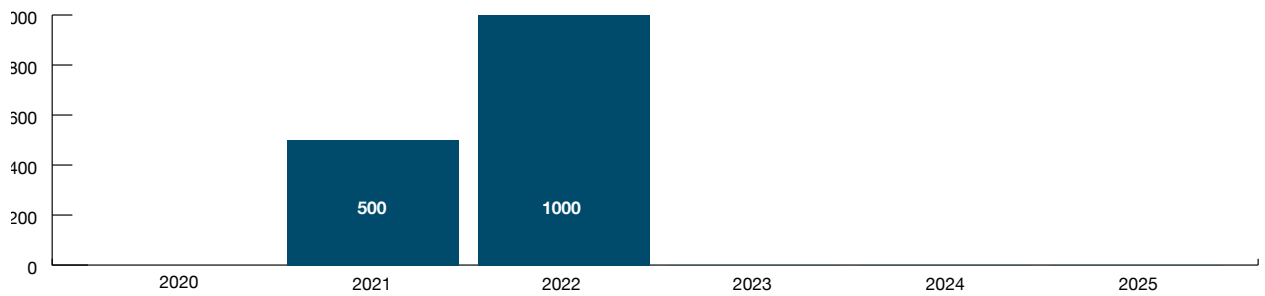
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

1. In 2021 hebben we via het inwonerspanel de mate van betrokkenheid en bekendheid van inwoners bij het thema energietransitie woningen onderzocht. In 2022 herhalen we dit onderzoek.
2. Via ingesprek.denhelder.nl maken we inzichtelijk hoe inwoners participeren bij initiatieven van de gemeente en bij (eigen) initiatieven uit hun buurt. Het project heeft een doorlooptijd van twee jaar. In een verlenging na februari 2022 is op dit moment nog niet voorzien.

Minimaal aantal projecten:

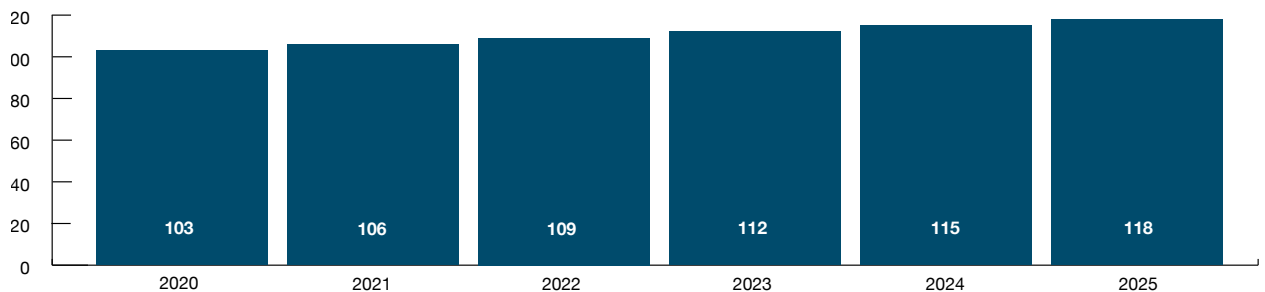
Het aantal deelnemers/gebruikers aan het participatieplatform ingesprek.DenHelder.nl (Citizenlab) neemt ieder jaar toe.

3. Vrijwillige inzet inwoners voor hun stad (indexcijfer 2019 = 100).

Effectindicator: percentage volwassenen in Den Helder dat aangeeft vrijwilligerswerk te verrichten groeit jaarlijks met drie procent. We maken gebruik van het cijfermateriaal van vrijwilligersorganisatie Noordkop voor elkaar over hulpaanbod, gebruikers en hulpvragen.

Het percentage volwassenen in Den Helder dat aangeeft vrijwilligerswerk te verrichten (indexcijfer 2019 = 100).

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.5.1. Het participatieplatform ingesprek.denhelder.nl benutten we optimaal om het gesprek in en over projecten mogelijk te maken en zo inwoners meer te betrekken en te laten participeren.
- 1.5.2. Onder de Omgevingswet wordt een aanvrager voor een omgevingsvergunning verantwoordelijk voor het betrekken van de omgeving. We monitoren of de participatie afdoende is voor een goede belangenafweging om zo nodig na evaluatie de regels te kunnen bijsturen.

Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Een Ideeënmarkt (motie 6.1 Kadernota 2022-2025) waar inwoners met goede ideeën of plannen voor Den Helder hun idee kunnen insturen. Budget beschikbaar stellen voor het uitvoeren van de ideeën in 2022 en volgende jaren. Na twee jaar evalueren en dan besluiten wel of niet continueren.	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000

Verbonden partij(en)

Gemeentelijke bijdragen verbonden partijen		Begroet 2022
Per taakveld		
Belastingen overig	Cocensus	€ 834
Economische promotie	Cocensus	€ 28.177
Overhead	Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	€ 263.083
OZB niet-woningen	Cocensus	€ 320.781
OZB woningen	Cocensus	€ 263.082

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	Basisjaar	Basis	NL	2022	2023	2024	2025
Formatie, aantal FTE per 1.000 inwoners	2020	NB	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3
Bezetting, aantal FTE per 1.000 inwoners	2020	8,7	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
Apparaatskosten per inwoner	2020	NB	437	437	437	437	437
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur	2020	18	13	13	13	13	13
Overhead, % van totale lasten	2020	NB	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12

BBV = Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Cijfers 2020 zijn afkomstig uit de programmarekening 2020 en het Sociaal jaarverslag 2020.

NB = niet bekend.

Wat gaat het kosten?

Bedragen (x € 1.000)

Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing	Rekening		Begroting			
Bestuurlijke vernieuwing	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal lasten	31.940	38.723	38.050	37.560	36.876	36.500
Totaal baten	-143.445	-148.004	-153.981	-152.235	-151.974	-152.363
Saldo van baten en lasten	-111.505	-109.281	-115.931	-114.675	-115.098	-115.863
Totaal toevoegingen reserves	5.457	8.914	130	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	-5.067	-9.969	-4.180	-831	-214	-214
Geraamd resultaat	-111.116	-110.336	-119.981	-115.506	-115.312	-116.077
Incidentele baten en lasten (saldo)			-733	758	0	0
Structureel begrotingssaldo	-111.116	-110.336	-119.248	-116.264	-115.312	-116.077

Programma 2 - Zorgzame gemeente

Inleiding

Er zijn extra budget en maatregelen nodig om de Jeugdwet en Wmo financieel beheersbaar te maken. Want naast de permanente stijging van de kosten van de Jeugdzorg, zijn ook de kosten van de Wmo op het gebied van de huishoudelijke hulp en begeleiding door de coronacrisis sterk gestegen. Dat geldt niet alleen in Den Helder, maar speelt in alle gemeenten in Nederland. De Jeugdwet en Wmo nemen preventie en de eigen kracht van gezinnen als uitgangspunt. Een ander doel was om professionals meer ruimte te geven voor eigen afweging: maatwerk. De financiële baten van jeugdhulp vallen veelal in de zorg (minder GGZ en somatische problemen op latere leeftijd) en op termijn op het gebied van werk en inkomen (via het behalen van een startkwalificatie of hoger onderwijsniveau). Preventie en vroegsignalering zorgen voor beter welzijn van kinderen, jongeren, gezinnen en ouderen. Integraal werken leidt tot passender zorg, maar vraagt voor multiprobleemgezinnen ook investeringen op andere gebieden, zoals wonen, werk en onderwijs. Landelijk is onderzocht dat de meeste maatregelen gericht op jeugdzorg niet een op een vertaald kunnen worden in lagere kosten in de jeugdzorg. Dat geldt wel voor bijvoorbeeld de inzet van praktijkondersteuners en gezinscoaches. We voorkomen onnodig dure individuele trajecten door versterking van de kwaliteit van de toegang, met professionals die hiervoor zijn opgeleid. En door inzet van algemene voorzieningen. In de sociale wijkteams doen we hiermee ervaring op. De ontwikkeling van deze teams vergt echter tijd om de samenwerking met partners op die manier ook in te regelen. Den Helder zet ook in op preventie en vroegsignalering. Dat leidt weliswaar niet tot directe kostenbesparing, maar wel tot het voorkomen van problemen bij kinderen, jongeren en gezinnen en daarmee tot het voorkomen van zorgkosten op termijn.

Naast het voorkomen en beperken van de instroom willen we de komende jaren ook inzetten op het bevorderen van de uitstroom. We onderzoeken waarom cliënten langer in de jeugdhulp blijven en gaan hier gericht op handelen. Een knelpunt in de zorgketen kan het afschalen van de zorg bemoeilijken. Dit vraagt een andere kijk op zorgcontracten, maar vooral ook weer de integrale blik. Organisaties buiten het sociaal domein, zoals kinderopvang en buitenschoolse opvang (bso) kunnen hierin een rol spelen. Het geldt echter ook voor maatregelen op het gebied van wonen, onderwijs en werk. De gezinscoaches bereiken resultaten bij de 'top 80' van de zorgtrajecten, maar door verbreding van de inzet/het instrumentarium is meer mogelijk. Betere beheersing van het volume aan benodigde zorg en ondersteuning is ook mogelijk door extra aandacht voor de inkoop en kostensystematiek en digitalisering.

In het afgelopen jaar is de inzet op de beheersing van volume en effectiviteit in de zorg (Jeugdzorg en Wmo) en schuldhulpverlening door een integrale en gerichte aanpak geïntensiveerd. Ook de mogelijkheden tot participatie in de vorm van werk maakt onderdeel uit van deze aanpak. We zetten in op maatwerk gericht op de top 80 van gezinnen met de hoogste kosten. We hebben daarbij de ambitie om de kosten van de (jeugd)zorg met € 0,5 miljoen te verlagen in 2025 ten opzichte van de ervaringscijfers van dit moment. Dat doen we met meer sturing op de inkoop, met maatwerk in en afstemming tussen effectieve zorgtrajecten en goede en breed functionerende sociale wijkteams.

Trends

- Toenemende wachtlijstproblematiek voor jongeren in de gemeente Den Helder. Behoeft aan laagdrempelig en preventief aanbod voor jongeren;
- Toenemende mate van overgewicht en ongezonde levensstijl bij inwoners, met name onder jongeren. Balansverstoring in de samenleving, in verhouding veel ouderen ten opzichte van jongeren om deze doelgroep te kunnen ondersteunen;
- Overbelasting van mantelzorgers en sociaal netwerk;
- Toename van inwoners met problematische schulden en inwoners die leven in armoede;
- De inzet van specifieke kennis en ervaringsdeskundigheid (zoals door mensen met een verstandelijke beperking, ggz-achtergrond, laaggeletterden en ex-verslaafden) neemt toe;
- Digitalisering en digitale bereikbaarheid;
- Toename van het aantal te huisvesten statushouders.

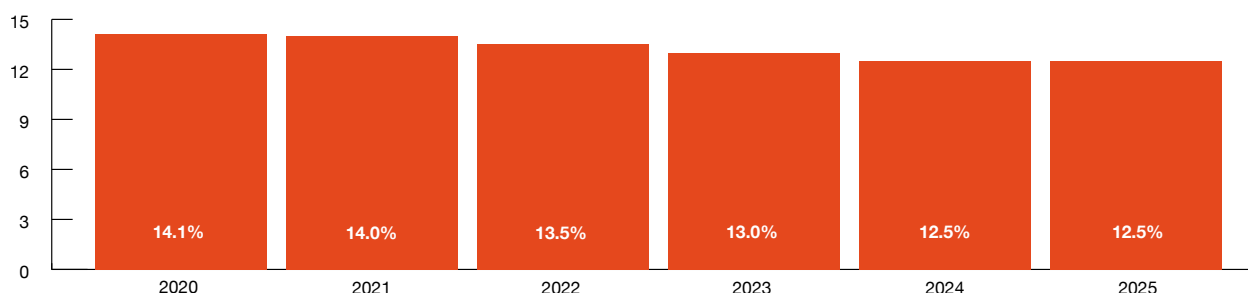
Doelen

1. Minder jongeren in Den Helder zijn aangewezen op jeugdhulpverlening;
2. Het aantal inwoners met problematische schulden in Den Helder is afgenomen en minder inwoners leven in armoede;
3. Den Helder telt minder werklozen en bijstandsgerechtigden;
4. De zorg voor kwetsbare inwoners is doelmatiger en speelt meer in op hun (zorg)behoefte;
5. Overbelasting van mantelzorgers en sociaal netwerk neemt af.

2.1 Minder jongeren zijn er in Den Helder aangewezen op jeugdhulpverlening.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Percentage jongeren met indicatie jeugdhulpverlening.

Bron: CBS.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.1.1. We zetten in op snelle signalering door laagdrempelige voorzieningen.
- 2.1.2. Sturen op inkoop om de juiste zorg te kunnen verlenen.
- 2.1.3. We ontwikkelen Integrale Kind Centra (IKC) waarin we een doorgaande leerlijn en preventief zorgaanbod borgen. In een IKC sluiten we aan bij de specifieke vragen die in de betreffende wijk leven. Een IKC levert een belangrijke bijdrage aan de kansrijke ontwikkeling van het kind en aan het voorkomen en/of oplossen van maatschappelijke problemen. Het betreft hier een samenwerking tussen gemeente, onderwijs en zorgaanbieders en maatschappelijke partners.
- 2.1.4. Het Jongerenpunt in de loop van 2021 evalueren.

Nieuw beleid en ruimtevragers

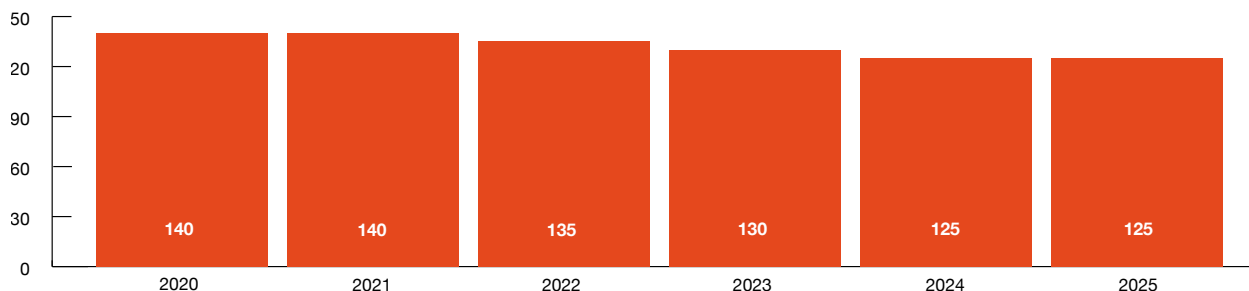
Wat	2022	2023	2024	2025
Jeugdzorg				
Jeugdzorg heeft te maken met stijgende kosten. Op basis van de jaarrekening 2020 en het eerste half jaar 2021 gaan we uit van een stijging van € 5,2 miljoen. Dit is gelijk aan de stijging die is toegezegd door het Rijk. Meerjarig ontvangen we minder middelen vanuit de algemene uitkering. In deze begroting nemen we de verwachte stijging van de kosten voor eenzelfde bedrag op als de extra middelen die we daarvoor van het Rijk ontvangen. Daarnaast zijn we ook als gemeente bezig de (jeugd)zorg doelmatiger, meer integraal en op maat aan te bieden. We houden daarmee in deze begroting rekening. De pilot inzet gezinscoaches vergt in 2022 extra middelen ad € 250.000 voor activiteiten en €150.000 salaris (totaal € 400.000) met als uitgangspunt dat dit leidt tot minder stijging van de kosten Jeugdzorg. Daarnaast nemen we een inverdieneffect op ten opzichte van de verwachte kosten in 2021 gerelateerd aan maatwerk gericht op een integrale doelmatige benadering (aanpak top 80-gezinnen).	- € 200.000	-€ 200.000	-€ 500.000	-€ 500.000
Bijzondere kosten pleegzorg				
De uitvoering van de regeling Bijzondere Kosten pleeggezinnen is niet haalbaar binnen de beschikbare uitvoeringsbudgetten Jeugd en WMO.	€ 57.000	€ 57.000	€ 57.000	€ 57.000
Jongerenpunt				
Naar aanleiding van een aangenomen motie wordt tot met in ieder geval 2025 jaarlijks € 25.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Jongerenpunt.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Integraal Kindcentrum (IKC)				
Het concept IKC is een samenwerking tussen gemeente, onderwijs en zorgaanbieders en maatschappelijke partners.	€ 100.000			

2.2 Het aantal inwoners met problematische schulden in Den Helder is afgenomen en minder inwoners leven in armoede.

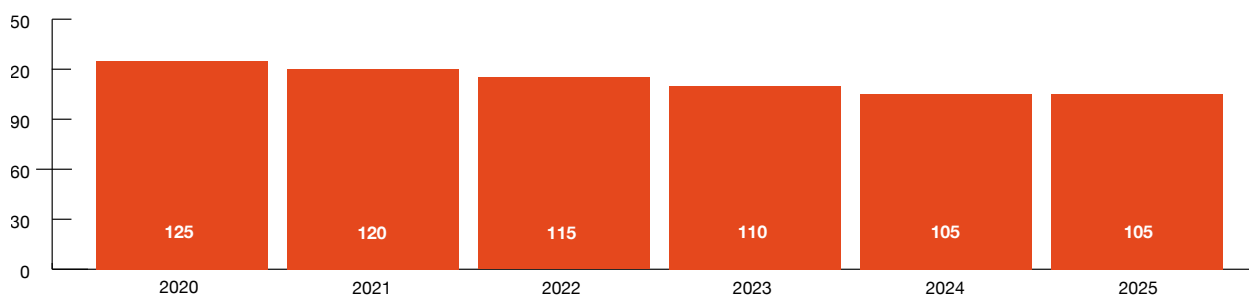
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Beroep op schuldhulpverlening.

Bron: Eigen registratie: aantal inwoners dat schuldhulpverlening ontvangt.

Aantal geregistreerde huishoudens in het bestand van de Voedselbank.

Bron: Het aantal daadwerkelijke gebruikers van de Voedselbank Den Helder.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.2.1. Inzet via het Vroeg Erop Af-team van het Centrum Financieel Fit Den Helder voorkomt crisissituaties.
- 2.2.2. Integrale aanpak, breed integraal casuïstiek overleg in de sociale wijkteams.
- 2.2.3. Inzet van budgetcoaching en maatwerk in de duur van budgetbeheer, ter voorkoming van onder bewindstelling.
- 2.2.4. Voorlichting geven aan jongeren op scholen binnen onze gemeente.
- 2.2.5. Inzet Doorbraakfonds ter voorkoming van een impasse in de Schuldhulpverlening.
- 2.2.6. Het bevorderen van zelfredzaamheid van inwoners door samenwerkingsafspraken met bewindvoerders in een convenant vast te leggen.

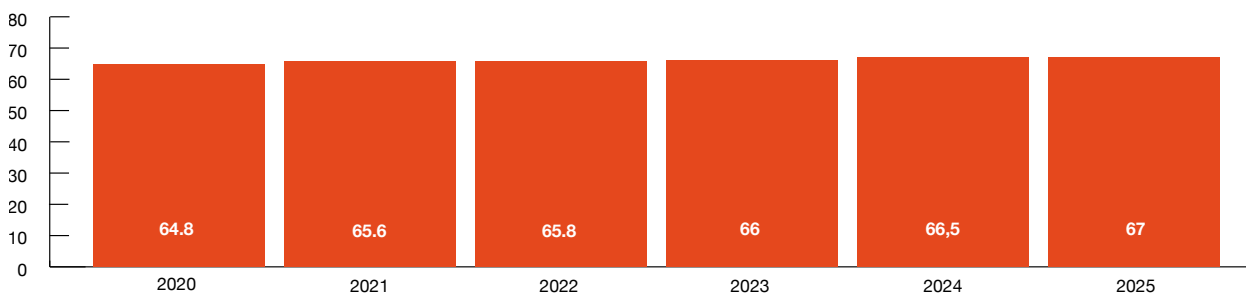
Nieuw beleid en ruimtevragers

Er zijn geen (nieuwe) ruimtevragers voor dit doel.

2.3 Den Helder telt minder werklozen en minder bijstandsgerechtigden.

Netto arbeidsparticipatie in Den Helder.

Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl*.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.3.1. We leiden, in samenwerking met werkgevers en re-integratiebedrijven, inwoners met een bijstandsuitkering toe naar werk.
- 2.3.2. Jeugd Werkt! helpt jongeren bij het vinden en behouden van een (leerwerk)baan.
- 2.3.3. We zetten duale trajecten in voor statushouders gericht op taal en werk.
- 2.3.4. Inwoners met een loonwaarde tussen de 30% en 70% plaatsen we binnen de voorziening duurzaam aan het werk met LKS (loonkostensubsidie) en krijgen een vaste baan.
- 2.3.5. Via de website (Helder) Zicht Op Werk geven we informatie en stimuleren we inwoners vanuit intrinsieke motivatie om eigen regie te pakken.
- 2.3.6. We maken inwoners sollicitatievaardig, via onze eigen sollicitatietraining 'boksend naar een baan'.

Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Continueren van de inzet van wijkkantonniers. De financiële verwerking van deze mutatie is opgenomen in het programma Bestuurlijke vernieuwing.	€ 50.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

2.4 De zorg voor kwetsbare inwoners is doelmatiger en speelt meer in op hun (zorg)behoefte.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal huishoudens per 1.000 huishoudens met één en twee maatwerkvoorzieningen WMO

	2021	2022	2023	2024	2025
Eén voorziening Wmo	123	122	120	118	116
Twee voorzieningen Wmo	65	63	60	58	56

Bron: *CBS- Monitor Sociaal Domein*.

Het gemiddelde rapportcijfer dat bij het cliëntervaringsonderzoek wordt behaald.

In onderstaande tabel ziet u welk deel van onze inwoners met een Wmo-maatwerkvoorziening het (helemaal) eens was met onderstaande stellingen.

	2021	2022	2023	2024	2025
Kwaliteit en ondersteuning is goed	87%	88%	90%	90%	92%
Er is samen naar oplossingen gezocht	85%	87%	90%	90%	92%
Ondersteuning past bij mijn hulpvraag	87%	88%	90%	90%	95%
Met de ondersteuning kan ik beter dingen doen die ik wil doen	82%	85%	87%	90%	92%

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl*.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.4.1. Doorontwikkeling van wijkgericht aanbod en toegang voor alle hulp- en ondersteuningsvragen: sociale wijkteams.
- 2.4.2. Via prestatieafspraken, gekoppeld aan subsidies, stimuleren we activiteiten gericht op preventie en vroeg-signalering.
- 2.4.3. Inzet op sluitende ketens in de zorg (doorgaande lijnen in zorg en veiligheid en in zorg, onderwijs en arbeidsmarkt).
- 2.4.4. Aansluiten en door- ontwikkelen van digitale mogelijkheden voor ondersteuning bij zorg- en hulpvragen.
- 2.4.5. Voor de Top 80 multiprobleemgezinnen zetten we in op accurate zorg: intensieve procesregie.

Nieuw beleid en ruimtevragers

Naar aanleiding van de overgenomen motie tijdens de gemeenteraadsvergadering van 7 juli 2021 wordt voor 2022 en vervolgens jaarlijks € 4.000 beschikbaar gesteld voor het organiseren van de twee seniorenmiddagen.

In 2021/2022 wordt het Versterkingsplan dak- en thuislozenaanpak uitgevoerd waarvoor de gemeenten in de Kop een subsidie van € 705.000 ontvangen hebben van het ministerie van VWS (+ bijdrage van ministerie van BIZA van € 54.600 voor huisvesting overlastgevenden). Het Versterkingsplan richt zich op een aantal deelprojecten:

- Versterken preventie door verbeteren samenwerking van de maatschappelijke opvang met gemeenten, wijkteams, algemene voorzieningen;
- Opvangbehoefte jongeren verhelderen en realiseren passend aanbod; Beperken instroom en verbeteren doorstroom gezinnen in de opvang;
- Realiseren maatwerk voor kwetsbare mensen met overlastgedrag (waaronder Housing first).

Het tweejarig project "Verbinding en samenhang" dat met subsidie van ZonMW wordt uitgevoerd, wordt in 2022 afgerond. Dit project is gericht op de voortgang en borging van de Sluitende aanpak personen met verward gedrag.

Wat	2022	2023	2024	2025
Wmo begeleiding				
Er is in tijden van Corona (landelijk) gesignaleerd dat de eigen kracht en het vermogen om zelfstandig een huishouden te voeren en om te participeren scherp is gedaald. Men heeft lang willen 'overbruggen', doorbijten zonder hulp te vragen. Toen in de zomer van 2020 bleek dat Corona nog zeker een halfjaar tot een jaar ging doorwerken in de maatschappij, was er een kentering zichtbaar onder onze inwoners. Men kan zichzelf niet meer op eigen kracht redden en doet een melding voor hun hulpbehoefte bij de Wmo. De hulpvraag onder onze inwoners wordt beantwoord met een sterk bewustzijn van het (mogelijke) tijdelijke karakter van de hulpvraag. Buiten het scherp afgeven van kortdurende indicaties moeten er herindicatiegesprekken worden gevoerd met de inwoner. Deze gesprekken hebben door corona niet kunnen plaatsvinden. Telefonische gesprekken kunnen niet worden gezien als herindicatiegesprekken; er is een huisbezoek nodig. De verwachting is dat we deze zomer weer kunnen starten met deze gesprekken bij versoepeling van de maatregelen. Er is ook geleerd van de coronaperiode: er zijn innovatieve manieren gevonden om hulp en ondersteuning te bieden die bijdragen aan de versterking van zelfredzaamheid. Deze ontwikkelingen zullen naar verwachting een positieve invloed hebben op de inzet van mensen en middelen en zijn meegenomen in de doelstellingen. Dit heeft dan nog niet direct invloed op de uitgaven 2022. In 2023 zal er effect optreden wanneer herindicaties in 2021/2022 kunnen starten.	€ 569.000			
Wmo huishoudelijke hulp				
De toelichting voor Wmo-begeleiding loopt parallel aan de ondersteuningsbehoefte voor huishoudelijke hulp. Waar begeleiding zorgt voor structuur in het hoofd van de cliënt zodat die zijn kracht weer vindt, zorgt huishoudelijke hulp voor een schoon en leefbaar huis. Preventief wordt in dit soort casussen kortdurend (half jaar tot een jaar) geïndiceerd, zodat we daarin de ontwikkelingen op de voet kunnen volgen. Er is sprake van productontwikkeling waarbij het uitgangspunt is ons te richten op de zelfredzaamheid en vitaliteit van de inwoner. Goede ondersteuning bij het huishouden is een effectief instrument dat bijdraagt aan het langer zelfstandig thuis wonen. Goede en tijdige inzet kan uitstel van duurdere vormen van begeleiding bevorderen. Daarnaast is de toelage huishoudelijke hulp stopgezet per 1 januari 2021. Deze verlaging hangt samen met opname extra budget als gevolg van toestroom van klanten ad € 335.000 in 2022. Bij elkaar betekent dit een ruimtevrager van € 225.000 in 2022 en een voordeel van € 110.000 vanaf 2023.	€ 225.000	-€ 110.000	-€ 110.000	-€ 110.000

2.5 Overbelasting van mantelzorgers en sociaal netwerk neemt af

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Omdat dit een nieuw doel is, hebben we nog geen geschikte effectindicator kunnen vinden om te meten of we dit doel bereiken.

Wat gaan we ervoor doen?

Onze subsidie en contractpartners vragen aandacht voor versterking en ondersteuning van het sociaal netwerk. Bovendien geeft Stichting Mantelzorgcentrum ondersteuning op het gebied van voorlichting, advies en begeleiding, ondersteuning bij regeltaken (mantelzorgmakelaar), ontmoetings- en ontspanningsactiviteiten en vrijwillige respijtzorg.

Humanitas biedt vrijwillige thuiszorg en maatjesproject. MEE & de Wering zet onder andere vrijwilligers in voor praktische werkzaamheden in- en om het huis en biedt kortdurende hulp. GGZ-NHN financiert een familievertrouwenspersoon en biedt (digitale) voorlichting aan cliënten en mantelzorgers. Ook is via contractpartners inloop en dagbesteding mogelijk voor diverse groepen zorgvragers, mede gericht op de ontlasting van mantelzorgers.

Nieuw beleid en ruimtevragers

Er zijn geen (nieuwe) ruimtevragers voor dit doel.

Verbonden partij(en)

Per taakveld:	Naam verbonden partij:	Begroet 2022
Arbeidsparticipatie	Gesubsidieerde arbeid KVNH (GrGa)	€ 501.500
Begeleide participatie	Gesubsidieerde arbeid KVNH (GrGa)	€ 6.167.000
Geëscaleerde zorg 18+	GGD (Veilig thuis)	€ 940.000
Inkomensregelingen	Cocensus	€ 13.340
	Gesubsidieerde arbeid KVNH (GrGa)	€ 2.257.236
Volksgezondheid	GGD	€ 2.046.000
	Veiligheidsregio	€ 14.064

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	Basisjaar	Real.	NL 2020	2022	2023	2024	2025
Banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)	2020	746,6	795,9	747	747	747	747
% Jongeren (12-21 jaar) met delict voor rechter	2019	1	1	0,23	0,23	0,23	0,23
% Kinderen in uitkeringsgezin (tot 18 jaar)	2019	8	6	8	8	8	8
Netto arbeidsparticipatie (% beroepsbevolking)	2020	64,8	68,4	65,8	66	66,5	67
% Werkloze jongeren (16-22 jaar)	2019	3	2	1,7	1,7	1,7	1,7
Personen met bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)	2020	460,6	459,7	455	455	455	455
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners) van 15-64 jaar)	2020	39,6	202,0	39	39	39	39
% Jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)	2020	16,5	11,9	13,5	13	12,5	12,5
% jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)	2020	2,60	1,20	2,58	2,57	2,56	2,55
% jongeren met jeugdreclassering (12-23 jaar)	2020	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Wmo- cliënten met maatwerkarrangement per 10.000 inwoners	2020	740	700	740	700	700	700

Wat gaat het kosten?

Bedragen (x € 1.000)

Programma 2 Zorgzame gemeente	Rekening		Begroting			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal lasten	105.611	110.780	111.048	107.793	106.944	106.413
Totaal baten	-27.163	-30.882	-34.146	-34.010	-33.117	-33.002
Saldo van baten en lasten	78.448	79.897	76.903	73.783	73.827	73.412
Totaal toevoegingen reserves	107	227	2.513	1.614	901	859
Totaal onttrekkingen reserves	-2.985	-4.884	-586	-286	-286	-430
Geraamd resultaat	75.569	75.240	78.830	75.112	74.442	73.841
Incidentele baten en lasten (saldo)			500	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	75.569	75.240	78.330	75.112	74.442	73.841

Programma 3 - Vitale gemeente

Inleiding

We willen dat nu en in de toekomst er in de haven van Den Helder voldoende ruimte is voor de Koninklijke Marine, onderhoud van schepen, de ontwikkelingen in de offshore windmarkt en de waterstofeconomie. Samen met de Koninklijke Marine en de provincie Noord-Holland werken we samen in het maritiem cluster om tot een langetermijnperspectief te komen en een daarop aansluitend ontwikkelingsperspectief voor het gebied Nieuwediep/Nieuwe Werk. Dit vergt een investering in onderzoek en menskracht in de voorbereiding. De ontwikkelingskansen zullen de economische positie van de regio verder versterken. De ligging en faciliteiten in Den Helder maken de haven ook een tot een belangrijke schakel in de relatie met andere havens.

Tegelijkertijd heeft Port of Den Helder op dit moment te maken met tegenvallende opbrengsten en hoge onderhoudskosten. Er wordt daarom een beroep gedaan op de gemeente als aandeelhouder. De liquiditeitspositie maakt dat in 2021 en 2022 een bijdrage onvermijdelijk is. We gaan daarom voor 2022 uit van een extra bijdrage van € 500.000 (€ 250.000 voor kosten onderzoek en heroriëntatie bedrijfsvoering en € 250.000 benodigd voor een bijdrage in de onrendabele kosten). In 2022, als de ontwikkelingsrichting zich uitkristalliseert, moet ook duidelijk worden op welke wijze een duurzame bedrijfsvoering mogelijk wordt.

Trends

- Den Helder kent files tijdens de piekmomenten wanneer veel bezoekers van en naar Texel reizen. De marine groeit (meer personeel, schepen, extra bedrijvigheid) als gevolg van kabinetsbeleid.
- Bedrijven zoeken vanwege de energietransitie naar een plek om hun activiteiten op zee uit te voeren. Den Helder kent veel vacatures die werkgevers moeilijk kunnen vervullen.
- Den Helder kent betere voorzieningen, een beter imago en trotsere inwoners dan voor de recente stadsvernieuwing.
- De vraag naar woningen neemt toe, met daarin ook een behoefte aan bijzondere woonvormen.

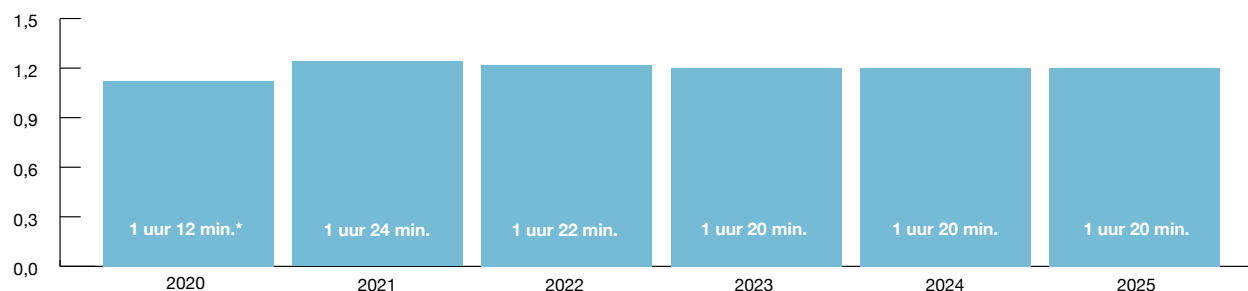
Doelen

1. Bewoners, forenzen en bezoekers reizen makkelijker en sneller van en naar Den Helder en de omliggende regio.
2. Meer mensen werken in Den Helder.
3. Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.
4. Het aanbod van het (regionaal beroeps-)onderwijs sluit beter aan op de vraag van werkgevers.
5. Het stadshart van Den Helder trekt meer bewoners en bezoekers dan voor de recente stadsvernieuwing.
6. We verbeteren de kwaliteit en omvang van de woningvoorraad zodat meer mensen in Den Helder kunnen gaan wonen.

3.1 Bewoners, forenzen en bezoekers reizen makkelijker en sneller van en naar Den Helder en de omliggende regio.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Gemiddelde reistijd per auto van Amsterdam CS naar Den Helder veerhaven (TESO) op de vrijdagmiddag tussen 12.00 en 16.00 uur.

* Invloed coronaomstandigheden

Bron: Google maps.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.1.1. We blijven inzetten op de lobby voor de N77 om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren met als eerste stap de vormgeving van de regionale bereikbaarheidsagenda.
- 3.1.2. We zetten met de provincie en Rijkswaterstaat in op oplossingen en maatregelen voortkomend uit de probleemanalyse in het onderzoek verkeersveiligheid N9, N99 en N250.
- 3.1.3. Samen met de provincie Noord-Holland vervolgen wij ons overleg voor een kwalitatief goed en snel openbaar vervoersnet.
- 3.1.4. We verbeteren de toegankelijkheid van het openbaar vervoer ten behoeve van een inclusieve samenleving zodat alle mensen (ook met een mobiliteitsbeperking) deel kunnen nemen aan het openbaar vervoer.
- 3.1.5. We zetten ons in om Den Helder dé fietsstad van Nederland te maken: uitvoeringsplan fietsvisie.

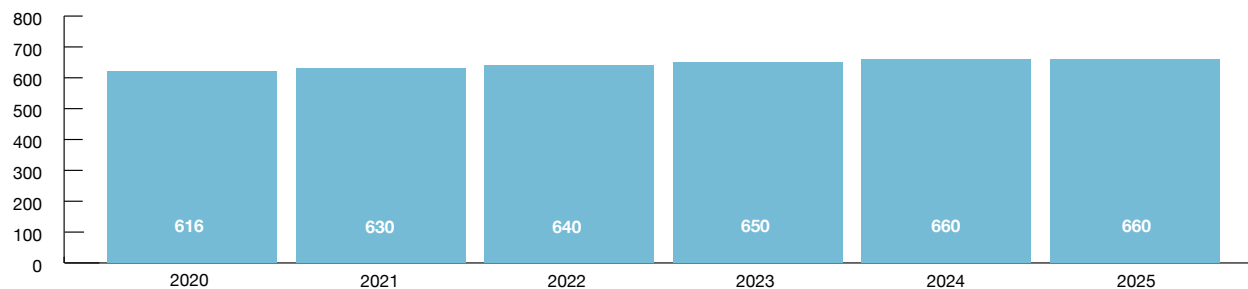
Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Aanpassing bushaltes				
De provincie Noord-Holland wil de toegankelijkheid van het openbaar vervoer in Noord-Holland voor mindervalide reizigers verbeteren door subsidie te verstrekken voor de aanpassing van bestaande bushaltes. Hiervoor zijn voorbereidingskosten nodig en cofinanciering voor bij de provinciale subsidie. De gemeentelijke investering bedraagt in 2022 € 130.000. De financiële verwerking van deze mutatie is opgenomen in programma Leefbare gemeente.		€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Voorrang fiets op rotondes				
Uitvoering motie Uitvoeringsplan Fietsvisie voor eenduidige voorrang voor fietsers op rotondes en het oplossen van knelpunten: het geven van voorrang op rotondes voor de fiets sluit aan bij de Fietsvisie en stimuleert het gebruik van de fiets. Tevens worden hiermee al 6 knelpunten op de in ontwikkeling zijnde doorfietsroute Texel-Schagen opgelost. De kosten zijn € 360.000 (investering). Er wordt een BDU- subsidie van € 250.000 gevraagd. Daarmee wordt de netto-investering € 110.000. De financiële verwerking van deze mutatie is opgenomen in programma Leefbare gemeente.		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000

3.2 Meer mensen werken in Den Helder.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal banen (vervulde posities) per 1.000 inwoners tussen 15-74 jaar in Den Helder.

Bron: [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl).

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.2.1. We gaan verder met de uitvoering van het 'in de markt' zetten van Den Helder als aantrekkelijke plek om te leren, werken en wonen om mensen naar Den Helder te trekken (via het Helders Perspectief).
- 3.2.2. We laten het onderwijs aansluiten bij de sectoren waar veel werkgelegenheid in is. Dat betreft voor Den Helder de sectoren techniek, maritiem en energie (via het Helders Perspectief). We promoten Den Helder daarbij specifiek in het hoger onderwijs en bij universiteiten als prachtige woon-werkgemeente.
- 3.2.3. We creëren kansen voor inwoners om een baan te vinden die bij ze past (via onder meer het Helders Perspectief).

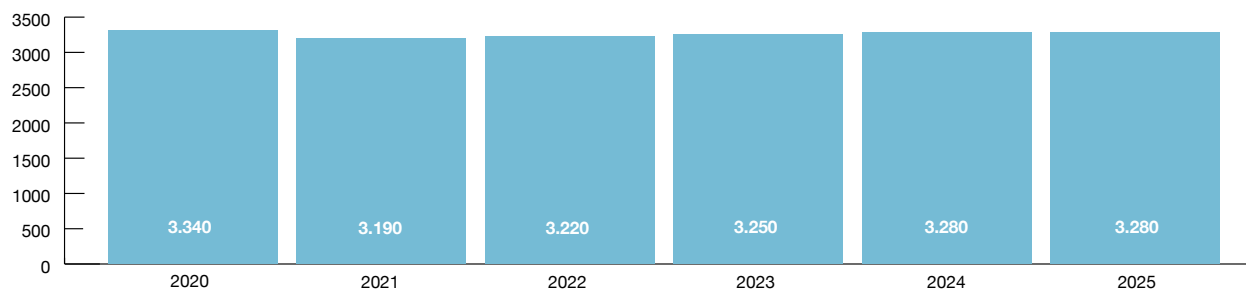
Nieuw beleid en ruimtevragers

Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

3.3 Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal vestigingen in Den Helder.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.3.1. In het Maritiem Cluster wordt de ontwikkelrichting NieuweDiep/NieuweWerk uitgewerkt vanuit het gedragen langetermijnperspectief op de haven.
- 3.3.2. We geven invulling aan de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland gericht op werkgelegenheid, innovatie en kennisontwikkeling. Hierbij ligt een specifieke focus op de kansen rondom waterstof en de ontwikkelingen bij maritieme technologieën.
- 3.3.3. We spelen in op economische kansen die de energietransitie, en in het bijzonder de waterstofeconomie, biedt. Een structureel partnerschap met New Energy Coalition is daarbij belangrijk i.v.m. kennisontwikkeling, innovatie en uitvoering van het waterstofprogramma NHN en de programmaliijn waterstofeconomie van de Regio Deal.
- 3.3.4. We versterken de samenwerking tussen de zeehavens in Noord-Holland ten behoeve van een gezamenlijke propositie voor de markt op het gebied van wind op zee en waterstof.
- 3.3.5. De regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) krijgt vorm: een uitvoeringsorganisatie in samenwerking met de provincie Noord-Holland en alle gemeenten uit Noord-Holland (MRA en NHN), gericht op onder andere het ondersteunen van bedrijven/consortia rond grootschalige (technologische) proposities en investeren in kansrijke technologieën die niet voldoende middelen uit de markt kunnen halen.
- 3.3.6. We dragen bij aan het uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2021-2026. Gewerkt wordt aan zaken als beleidsregels drones voor het Waddengebied, integrale maritieme ontwikkeling van havenplaatsen, parkeerfaciliteit boorplatforms, beleefbaarheid (toerisme en recreatie) en klimaatbestendigheid. Uit de uitwerking van de agenda zullen projecten komen die ook gemeentelijke inzet en cofinanciering vragen.

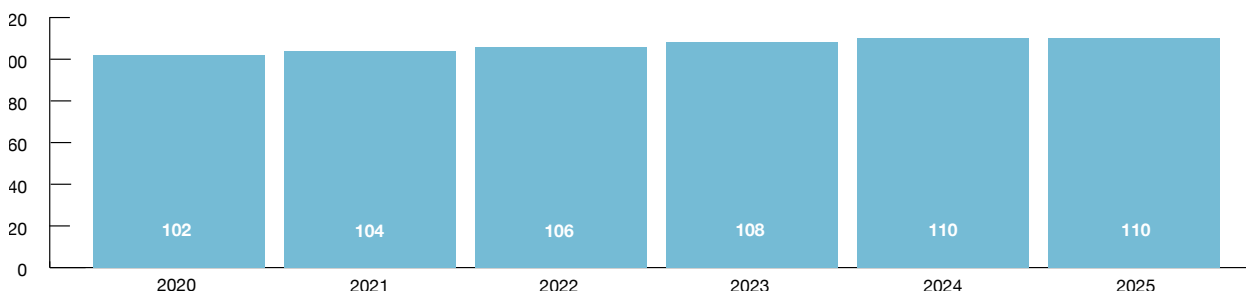
Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Ontwikkeling kansen uit Langetermijn Perspectief Haven in maritiem cluster en uitwerking ontwikkelrichting Nieuwediep. Kosten van onderzoek en planvoorbereiding Deze inzet is nodig naast de inzet van KM en provincie. In 2021 werd dekking gevonden in programma Havens van DKW.	€ 250.000	0	0	0
Kosten onderzoek en heroriëntatie bedrijfsvoering Port of Den Helder.	€ 250.000	0	0	0
Port of Den Helder ontvangt een extra bijdrage in de onrendabele kosten.	€ 250.000	0	0	0
New Energy Coalition focust op Groene moleculen, systeemintegratie en Human Capital. Toegang tot netwerk met (inter)nationale en regionale partijen.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
De kosten van de programmamanager en programmasecretaris Regio Deal kunnen niet gedekt worden uit de middelen van de Regio Deal.	€ 190.000	€ 190.000	€ 190.000	0
Deelname ROM MRA-nhn (ROM)				
De ROM is een initiatief van de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam in samenwerking met de gemeenten in de MRA en de gemeenten in de regio NHN. Aanvullend is het ministerie van Economische Zaken & Klimaat (EZK) ook beoogd partner. De ROM zal zich gaan richten op taken die op dit moment nog niet worden uitgevoerd ten behoeve van het verzilveren van economische kansen en technische ontwikkelingen. De kosten bestaan uit rentekosten voor de deelname aan het aandelenkapitaal en te maken exploitatiekosten.	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000

3.4 Het aanbod van het (regionaal beroeps-)onderwijs sluit beter aan op de vraag van werkgevers.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal afgestudeerden dat blijft werken in de Kop van Noord-Holland.

Bron: ROC* (indexcijfer 2019 = 100). Het percentage in de Kop van Noord-Holland afgestuurde mbo'ers dat een baan in de regio vindt direct na het afronden van hun opleiding (*vanwege AVG Wetgeving wordt deze indicator niet meer gemeten door het ROC).

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.4.1. Via de programmalijn human capital van de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland zetten we ons in om op basis van de innovatie en economische ontwikkelingen de brede welvaart in Den Helder te verbeteren. Enerzijds wordt hiertoe het al bestaande netwerkplatform Tech@Connect versterkt (die zich richt op de actielijnen kiezen, leren, werken en innoveren in de technische, maritieme en energie sector). Anderzijds worden aanvullende activiteiten opgezet op het gebied van kiezen, leren en werken die aansluiten bij de innovatieve en economische ontwikkelingen.
- 3.4.2. Via het Helders Perspectief zetten we ons in op versterken van het onderwijs door onder meer een focus op doorgaande leerlijnen voor de techniek, goede huisvesting voor Scholen aan Zee en het aangaan van samenwerkingsverbanden met het hoger onderwijs.

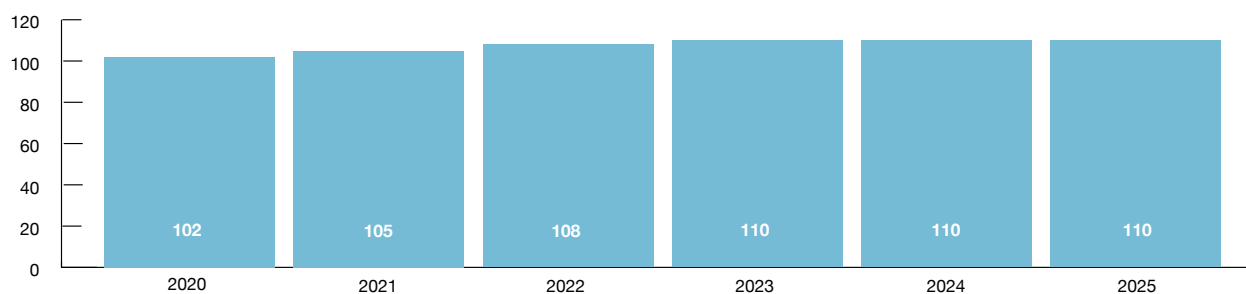
Nieuw beleid en ruimtevragers

Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

3.5 Het stadshart (inclusief Willemsoord) van Den Helder trekt meer bewoners en bezoekers dan vóór de recente stadsvernieuwing.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Bezoekersaantallen Stadshart (inclusief Willemsoord) (indexcijfer 2019 = 100).

Bron: Metingen door stichting Top van Holland (*vanwege AVG Wetgeving wordt deze indicator niet meer gemeten door stichting Top van Holland).

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.5.1. Verdere inzet op de realisatie van de lopende projecten in het stadshart: ontwikkeling Koningsstraat en Spoorstraat, de herontwikkeling van het V&D-pand en de Kroonpassage, ontwikkeling vastgoed bij halter Bellevue en de afronding van het stadspark aldaar, en versterking relatie van de stad met de zee door ontwikkeling dijkbuurt met als integraal onderdeel de Seasaw.
- 3.5.2. Ontwikkeling van het stadhuis in de gebouwen 66 en 72 op Willemsoord en de herinrichting van de buitenruimte.
- 3.5.3. Op Willemsoord wordt ingezet het aanpakken van de Boerenverdrietsluis en de Boerenverdrietbrug en de ontsluiting van Willemsoord via Buitenveld.

- 3.5.4. We zetten in op het verder verbeteren van de omgevingskwaliteit in het stadshart en Willemsoord door onder meer een nieuwe regeling op te zetten om de beeldkwaliteit van het stadshart te verbeteren (gevelrenovatie).
- 3.5.5. We verbeteren de verbinding tussen de verschillende deelgebieden binnen het stadshart en Willemsoord, onder andere met de brug van flaneerkade naar Theater de Kampanje/Reddingsmuseum en de aanpak van de kade bij de Medemblikkerloods.

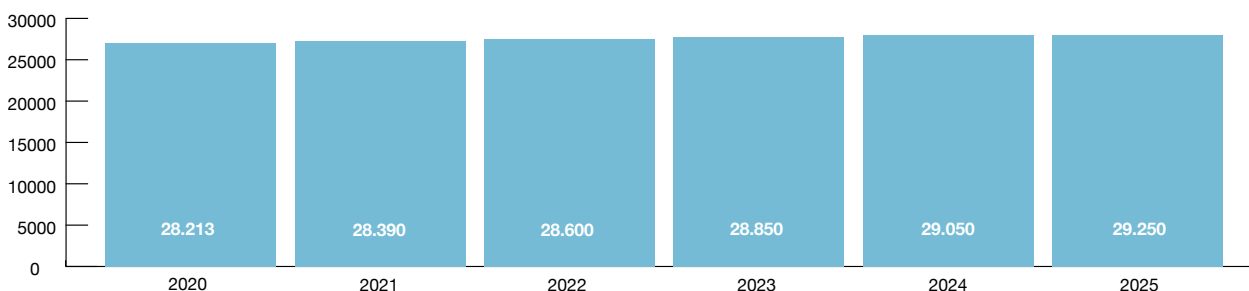
Ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Openbaar toilet in Stadshart				
De gemeente stimuleert via het overleg met ondernemers het openstellen van semi-openbare toiletten voor bezoekers aan het centrum. De beschikbaarheid van een schone en veilige openbare toiletvoorziening, die bovendien toegankelijk is voor mensen met een beperking, is geen wettelijke verplichting maar wel een goede aanvulling op de semi-openbare toiletten en op de verblijfskwaliteit in het stadscentrum. Het exploiteren van een 24/7 toegankelijke toiletvoorziening is zonder overheidsbijdrage niet te realiseren. Er is incidenteel € 15.000 nodig voor voorbereiding en structureel € 17.000 voor beheer en onderhoud. Het functioneel maken van het monumentale urinoir aan de Keizersgracht en het realiseren van een toegankelijke openbare voorziening in het stadshart vergt daarnaast een investering van ca. € 120.000. De kapitaallasten bedragen € 8.000 vanaf 2023. De financiële verwerking van deze mutatie is opgenomen in programma Leefbare gemeente.	€ 32.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Parkeergarage Sluisdijkstraat				
Voor deze garage is een noodzakelijke renovatie voorzien waar een krediet van € 400.000 voor nodig is.	0	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000
Parkeergarage Koninckshoek				
De parkeergarage Koninckshoek maakt geen onderdeel uit van de herontwikkeling van het € 85.000 € 107.000 € 107.000 € 107.000 gebied Prinsenstraat. De kosten van beheer en onderhoud moeten weer in de begroting worden opgenomen. Daarnaast wordt ook voor deze parkeergarage een renovatie voorzien met een benodigd investeringskrediet van € 470.000.	€ 85.000	€ 107.000	€ 107.000	€ 107.000

3.6 We verbeteren de kwaliteit en omvang van de woningvoorraad zodat meer mensen in Den Helder kunnen gaan wonen.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal woningen in Den Helder.

Bron: CBS.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.6.1. We zetten ons in op het realiseren van een kwalitatief goed woningaanbod binnen de binnenstedelijke omgeving. We richten ons zowel op de vraag van onze eigen inwoners als op de mogelijke toenemende vraag naar woningen als gevolg van de groeiende werkgelegenheid in Den Helder. Daarnaast richten wij ons op woningen voor specifieke (kwetsbare) doelgroepen.
- 3.6.2. Realiseren van binnenstedelijke nieuwbouwprojecten met als doelstelling 1500 gerealiseerde woningen in 2030. Naast het verder uitvoeren van het project Willem-Alexanderhof en 't Laar wordt het project Vinkenterrein (nieuwe naam: Molenwerf) in uitvoering gebracht. Tevens wordt een vervolg gegeven aan woningbouwontwikkelingen in het stadshart (onder andere Koningstraat/Spoorstraat, Halter Bellevue en Molenplein) en diverse locaties in Nieuw Den Helder.

- 3.6.3. De voorbereidingen voor de ontwikkelingen van Station Zuid/Schooten-West, Tillenhof, omgeving Ruyghweg/ Spoorhaven en Dijkbuurt worden verder vervolgd. Daarnaast gaan we verder met de verkenning van de onderzoeklocaties omgeving Drs. F. Bijlweg en de diverse locaties in Julianadorp (gerelateerd aan het ONS-initiatief).
- 3.6.4 Om de woningbouwopgave, waar mogelijk, te versnellen wordt opnieuw een beroep gedaan op de 'uitvoeringsregeling subsidieversnelling woningbouw' van de Provincie Noord-Holland.
- 3.6.5 We faciliteren en stimuleren zoveel mogelijk particuliere initiatieven voor woningbouw. Hierbij dient wel, net als bij alle andere initiatieven, rekening gehouden te worden met bredere doelstellingen en belangen in het gebied en rondom de locatie.
- 3.6.6 We onderzoeken de mogelijkheden voor tijdelijke woningbouwlocaties waarbij de vraag, geschiktheid van locaties en realiseerbaarheid wordt meegenomen.

Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Gevelrenovatie VVE's Stadshart fase 1	€ 350.000			
Naar aanleiding van een motie van de raad ontwikkelen we een subsidieregeling gevelrenovatie voor VVE's in het winkelhart.				
De verwachte opbrengsten voor leges stijgen met € 134.000.	-€ 134.000	-€ 134.000	-€ 134.000	-€ 134.000

Verbonden partij(en)

Gemeentelijke bijdragen verbonden partijen	Begroot 2022
Per taakveld:	
Wonen en bouwen	Cocensus € 16.580
Economische ontwikkeling	Ontwikkelingsbedrijf NHN € 130.400

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	NL 2020	Real. 2020	2021	2022	2023	2024	2025
% Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen, varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken))	nrb	48,3	47,7	48	48	48	48
Vestigingen (van bedrijven): aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	158,4	94,1	94,1	94,1	94,1	94,1	94,1
Gemiddelde WOZ waarde: x duizend euro	270	161	161	161	161	161	161
Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	8,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
% Demografische druk	54,2	59,2	60,2	60,2	60,2	60,2	60,2
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)	700	629	636	644	644	644	644
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	773	771	787	811	811	811	811

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat gaat het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Programma 3 Vitale gemeente	Rekening		Begroting			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal lasten	12.988	14.357	12.288	11.916	10.909	10.749
Totaal baten	-7.541	-7.197	-6.414	-6.123	-4.866	-4.291
Saldo van baten en lasten	5.447	7.159	5.874	5.793	6.043	6.458
Totaal toevoegingen reserves	4.377	732	675	424	236	82
Totaal onttrekkingen reserves	-4.525	-1.367	-543	-208	-208	-190
Geraamd resultaat	5.300	6.524	6.006	6.009	6.072	6.350
Incidentele baten en lasten (saldo)			285	-310	-310	0
Structureel begrotingsaldo	5.300	6.524	5.721	6.319	6.382	6.350

Programma 4 - Leefbare Gemeente

Inleiding

Het beleidskader Openbare Ruimte in nieuw perspectief is in de eerste helft van 2017 vastgesteld. Op basis daarvan is voor het onderhoud van de openbare ruimte vanaf 2018 structureel € 810.000 in de begroting opgenomen. Dit ten behoeve van het regulier onderhoud gekoppeld aan de beeldkwaliteit, aflopend met € 30.00 per jaar. In dat jaar zijn tevens middelen vrijgemaakt voor de gebiedsgerichte aanpak van achterstallig onderhoud en klimaatbestendige maatregelen.

Vanaf 2021 zijn extra gelden beschikbaar gesteld voor areaaluitbreiding en de gevolgen van iepziekte. Er zijn echter wensen gerealiseerd die leiden tot aanzienlijk meer kosten. Te denken valt aan de bestrijding van hondenuitwerping, het plaatsen van extra afvalbakken en hogere onderhoudskosten verbonden aan herinrichting Loopuytpark en Huisduinerpleintje. In het afgelopen jaar is extra duidelijk geworden welke rol de openbare ruimte heeft voor de individuele sporter en recreanten. Ook de kosten van de bestrijding van bomenziekten en woekerende exoten blijven toenemen.

Op dit moment zouden al deze ontwikkelingen leiden tot een extra ruimtevraag van ruim € 370.000. De beperkte middelen vragen prioriteitstelling. Wij laten daarom een nieuw beleidskader opstellen op basis waarvan de gemeenteraad in de aanloop naar de volgende raadsperiode nadere keuzes kan maken.

Trends

- Schoon, heel en veilig is het uitgangspunt voor het inrichten en beheer van de openbare ruimte. Het Klimaatakkoord verplicht gemeenten tot lagere CO2 uitstoot en duurzamer energieverbruik;
- Den Helder wordt veiliger (objectieve cijfers), de subjectieve veiligheid (gevoel van veiligheid) blijft gelijk. Er is wel een stijging van (drugs en drank gerelateerd geweld) en er is meer en complexere zorg- en veiligheidscasuïstiek;
- Den Helder onderscheidt zich van andere gemeenten door een groot en kwalitatief goed aanbod van natuur en cultuur in Den Helder en omgeving (met veel waardering van bewoners en bezoekers);
- Er is een kloof tussen de schoolverlaters en de (lokale) arbeidsmarkt.

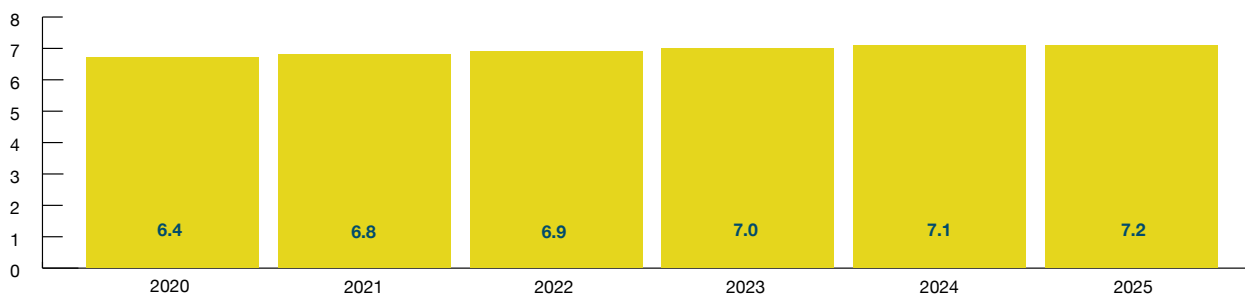
Doelen

1. De openbare ruimte in Den Helder is schoner en inwoners waarderen deze beter.
2. Den Helder verbruikt minder (fossiele) energie en is meer klimaatbestendig.
3. Den Helder is veiliger en inwoners ervaren dit ook zo.
4. Meer mensen bezoeken Den Helder en maken gebruik van het aanbod van cultuur en natuur in en om de stad.
5. Onze inwoners zijn hoger opgeleid, hebben toegang tot beter onderwijs, wat beter aansluit op de arbeidsmarkt.
6. Onze inwoners sporten en bewegen meer door betere samenwerking tussen sportclubs en optimaler gebruik van sportterreinen.

4.1 De openbare ruimte in Den Helder is schoner en inwoners waarderen deze beter.

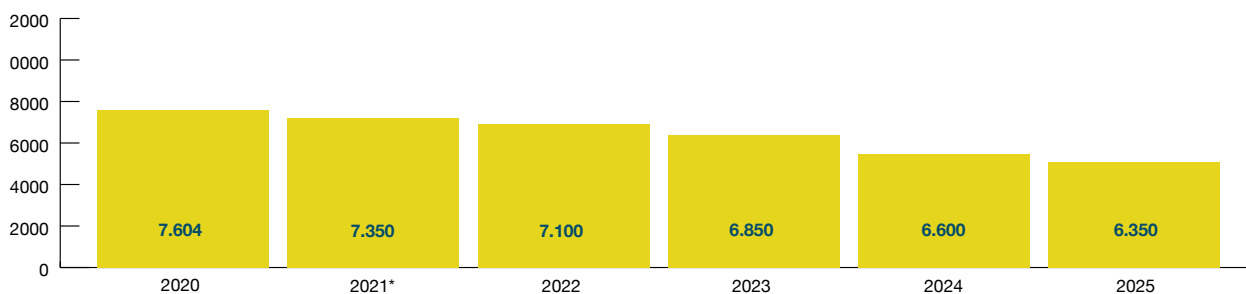
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Waardering fysieke leefomgeving.

Bron: Waarderingscijfer gebaseerd op Waarstaatjegemeente.nl.

Hoeveelheid zwerfafval

Bron: Registratie gemeente Den Helder.

* Streefwaarde 2020 was 10.450, doelstelling overige jaren bijgesteld.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.1.1. Het onderhoud blijft op het niveau dat we in 2021 hanteerden.
- 4.1.2. De aanpak van de onderhoudsopgave wordt per gebied integraal aangepakt.
- 4.1.3. Bij vervanging en renovatie wordt de toegankelijkheid en veiligheid van de openbare ruimte verbeterd. De focus ligt op het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte en het vergroten van de biodiversiteit in de gemeente.

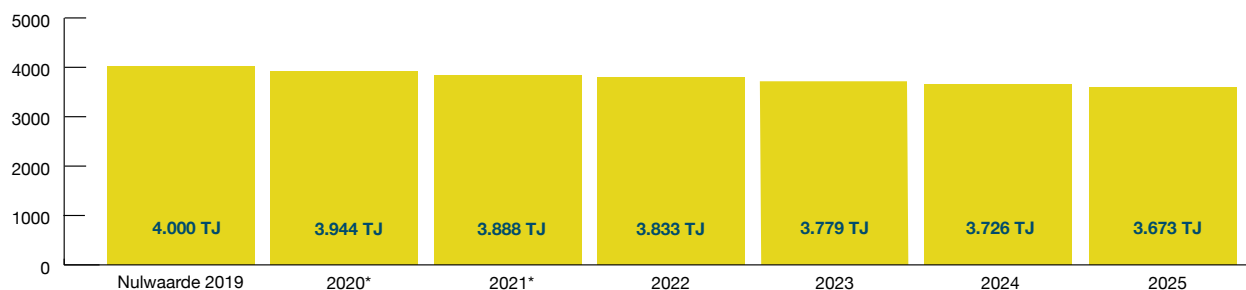
Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Automatisering registratie weesfietsen.				
Deze werkzaamheden worden nu handmatig uitgevoerd. Middels dit systeem kan zo een fiets van 'a tot z' gevolgd worden. Dit scheelt veel arbeidsintensieve handelingen in eigen (Excel) systemen en verkleint de kans op fouten sterk.	€ 10.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
Fabrieksgracht/Spoorgracht				
De weg 30 km/u maken en asfalt vervangen door klinkers met in het verlengde een fietspad langs het Vinkenterrein. Er ligt hier mogelijkheid tot het aanvragen van BDU-subsidie. De uitvoering kan pas plaatsvinden als het Vinkenterrein is ontwikkeld. Netto krediet € 80.000.	0	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Kruispunt Jan Verfaillieweg - Waddenzeestraat-Seringenlaan				
Rekening gehouden met bijdrage uit onderhoud verkeerslichten doordat noodzakelijke vervanging verkeerslichten komt te vervallen. Er ligt hier mogelijkheid tot het aanvragen van BDU-subsidie. Netto krediet € 335.000.	0	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000

4.2 Den Helder verbruikt minder (fossiele) energie en is meer klimaatbestendig.

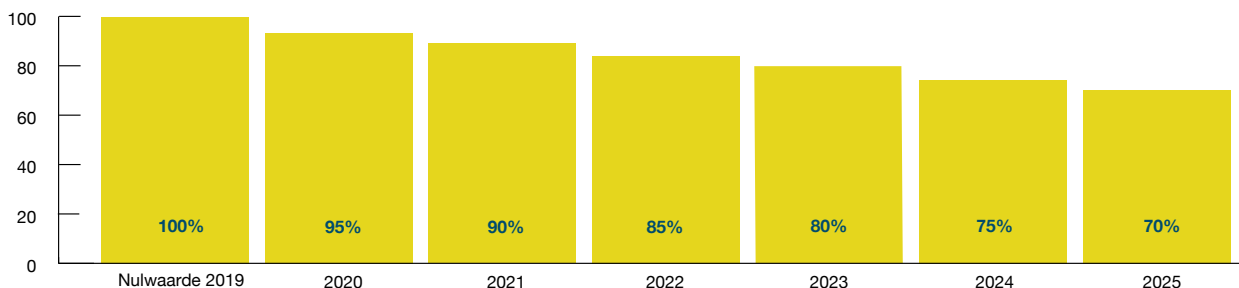
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Minder netto energieverbruik.

* nog onbekend, Deze indicator wordt niet meer gemeten door de oorspronkelijke bron. De nieuwe bron is De Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat en loopt op dit moment 1 jaar achter.

Gemeentelijke organisatie gebruikt netto 5% minder energie per jaar.

Bron: Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat/CO2 prestatieladder.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.2.1 We verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed op gemiddeld energielabel B.
- 4.2.2 We geven invulling aan de Transitievisie Warmte die eind 2021 wordt vastgesteld.
- 4.2.3 We ontwikkelen een pilot voor alternatieve energiebronnen, met waterstof als drager, gericht op aardgasvrij.
- 4.2.4 Uitvoeren van de regionale energiestrategie (RES).

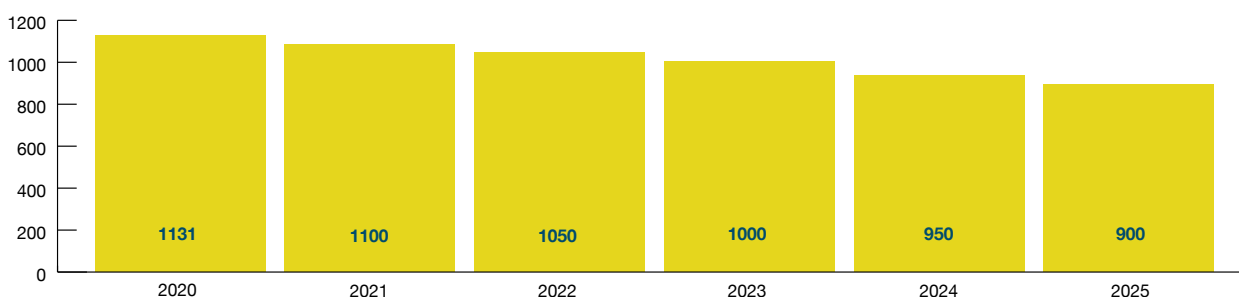
Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Deelmobiliteit/duurzame bereikbaarheid				
In het kader van de gemeentelijke duurzaamheidsambities en gegeven het huidige gemeentelijk budget voor deelvervoer zullen de 10 huidige benzineauto's ingeruild worden voor 8 elektrische auto's. Met het inkrimpen van het wagenpark met 2 voertuigen blijft er te weinig capaciteit over om ook nog twee auto's beschikbaar te stellen aan Mobipunten. Met dit gevraagde budget kan Den Helder 2 deelauto's faciliteren bij de Mobipunten. Bewoners, werknemers, studenten en recreanten hebben hiermee altijd toegang tot die vorm van vervoer die op dat moment aansluit bij hun behoefte. Zo stimuleren we de duurzame bereikbaarheid en leefbaarheid van de gemeente Den Helder. De financiële verwerking van deze mutatie is opgenomen in programma Bestuurlijke vernieuwing.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000

4.3 Den Helder is veiliger en inwoners ervaren dit ook zo.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Overlast cijfers.

Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/politie/dashboard-overlast-in-de-buurt>.

Betreft de gezamenlijke cijfers van jeugdoverlast, OGGZ overlast en overlast drugs & alcohol.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.3.1 De verdere focus van de politie op de handhaving van de openbare orde en veiligheid vergroot de vraag naar toezicht en handhaving in de openbare ruimte op het gebied van leefbaarheid. Het toezicht en handhaving breiden we dan ook verder uit.
- 4.3.2 We gaan de informatie-uitwisseling tussen de zorg- en veiligheidsketen verder optimaliseren en verbreden de focus ook naar zorgfraude.
- 4.3.3 We gaan operationeel met het VeiligheidsInformatie Knooppunt (VIK), zodat er gericht gestuurd/geadviseerd kan worden op veiligheidsvraagstukken.

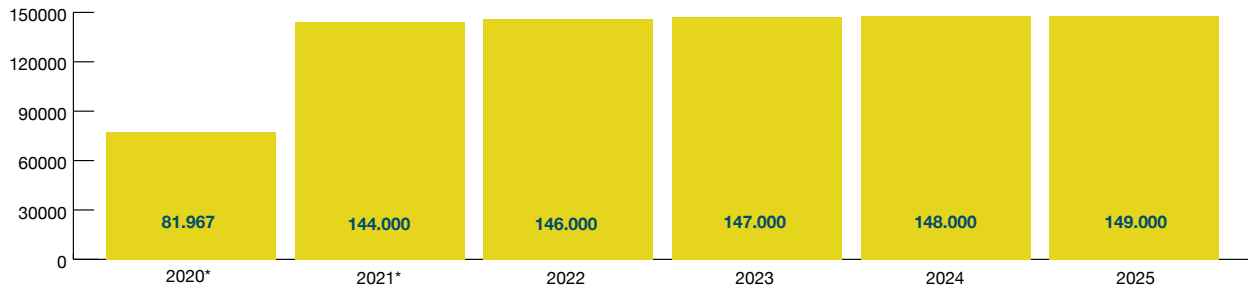
Nieuw beleid en ruimtevragers

Er zijn geen (nieuwe) ruimtevragers voor dit doel.

4.4 Meer mensen bezoeken Den Helder en maken gebruik van het aanbod van cultuur en natuur in en om de stad.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

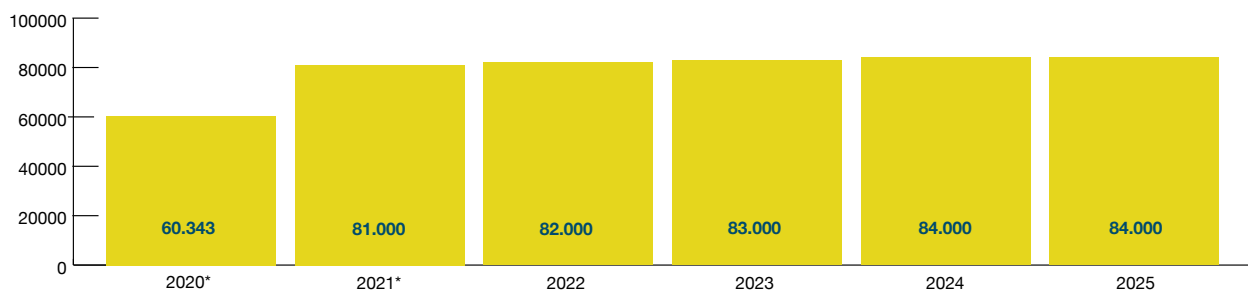
Aantal bezoekers per jaar aan Marinemuseum, Reddingmuseum, fort Kijkduin/Atlantikwall museum.

Bron: Tellingen van de musea.* In dit jaar waren coronabeperkingen van kracht.

N.B: dit zijn slechts het Marinemuseum, Atlantikwal Centrum en Fort Kijkduin.

Aantal bezoekers per jaar aan bezoekerscentrum De Helderse Vallei

Bron: Tellingen van De Helderse Vallei.* In dit jaar waren coronabeperkingen van kracht.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.4.1. Beheren, behouden en ontwikkelen van cultureel erfgoed, onder andere door ondersteuning van de stichting Erfgoed Den Helder.
- 4.4.2. Realisatie vogelasiel bij De Helderse Vallei en verplaatsing van locatie Dierenambulance naar terrein de Helderse Vallei.
- 4.4.3. Profileren van cultuur en natuur van Den Helder in toerisme en bij mogelijke werknemers van bedrijven in Den Helder via citymarketing.
- 4.4.4. Actualiseren van cultuur- en erfgoedbeleid.

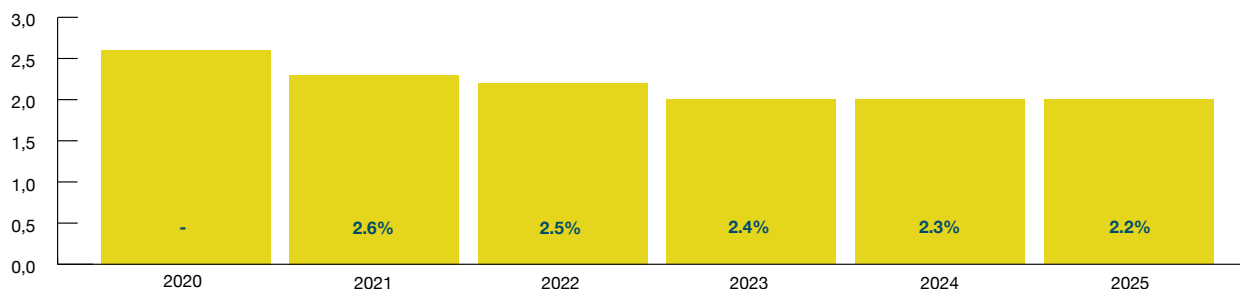
Nieuw beleid en ruimtevragers

Wat	2022	2023	2024	2025
Sail 2023				
Het Sailevenement vraagt van Den Helder als gastgemeente € 500.000 (verdeeld over 2022 en 2023). Ook levert het evenement aanvullende kosten voor de gemeente op (€ 150.000). De gemeente profileert zich tijdens deze dagen als woon-werkstad door activiteiten die de ambitie Van Krimp naar Groei in het kader van Helders perspectief ondersteunen.	€ 200.000	€ 450.000		
Aanleg fiets/wandelpad Huisduinen				
De nieuwe strandopgang voor strandslag Huisduinen vergt een aanvullende investering. De aanleg van een nieuw 4 meter breed (fiets)pad vanaf Fort Kijkduin tot aan het strandpaviljoen, aan de zeezijde voldoet aan alle eisen, zodat vergunningen kunnen worden verkregen. De stakeholders (HHNHN, Landschap Noord- Holland, hulpdiensten en de eigenaar van het strandpaviljoen) zijn akkoord met het ontwerp. Netto krediet € 200.000.		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000

4.5 Onze inwoners zijn hoger opgeleid, hebben toegang tot beter onderwijs, wat beter aansluit op de arbeidsmarkt.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Minder vroegtijdige schoolverlaters.

Bron: *Onderwijsincijfers.nl*

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.5.1. We werken met Scholen aan Zee aan de huisvestingsopgave: verbouw/nieuwbouw.
- 4.5.2. Het Maritime Emerging Technologies Innovation Parc Noord-Holland (METIP) organiseert de samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven, studenten en starters. In samenwerking hiermee wordt Tekpark een centrale plek waar jongeren enthousiast gemaakt worden voor techniek en van waaruit ze kennis kunnen maken met onderdelen van techniek en technologie.
- 4.5.3. Met de uitvoering van het integraal huisvestingsplan onderwijs dragen we bij aan een kwalitatief goede leeromgeving.

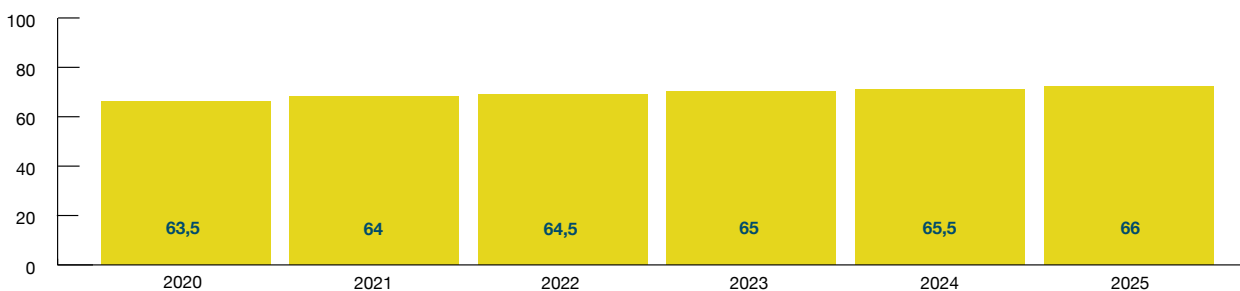
Nieuw beleid en ruimtevragers

Er zijn geen (nieuwe) ruimtevragers voor dit doel.

4.6 Onze inwoners sporten en bewegen meer door betere samenwerking tussen sportclubs en optimaler gebruik van sportterreinen.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Meer inwoners bewegen.

Bron: *Kenniscentrum sport. Percentage van alle inwoners in Den Helder die vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging hebben. Recente cijfers zijn niet beschikbaar.*

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.6.1. Bij de inrichting van de openbare ruimte streven we naar behoud en uitbreiding van de beweegvriendelijke omgeving. We breiden routenetwerken uit en stimuleren sportieve evenementen.
- 4.6.2. Verenigingen stimuleren, faciliteren en ondersteunen bij het verduurzamen van hun accommodaties.

Nieuw beleid en ruimtevragers

Er zijn geen (nieuwe) ruimtevragers voor dit doel.

Verbonden partij(en)

Gemeentelijke bijdragen verbonden partijen		Begroot 2022
Per taakveld		
Afval	Cocensus	€ 200.440
Begraafplaatsen en crematoria	Cocensus	€ 6.859
Crisisbeheersing en brandweer	Veiligheidsregio	€ 3.913.086
Milieubeheer	RUD	€ 888.380
Riolering	Cocensus	€ 74.582

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	Basisjaar	Real. 2020	NL 2020	2022	2023	2024	2025
Verwijzingen Halt: aantal per 1.000 jongeren	2020	11	11	11	11	10	10
Winkeldiefstallen: Aantal per 1.000 inwoners	2020	2,5	1,8	2,1	2,0	2,0	1,9
Geweldsmisdrijven: Aantal per 1.000 inwoners	2020	6,7	4,6	6,5	6,3	6,1	5,9
Diefstallen uit woning: Aantal per 1.000 inwoners	2019	1,3	2,3	1,2	1,2	1,1	1,1
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte), aantal per 1.000 inwoners	2020	11,5	6,2	8,0	7,6	7,2	7,0
Absoluut verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	2017	0,0	1,8	4	4	4	4
Relatief verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	2019	29	26	28	27	26	25
% vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VO + MBO)	2019	2,9	-	2,5	2,4	2,3	2,2
% niet-sporters	2016	55,4	48,7	53	52	51	50
Omvang huishoudelijk restafval in kg/inwoner	2020	209	161	200	200	180	180
Hernieuwbare elektriciteit %	2018	3,7	17,6	4,0	4,3	4,5	4,7

BBV = Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Realisatie 2020 is afkomstig van www.waarstaatjegemeente.nl

Niet van alle indicatoren is basisjaar 2020 beschikbaar.

Wat gaat het kosten?

Bedragen (x € 1.000)

Programma 4 Leefbare gemeente	Rekening		Begroting			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal lasten	56.329	57.776	55.609	55.632	55.167	55.168
Totaal baten	-19.946	-21.937	-20.519	-20.512	-20.512	-20.512
Saldo van baten en lasten	36.383	35.838	35.090	35.120	34.655	34.656
Totaal toevoegingen reserves	5.844	148	120	120	120	120
Totaal onttrekkingen reserves	-12.433	-2.464	-487	-487	-487	-217
Geraamd resultaat	29.794	33.523	34.723	34.753	34.288	34.559
Incidentele baten en lasten (saldo)			55	305	-197	0
Structureel begrotingssaldo	29.794	33.523	34.668	34.448	34.485	34.559

3 - Financiële begroting

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk besteden wij aandacht aan een aantal financiële aspecten van de begroting. We geven een overzicht van de ontwikkeling en samenstelling van de algemene middelen en lichten de ontwikkeling van het geraamde saldo naar 2025 toe. Daarna volgt een onderdeel met daarin opgenomen de meerjarige balansen; deze zijn voorgeschreven door het BBV. Daarnaast is de toelichting op 'Wat gaat het kosten?' in dit hoofdstuk opgenomen. Bij de programma's zijn de tabellen met de financiële informatie over 'Wat gaat het kosten?' vermeld. Tot slot zijn de technische uitgangspunten opgenomen, die gebruikt zijn voor het actualiseren van de begroting.

Als basis voor de begroting dient de op 7 juli vastgestelde Kadernota 2022-2025. In de begroting is aanvullend de meicirculaire 2021 opgenomen en daarnaast een aantal aanvullende mutaties als:

- de indexering van salarissen en andere kosten;
- de aanpassing van de kapitaallasten;
- overige autonome aanpassingen die zich na de Kadernota nog hebben voorgedaan.

De financiële vertaling van deze punten geeft het volgende beeld (- is nadelig; + is voordelig).

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	2022	2023	2024	2025
Stand MJB 2022-2025; Kadernota 2022-2025	-2.244	225	1.680	1.456
AF: Dekking algemene reserve	1.500			
Af: Helders perspectief	200			
Af: Inzet steunfonds	600			
Bij: Aangenomen moties Kadernota				
motie jongerenpunt	0	-25	-25	-25
motie seniorenmiddag	-4	-4	-4	-4
motie ideeënmarkt	-60	-60	-60	-60
motie ideeënmarkt, dekking algemene reserve	60			
Stand Kadernota 2022-2024, na besluitvorming	52	136	1.591	1.367
<i>Toelichting Nagekomen mutaties</i>				
1 Algemene uitkering, meicirculaire 2021	4.246	1.818	974	1.532
2 Hogere budgetten Jeugdzorg	-3.310	-1.532	-1.267	-949
3 Personeelskosten	-219	-297	-313	-349
4 Indexering lasten	-603	-605	-605	-580
5 Indexering tarieven	498	498	498	498
6 Actualisering riool en afval	-270	-269	-266	-287
7 Financiering	-138	19	-317	-272
8 Actualisering staat van investeringen	351	-104	280	298
9 Actualisering reservemutaties	-222	-162	-249	-366
10 Overige geringe mutaties	42	107	165	435
Totaal nagekomen mutaties	370	-504	-1.080	-40
Stand begroting 2022-2025	422	-368	511	1.327

Toelichting

1 Algemene uitkering, meicirculaire

Dit bedrag is inclusief de extra bijdrage die we aangekondigd hebben gekregen voor de jeugdzorg en die in de septembercirculaire wordt verwerkt. Daarbij is al rekening gehouden met de richtlijnen van de provincies om vanaf 2023 rekening te houden met 75% van wat de VNG met het Rijk heeft afgesproken, ten aanzien van de Jeugdzorgmiddelen. Uit deze algemene uitkeringsmutatie moeten we ook de indexerings van lonen en prijzen betalen. Door de lagere inschatting van de prijs- en loonontwikkeling door het Rijk dat was verondersteld voor de coronacrisis, zijn de bedragen die we daarvoor krijgen lang niet toereikend voor de werkelijke kosten.

2. Hogere budgetten Jeugdzorg

Dit is het bedrag dat we extra krijgen voor de tekorten op de Jeugdzorg, en in deze opstelling is dit opgenomen als een uitgave, omdat we op deze manier aangeven dat we de extra middelen die we krijgen ook weer volledig inzetten voor de Jeugdzorg. Daarbij moet bedacht worden dat de extra middelen eigenlijk een compensatie zijn voor de oude tekorten in de Jeugdzorg en niet voor nieuwe tekorten. Het blijkt namelijk dat de correctie van de werkelijke kostenontwikkeling in 2020 en 2021 leiden tot een structurele extra vraag van afgerond € 4 miljoen, bovenop de bedragen die in de kadernota zijn opgenomen. De € 3,3 miljoen die we extra krijgen in 2022 en weer inzetten voor de Jeugdzorg betekent dus nog een ambitie van € 0,7 miljoen om besparingen te zoeken. Het Rijk gaat uit van een aflopende reeks de komende jaren, waarbij de veronderstelling is dat er echt belangrijke maatregelen in de Jeugdzorg moeten worden genomen om de kosten beter te beheersen. Te denken valt aan kritischer kijken naar welke methoden effectief zijn; de invoering van een eigen bijdrage die inkomsten oplevert en wellicht een tot een lagere vraag leidt.

Dit betekent dat we uitgaan van:

- Een extra besparing in 2022 van € 0,7 miljoen (€ 4 miljoen hogere kosten verminderd met nadelige € 3,3 miljoen hogere bijdrage).
- Een verder gaande besparing evenredig aan de verwachtingen en de tegemoetkoming van het Rijk.

3. (en 4) Personeelskosten en indexerings lasten

Deze bedragen betreffen de indexerings van de salarissen en materiële kosten conform de uitgangspunten van de kadernota. Ook is rekening gehouden met de periodieken van de bestaande formatie.

5. Indexering tarieven en actualisering riool en afval

Dit betreft de indexerings van de opbrengst van belastingen en tarieven. In principe wordt uitgegaan van kostendekkendheid dan wel stijging met de inflatie, afhankelijk van het soort tarief/heffing. Bij de afvalstoffenheffing wordt rekening gehouden met een stijging wegens de fors toegenomen hoeveelheid afval door corona en de daling van de opbrengsten van de verschillende afvalstromen. Bij de afvalstoffen- en rioolheffing is sprake van volledige kostendekking.

6. Actualisering riool en afval

Aan de hand van de actuele gegevens van de HVC en de investeringen en onderhoudskosten riool, incl. de kwijscheldingen en de toe te rekenen overhead worden de budgetten van riool en afval aangepast. Met de stijging van de belastingopbrengsten (zie nr.5) is al rekening gehouden.

7. Financiering

Hier is de actualisatie van de renteberekening en toerekening meegenomen. De rente is nu 0,5%; in de kadernota is daar al op geanticipeerd. Een deel van het voordeel wordt toegerekend aan tarieven van bijvoorbeeld riool- en afvalstoffenheffing en de grondexploitatie.

8. Actualisering staat van investeringen

Aan de hand van de jaarrekening, de kadernota en nieuwe ontwikkelingen wordt de staat van investeringen jaarlijks aangepast. Een voorbeeld van een aanpassing is de kapitaallasten van de investering in de haven in 2022 van € 250.000 die pas in 2023 tot afschrijvingslasten leidt en dus in 2022 vrijvalt en later tot hogere lasten leidt.

9. Actualisering reservemutaties

Tegenover geactualiseerde investeringen (nr. 8) staat ook een geactualiseerde onttrekking uit kapitaallegalisatiereserves.

10. Overige geringe mutaties

Dit betreft overige mutaties van € 100.000 of kleiner. In het jaar 2025 is het totaalbedrag aanzienlijk hoger; dit hangt samen met een evenredige daling van de mutaties in de reserves (nr.9) in dat jaar voor hetzelfde bedrag.

3.2 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen moeten volgens het BBV afzonderlijk worden toegelicht, maar hangen samen met verschillende programma's. Met een omvang van ongeveer € 140,8 miljoen beslaat dit onderdeel ruim meer dan de helft van de totale baten van de gemeente. Deze algemene middelen zijn vrij om in te zetten en worden gebruikt om de publieke taken te bekostigen die niet met andere specifieke middelen (eigen bijdragen, doeluitkeringen) worden bekostigd in de programma's. In deze paragraaf lichten we de algemene dekkingsmiddelen toe, exclusief de mutaties in de reserves. De reservemutaties inzake de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop treft u onder programma 1 aan.

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen geeft het volgende beeld:

Algemene dekkingsmiddelen		Realisatie	Begroting	Begroting
Bedragen (x € 1.000)		2020	2021	2022
Lokale heffingen	Lasten	270	272	273
	Baten	-14.053	-14.423	-14.689
Algemene uitkering	Lasten			
	Baten	-102.848	-105.728	-105.478
Deelfonds Sociaal Domein	Lasten			
	Baten	-21.605	-17.954	-19.737
Opbrengst deelnemingen	Lasten	70	70	50
	Baten	-1.054	-832	-1.058
Saldo financiering functie	Lasten	205	4.265	4.005
	Baten	-184	-5.015	-4.127
Saldo van baten en lasten		-139.200	-139.345	-140.761

Toelichting

Lokale heffingen (€ 265.000 gesaldeerd voordelig effect ten opzichte van 2021)

De lokale heffingen bestaan uit de onroerende zaakbelasting en de precariobelasting. Op de onroerende zaakbelasting is een inflatiecorrectie van 1,60% toegepast en op de precariobelasting is een inflatiecorrectie van 1,30% toegepast in overeenstemming met de technische uitgangspunten van de begroting. Dit zorgt voor een stijging van de baten met een bedrag van € 231.000. Vanwege de omvang van de onroerende zaakbelasting vindt daar de grootste stijging plaats. Tevens is door areaal-uitbreiding de opbrengsten op de OZB verhoogd met € 34.000.

Algemene uitkering (€ 250.000 lagere baten ten opzichte van 2021)

Het uitgangspunt bij de begroting is de meicirculaire. De provinciale toezichthouders hanteren als uitgangspunt voor de begroting de meicirculaire als bron voor de beoordeling van de verwerking van de uitkering Gemeentefonds. Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021 daalt de algemene uitkering met € 250.000. Met de eerste tussenrapportage 2021 is een voordelig effect van € 4,7 miljoen gerapporteerd. Wanneer we kijken naar de oorspronkelijke begroting 2021 is de algemene uitkering met ongeveer € 4,5 miljoen toegenomen. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De omvang van het Gemeentefonds is voor 2022 ten opzichte van 2021 gegroeid. Dit komt onder andere door de nominale ontwikkelingen van het Gemeentefonds, de sprong van 2021 naar 2022 oftewel de inflatiecorrectie. Daarnaast zijn de maatstaven weer geactualiseerd, wat ook zorgt voor een stijging van ons aandeel. Het accres is gedaald. Deze daling is meerjarig zichtbaar. Dit komt door lagere Rijksuitgaven dan verwacht, zoals lagere loon-/prijsontwikkelingen en lagere rentelasten. De totale stijging van de omvang is € 4,1 miljoen.
- Bij de integratie- en decentralisatieuitkeringen zijn ten opzichte van 2021 ook verschillende ontwikkelingen. Een aantal specifieke uitkeringen loopt maar tot en met 2021. Aan de andere kant is ook een aantal decentralisatie uitkeringen verhoogd ten opzichte van 2021. Dit zorgt er per saldo voor dat het totaal van de integratie- en decentralisatieuitkering in 2022 hoger uitvalt dan in 2021 het geval was. De totale stijging van de integratie- en decentralisatieuitkeringen is € 0,4 miljoen.

(Integratie-uitkering) Sociaal Domein (€ 1.783.000 hogere baten ten opzichte van 2021)

De stijging van de integratie-uitkering Sociaal Domein in 2021 is voornamelijk te danken aan de loon- en prijscompensatie op de drie onderdelen binnen de integratie-uitkering. Daarnaast ontvangt het onderdeel Beschermd Wonen nog een aanvulling vanaf 2022 vanwege volume-ontwikkeling. Per 2022 gaan we bij Voogdij/18+ over naar het nieuwe woonplaatsbeginsel: iedere gemeente wordt verantwoordelijk voor de kinderen die uit de eigen gemeente ter behandeling worden doorgezonden.

Compensatie tekorten in de jeugdzorg

Het Rijk heeft de toezegging gedaan om € 1,3 mrd. landelijk ter beschikking te stellen ter compensatie van de tekorten bij de uitvoering van de jeugdzorg. Het is de bedoeling dat dit een structurele compensatie wordt. De toekenning voor 2022 wordt in de Septembercirculaire 2021 verwacht en voor de navolgende jaren is een berekening gemaakt. Van de uitkomst van deze berekening is, conform het standpunt van de provincies, 75% meegenomen. Omdat de bedragen nog niet definitief zijn en het hier dus om een stelpost gaat, zijn de betreffende bedragen opgenomen bij het onderdeel 'Overige baten en lasten'.

Saldo financieringsfunctie (€ 627.000 lagere baten ten opzichte van 2021)

Elk jaar met de begroting maken wij een nieuwe berekening van de rente-omslag, zie voor de berekening de paragraaf Financiering. Bij deze berekening moeten wij rekening houden met onze (verwachte) rentelasten en bekende rentebaten. Deze rentebaten zijn onder andere afkomstig uit de grondexploitatie en de doorlening van onze geldleningen. Uit de rentebaten en -lasten volgt een saldo. Dit saldo moet dan gedekt worden door onze investeringen. In 2021 heeft er een herstructurering plaatsgevonden van onze leningenportefeuille, hierbij zijn nieuwe (voordeligere) geldleningen aangetrokken en een aantal oude geldleningen zijn afgelost. Hiermee is de rentelast flink gedaald. Deze daling valt ook terug te lezen uit de berekening van de rente-omslag. Uit de berekening blijkt dat het rentepercentage daalt naar 0,5%.

Bij de Kadernota 2021-2024 was aanvullend rekening gehouden met een voordeel van € 500.000 naar aanleiding van de herstructurering van onze leningenportefeuille. Hiermee kwam voor 2021 het voordelig saldo op de kostenplaats financiering op € 750.000 uit. Met het voordeel vanuit de Kadernota 2021-2024 kon nog geen rekening worden gehouden bij de berekening van de rente-omslag bij de begroting 2021. Dat is nu, doordat de herstructurering rond is, wel gebeurd. Hierdoor is het voordeel op de financiering verdeeld over de andere producten van de gemeente. Dit zorgt ervoor dat het voordelig saldo op de kostenplaats financiering daalt naar € 122.000. Maar op de verschillende producten in de begroting 2022 is het verlagen van de kapitaallasten zichtbaar door de daling van de rente-omslag. Daarnaast zijn er natuurlijk ook ontwikkelingen in het overzicht van de investeringen en de grondexploitaties die van invloed zijn op de financiering.

3.3 Overhead

De systematiek van overhead houdt in dat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces onder overhead vallen. Deze overheadkosten mogen op grond van het BBV niet worden doorberekend aan de verschillende programma's.

- Grondexploitaties;
- Investeringen;
- (Subsidie) projecten.

De doorbelastingen hiervan moeten als een aftrekpost worden opgenomen onder het onderdeel overhead. Het resterende saldo op de overheadkosten moet afzonderlijk zichtbaar gemaakt worden zoals in onderstaand 'Overzicht baten en lasten 2022'. De programma's zijn daarmee geschoond van overheadkosten. Concreet komt het erop neer dat van de € 27,7 miljoen aan overheadkosten ongeveer € 1,0 miljoen aan deze uitzonderingen kunnen worden doorberekend. Dit resulteert in een saldo van € 26,7 miljoen op het taakveld Ondersteuning organisatie (kosten overhead).

Voor de tarieven en leges moet apart een opslagpercentage voor de overhead worden berekend. In de paragraaf Lokale heffingen wordt de kostendekkendheid van de verschillende tarieven en leges, rekening houdend met de opslagpercentage overhead, aangetoond. De kosten van overhead zijn onder andere:

- ICT;
- Huisvestingslasten;
- Personele kosten;
- Juridische kosten.

Ten opzichte van het begrotingsjaar 2021 zijn de overheadkosten met € 0,4 miljoen gestegen. Deze stijging komt voornamelijk voor rekening van de volgende onderdelen:

Personele lasten

Ten opzichte van de begroting 2021 is een stijging van de salarislasten betrekking hebbende op overhead zichtbaar. De salarislasten stijgen onder andere door de CAO-ontwikkelingen. Echter hier staat een hogere doorbelasting tegenover. Uiteindelijk stijgen de salarislasten die op de overhead achterblijven met € 0,6 miljoen.

Overige goederen en diensten

Bij de goederen en diensten is vanuit de technische uitgangspunten ook gewerkt met een procentuele verhoging op de inkoop van goederen en diensten. Per saldo is sprake van een daling van € 0,6 miljoen van de kosten van overige goederen en diensten. Dit wordt voor een deel verklaart doordat budgetten via de salaris- en personeelsbegroting is aangepast wat een voordelig effect heeft van € 0,7 miljoen. Daarnaast heeft zich een aantal financieel technische aanpassingen voorgedaan. Dit levert voor het onderdeel 'Overige goederen en diensten' een voordelig effect op van € 0,3 miljoen. Verder zijn er ook budgetaanpassingen gedaan die een nadelig effect hebben, onder andere vanuit de Kadernota en de Algemene uitkering. Per saldo € 0,3 miljoen nadelig. In totaal zijn er nog verschillende kleine aanpassingen gedaan die een nadelig effect hebben van € 0,1 miljoen.

Overzicht baten en lasten			<i>Bedragen (x € 1.000)</i>
2022	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing	-7.893	6.053	-1.839
Programma 2 Zorgzame gemeente	-34.146	111.048	76.903
Programma 3 Vitale gemeente	-6.414	12.288	5.874
Programma 4 Leefbare gemeente	-20.519	55.609	35.090
Algemene dekkingsmiddelen	-145.090	4.329	-140.761
Overhead	-998	27.663	26.664
Heffing VPB			
Bedrag onvoorzien		5	5
Saldo van baten en lasten	-215.059	216.994	1.935
Toevoeging reserves:			
Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing		130	130
Programma 2 Zorgzame gemeente		2.513	2.513
Programma 3 Vitale gemeente		675	675
Programma 4 Leefbare gemeente		120	120
Onttrekking reserves:			
Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing	-4.180		-4.180
Programma 2 Zorgzame gemeente	-586		-586
Programma 3 Vitale gemeente	-543		-543
Programma 4 Leefbare gemeente	-487		-487
Resultaat	-220.854	220.432	-422

De ontwikkelingen op de programma's worden bij het onderdeel 3.9 Wat gaat het kosten? toegelicht. De ontwikkeling van de algemene dekkingsmiddelen is hierboven toegelicht.

3.4 Meerjarenbegroting

Totaal	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
<i>Bedragen (x € 1.000)</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	206.867	221.635	216.994	212.902	209.895	208.832
Baten	-198.095	-208.021	-215.059	-212.880	-210.468	-210.168
Saldo van baten en lasten	8.772	13.614	1.935	21	-573	-1.337
Toevoegingen reserves	15.785	10.022	3.438	2.158	1.257	1.062
Onttrekkingen reserves	-25.009	-18.684	-5.795	-1.812	-1.195	-1.052
Geraamde resultaat	-453	4.951	-422	368	-511	-1.327
Incidentele baten en lasten (saldo)			107	753	-507	0
Structureel begrotingssaldo	-453	4.951	-529	-385	-4	-1.327

De (meerjaren)begroting is met inachtneming van de technische uitgangspunten, de gegevens in de Kadernota 2022-2025 en overige autonome ontwikkelingen en ten slotte ontwikkelingen uit de algemene uitkering samengesteld.

3.5 Vennootschapsbelasting

Inmiddels is voor de jaren 2016, 2017, 2018 en 2019 een zogeheten nihil aangifte ingediend voor de Vennootschapsbelasting. De aangifte over 2020 moet vóór 1 november 2021 door de Belastingdienst zijn ontvangen. In 2019 heeft de Belastingdienst het standpunt ingenomen dat de vergoedingen die een gemeente ontvangt voor de inzameling van reststromen (textiel, plastic, oud ijzer, papier etc.) een fiscaal belaste activiteit is. Dit heeft (relatief geringe) gevolgen voor zowel de reeds ingediende aangiften als de toekomstig verschuldigde belasting. De verwachting is dat er (mede) als gevolg hiervan een bedrag aan vennootschapsbelasting is verschuldigd van ongeveer € 1.000 per jaar. Voor de gemeente Den Helder geldt tevens dat de afvalinzameling is ondergebracht bij de Huisvuilcentrale (HVC) in Alkmaar. Wij zijn van mening dat, op basis van de uitgangspunten van de NVRD, de VPB-last bij de HVC ligt en niet bij de gemeente Den Helder. Dit hebben wij ook gecommuniceerd met de Belastingdienst. Op het moment van het opstellen van deze begroting hebben wij nog geen verzoek en/of reactie van de Belastingdienst mogen ontvangen om onze aangifte van de afgelopen jaren te wijzigen.

In 2020 is duidelijk geworden dat de Belastingdienst van mening is dat de opbrengsten van reclameconcessies belast zijn met vennootschapsbelasting. De Belastingdienst vindt dat sprake is van een onderneming. Gemeenten daarentegen vinden dat sprake is van normaal vermogensbeheer. Dat laatste blijft buiten de heffing van vennootschapsbelasting. Hierover lopen verschillende zaken tussen gemeenten en de Belastingdienst, maar hierop is nog geen uitspraak gekomen. Vooralnog houden wij het op normaal vermogensbeheer.

3.6 Onvoorzien

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplicht gemeenten een post onvoorzien op te nemen. Deze post is bedoeld om onvoorziene ontwikkelingen op te kunnen vangen. Omdat in de praktijk deze post niet wordt ingezet hebben we die verlaagd van € 55.000 naar € 5.000 vanaf 2021.

3.7 Geprognoseerde balansen

Conform de wijzigingen vanuit het BBV zijn wij verplicht om een geprognoseerde begin- en eindbalans voor het begrotingsjaar en de drie jaren volgend op het begrotingsjaar op te nemen. Op deze manier kan de raad meer inzicht krijgen in de ontwikkeling van het EMU-saldo, de solvabiliteit en liquiditeit van de gemeente in een meerjarig perspectief. Als afgeleide hiervan ook in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Geprognoseerde balans

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Activa						
Immateriële vaste activa	4.034.598	27.302.571	33.081.575	34.167.498	34.110.646	32.403.794
Materiële vaste activa	105.290.913	137.986.660	152.631.206	148.673.607	145.080.771	142.205.448
Financiële vaste activa	65.939.899	63.289.240	60.303.674	57.259.084	54.153.187	52.059.712
Totaal vaste activa	175.265.411	228.578.471	246.016.456	240.100.189	233.344.603	226.668.954
Onderhanden werk	10.585.124	4.701.797	2.536.268	2.426.756	-141.787	-2.809.985
Overige voorraden	20.553	20.553	20.553	20.553	20.553	20.553
Vorderingen	20.958.702	20.958.702	20.958.702	20.958.702	20.958.702	20.958.702
Liquide middelen	1.905.868	18.283.772	0	0	799.222	0
Overlopende activa	8.754.331	8.754.331	8.754.331	8.754.331	8.754.331	8.754.331
Totaal vlottende activa	42.224.578	52.719.154	32.269.853	32.160.341	30.391.020	26.923.600
Totaal activa	217.489.989	281.297.625	278.286.309	272.260.531	263.735.624	253.592.554
Passiva						
Algemene reserve	15.612.329	16.299.340	8.982.996	9.135.253	8.497.235	9.008.059
Bestemmingsreserve	37.237.765	28.341.266	28.348.776	28.965.462	29.297.689	29.307.590
Resultaat jaarrekening	452.654	-4.951.344	422.257	-368.018	510.824	1.326.802
Voorzieningen	11.908.392	9.203.939	9.738.543	10.361.698	11.007.516	11.675.020
Onderhandse leningen	94.785.519	183.911.094	177.978.344	171.985.083	165.929.029	142.015.180
Vaste schulden	48.124	48.124	48.124	48.124	48.124	48.124
Totaal vaste passiva	160.044.783	232.852.419	225.519.041	220.127.602	215.290.417	193.380.775
Liquide middelen	9.000.000	0	4.322.062	3.687.722	0	11.766.573
Kortlopende schulden	11.178.418	11.178.418	11.178.418	11.178.418	11.178.418	11.178.418
Overlopende passiva	37.266.788	37.266.788	37.266.788	37.266.788	37.266.788	37.266.788
Totaal vlottende passiva	57.445.206	48.445.206	52.767.268	52.132.928	48.445.206	60.211.779
Totaal passiva	217.489.989	281.297.625	278.286.309	272.260.530	263.735.623	253.592.555

Het EMU-saldo wordt in de begroting in de financieringsparagraaf vermeld en nader toegelicht. In dit overzicht worden de begroting 2021, 2022 en meerjarenbegroting 2023 weergegeven. In het kader van het BBV is het ook verplicht om de overige jaren te benoemen, dat ziet er als volgt uit:

Bedragen (x € 1.000)

2021	-/- € 8.129
2022	-/- € 19.659
2023	€ 3.583
2024	€ 7.437
2025	€ 9.255

Voor 2022 is het EMU-saldo ten opzichte van 2021 fors negatiever. Vanaf 2023 zet zich het herstel in en wordt het EMU-saldo positief. Dit beeld past ook bij de ontwikkelingen van het begrotingssaldo.

3.8 Technische uitgangspunten

Voor de begroting 2021 is bij de Kadernota voorgesteld van de volgende loon- en prijsontwikkelingen uit te gaan:

1. Loonontwikkeling	1,8%
2. Prijsontwikkeling	1,3%
3. Gemeenschappelijke regelingen	1,3%
4. Gesubsidieerde instellingen	1,7%
5. Gemeentelijke heffingen	1,6%

3.9 Wat gaat het kosten?

De toelichting op de belangrijkste financiële verschillen per programma wordt gegeven inzake de voorliggende begroting 2022 ten opzichte van de jaarschijf 2022, zoals opgenomen in de meerjarenraming bij de begroting 2021. Daar waar sprake is van materieel belang, wordt ook het verschil ten opzichte van de begroting 2021 toegelicht. De belangrijkste aanvullende autonome ontwikkelingen, die na de Kadernota aan de orde zijn gekomen, zijn tevens op hoofdlijnen toegelicht in hoofdstuk 3.1. Financiële begroting.

Programma 1 - Bestuurlijke vernieuwing

Wat gaat het kosten?		<i>Bedragen (x € 1.000)</i>				
Programma 1	Rekening				Begroting	
Bestuurlijke vernieuwing	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal lasten	31.940	38.723	38.050	37.560	36.876	36.500
Totaal baten	-143.445	-148.004	-153.981	-152.235	-151.974	-152.363
Saldo van baten en lasten	-111.505	-109.281	-115.931	-114.675	-115.098	-115.863
Totaal toevoegingen reserves	5.457	8.914	130	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	-5.067	-9.969	-4.180	-831	-214	-214
Geraamd resultaat	-111.116	-110.336	-119.981	-115.506	-115.312	-116.077
Incidentele baten en lasten (saldo)			-733	758	0	0
Structureel begrotingssaldo	-111.116	-110.336	-119.248	-116.264	-115.312	-116.077

Investerings

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022
Economisch	
Tractiemiddelen	345
Servers en storage	750
Werkplekken excl ipad en iphone	790
Huisvesting Willemsoord 66 en 72	1.318
Permanente huisv. W'Oord	3.895
IVA	
Bijdrage activa Willemsoord BV	5.705
	12.803

Tabel Reserves

Bedragen x € 1.000

Naam	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022
Algemene reserve		1.710
Res. Sociaal Domein		
Totaal Algemene reserve		1.710
Nieuwbouw stadhuis	130	
Helders perspectief		420
Helders steunfonds		600
Totaal Beleidsprioriteiten	130	1.020
Stabilisatiefonds Algemene Uitkering		1.200
Totaal Egalisatiereserves		1.200
Kerkgracht kap lasten		197
Serverruimte kap lasten		18
Renovatie Ambachtsweg		30
Wildopvang		6
Totaal Technische reserve		250
Totaal Alle Reserves	130	4.180

Toelichting Wat gaat het kosten?

Toelichting programma Bestuurlijke vernieuwing

Lasten

De lasten in 2022 binnen dit programma stijgen door bij de kadernota 2022-2025 opgenomen ruimtevragers van in totaal € 179.000. Dat zijn de volgende posten:

- € 50.000 voor beveiliging van bestuurders en personeel bij bedreigingen;
- € 64.000 voor extra inzet op vergunningverlening;
- € 50.000 voor het voortzetten van de pilot wijkkantonniers;
- € 15.000 voor een budget voor deelmobiliteit/duurzame bereikbaarheid.

In de begroting is daarnaast de bij de kadernota aangenomen motie voor een structureel budget voor de ideeënmarkt ad € 60.000 verwerkt. Voor 2022 is in de dekking voorzien door een onttrekking aan de algemene reserve. In dit programma is ook de dekking van € 200.000 uit het budget Helders perspectief voor de kosten inzake Sail (zie programma Leefbare gemeente) verwerkt.

Bij de kadernota zijn ten slotte diverse autonome ontwikkelingen verwerkt. Zo is bijvoorbeeld € 150.000 opgenomen in het kader van ICT-ontwikkelingen en is rekening gehouden met de kosten van de FLO- overgangsrechten, die brandweerpersoneel heeft opgebouwd vóór 1 januari 2015. Deze kosten ad € 149.000 komen voor rekening van de gemeente. Maar ook is een besparing mogelijk geworden op het budget organisatieontwikkeling van € 100.000.

In de begroting is verder rekening gehouden met de stijging van de salarislasten op grond van de index, de ontwikkeling van de periodieken van de bestaande formatie en overige actualisering van de salarisbegroting. Het netto-effect daarvan is ruim € 219.000. De index voor inkoop is ruim € 49.000 voor dit programma.

De lasten stijgen verder door een overheveling vanuit programma Vitale gemeente voor de budgetten als gevolg van leningen aan derden (Woningbouwverenigingen), die op het programma Bestuurlijke vernieuwing thuishoren.

Baten

De belangrijkste mutatie bij de baten in dit programma is de ontwikkeling van de algemene uitkering. In de kadernota is rekening gehouden met de septembercirculaire 2020 ad € 1,6 miljoen en een voorschot genomen op een hogere Rijksuitkering voor de jeugdzorg in de meicirculaire '21 voor € 1,9 miljoen. Dit laatste bedrag is toegevoegd aan het budget voor de jeugdzorg in programma 2.

In de begroting is de meicirculaire 2021 definitief verwerkt en er is als gevolg daarvan nog een extra bedrag (naast de hierboven genoemde € 1,9 miljoen) van € 4,2 miljoen toegevoegd. Daarvan wordt in programma 2 € 3,3 miljoen besteed aan jeugdzorg.

Hetgeen bij de lasten is vermeld voor de leningen derden, geldt ook voor de baten die tevens zijn overgeheveld vanuit programma Vitale gemeente.

Reserves

Hieronder treft u een overzicht aan van de mutaties in de reserves behorende bij programma 1:

Overzicht mutaties reserve programma Bestuurlijke vernieuwing:

Onttrekking reserves programma Bestuurlijke vernieuwing

Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Algemene reserve		
Dekking div. incidentele posten	1.500.000	Kadernota 2022-2025
Ideeënmarkt	60.000	Kadernota 2022-2025
Gastheren en dames	150.000	
Totaal	1.710.000	
Helders perspectief		
Onttrekking jaarschijf 2022	420.000	Voortvloeiende uit raadsbesluit 03-02-2020
Helders steunfonds		
Dekking financiële ontwikkelingen Coronacrisis	600.000	Kadernota 2022-2025
Stabilisatiefonds Algemene Uitkering		
Onttrekking jaarschijf 2022	1.200.000	Programmabegroting 2020
Kapitaalegalisatiereserve		
Kerkgracht	197.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Serverruimte	18.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Renovatie Ambachtsweg	29.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Wildopvang	6.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Totaal	250.000	
Totaal onttrekking reserves	4.180.000	
Toevoeging reserves programma Bestuurlijke vernieuwing		
Nieuwbouw stadhuis		
Toevoeging jaarschijf 2022	130.000	Programmabegroting 2020
Totaal toevoeging reserves	130.000	

Programma 2 - Zorgzame gemeente

Wat gaat het kosten?

Bedragen (x € 1.000)

Programma 2 Zorgzame gemeente	Rekening			Begroting		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal lasten	105.611	110.780	111.048	107.793	106.944	106.413
Totaal baten	-27.163	-30.882	-34.146	-34.010	-33.117	-33.002
Saldo van baten en lasten	78.448	79.897	76.903	73.783	73.827	73.412
Totaal toevoegingen reserves	107	227	2.513	1.614	901	859
Totaal onttrekkingen reserves	-2.985	-4.884	-586	-286	-286	-430
Geraamd resultaat	75.569	75.240	78.830	75.112	74.442	73.841
Incidentele baten en lasten (saldo)			500	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	75.569	75.240	78.330	75.112	74.442	73.841

Tabel Reserves

Bedragen (x € 1.000)

Naam	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022
Algemene reserve		300
Totaal Algemene reserve		300
Beschermd wonen	790	286
Buig	1.723	
Totaal Buffer voor risico's	2.513	286
Totaal Alle Reserves	2.513	586

Toelichting Wat gaat het kosten?

Toelichting programma Zorgzame gemeente

Lasten

De lasten in 2022 binnen dit programma stijgen door bij de kadernota 2022-2025 opgenomen ruimtevragers van in totaal € 776.000. Dat zijn de volgende posten:

- € 1.900.000 voor stijgende kosten jeugdhulp (neutraal verwerkt door ontvangst via algemene uitkering);
- € 200.000 voordeel als inverdieneffect door integrale doelmatige benadering ('aanpak top 80 gezinnen');
- € 57.000 voor de uitvoering van de regeling Bijzondere Kosten pleeggezinnen;
- € 25.000 voor de bekostiging van het Jongerenpunt voor het jaar 2022;
- € 100.000 voor de ontwikkeling van een Integraal Kindcentrum (IKC);
- € 569.000 voor de Wmo begeleiding in 2022;
- € 225.000 voor de Wmo huishoudelijke hulp in 2022.

In de kadernota is verder rekening gehouden met € 757.000 aan autonome ontwikkelingen en administratieve wijzigingen (onder andere, bijstelling BUIG, vormen van een reserve BUIG, herstel doorgevoerde bezuinigingen subsidie Triade en bibliotheek). In deze begroting zijn daarnaast twee aangenomen moties verwerkt:

- € 4.000 structureel voor de organisatie van een seniorenmiddag;
- € 25.000 voor structurele voortzetting jongerenpunt in 2023 t/m 2025.

De budgetten voor de gemeenschappelijke regelingen GrGa en GGD zijn geactualiseerd op basis van de ingediende begrotingen. Na de vaststelling van de kadernota is nog een aantal ontwikkelingen duidelijk geworden, waaronder: Mutaties vanuit de meicirculaire (beschermd wonen, nieuw woonplaatsbeginsel jeugdzorg, rijksvaccinatieprogramma meningokokken en prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg)

- € 180.000 lagere uitgaven door actualisatie van het PGB budget beschermd wonen op basis van de rekeningcijfers 2020;
- € 65.000 voor een programmamanager Financieel fit;
- € 3,3 miljoen voor de stijgende lasten jeugdzorg. Dit bedrag is hetgeen in de algemene uitkering in programma 1 is ontvangen daarvoor.
- Ten slotte houden we nog rekening met de indexering van subsidies en inkopen. Voor dit programma is dat een bedrag van ruim € 624.000.

Baten

Aan de batenzijde zijn geen nieuwe mutaties opgenomen ten opzichte van de kadernota in programma 2.

Reserves

Hieronder treft u overzicht aan van de mutaties in de reserves behorende bij programma 2:

Onttrekkingen reserves programma Zorgzame gemeente

Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Algemene reserve		
Voorbereiding en inrichting wijkpunten met sociale wijkteams in alle 4 de wijken.	40.000	Voortvloeiende uit raadsbesluit 11-05-2020
Zorg voor kwetsbare inwoners	140.000	Kadernota 2021-2024
Financieel 'fit-team'	100.000	Kadernota 2021-2024
Voorkomen overgewicht jeugd	20.000	Kadernota 2021-2024
Totaal	300.000	

Beschermd Wonen

Dekking tekort op beschermd wonen	286.000	Programmabegroting 2022
Totaal onttrekking reserves	586.000	

Toevoeging reserves programma Zorgzame gemeente

Beschermd Wonen		
Toevoeging jaarschijf 2022	790.000	Programmabegroting 2022

BUIG

Toevoeging jaarschijf 2022	1.723.000	Kadernota 2022-2025
Totaal toevoeging reserves	2.513.000	

Programma 3 - Vitale gemeente

Wat gaat het kosten?

Bedragen (x € 1.000)

Programma 3 Vitale gemeente	Rekening 2020	2021	2022	Begroting 2023	2024	2025
Totaal lasten	12.988	14.357	12.288	11.916	10.909	10.749
Totaal baten	-7.541	-7.197	-6.414	-6.123	-4.866	-4.291
Saldo van baten en lasten	5.447	7.159	5.874	5.793	6.043	6.458
Totaal toevoegingen reserves	4.377	732	675	424	236	82
Totaal onttrekkingen reserves	-4.525	-1.367	-543	-208	-208	-190
Geraamd resultaat	5.300	6.524	6.006	6.009	6.072	6.350
Incidentele baten en lasten (saldo)			285	-310	-310	0
Structureel begrotingssaldo	5.300	6.524	5.721	6.319	6.382	6.350

Tabel Investerings

Bedragen (x € 1.000)

Omschrijving	2022
Economisch	
Renovatie Sluisdijkstraat	400
Renovatie Koninckshoek	470
IVA	
Aanbruggen landhoofden	140
Renovatie keermiddelen	880
Boerenverdietsluis- ombouw tot schutsluis	3.500
Van Kinsbergenbrug	900
Inrichting openbare weg, riolering en verlichting Kooyhaven	900
Aanleg constructie Het Nieuwe Werk	2.500
Aanleg kadeterrein Het Nieuwe Werk	500
Damwanden Pluto/Orion	125
Damwanden jachthaven	72
	10.387

Tabel Reserves

Bedragen (x € 1.000)

Naam	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022
Algemene reserve		85
Totaal Algemene reserve		85
Res. Bijdrage locatie RWS+	495	
Totaal Beleidsprioriteiten	495	
Aankopen SH wet Voorkeursrecht		63
Totaal Buffer voor risico's		63
Egalisatiereserve grondexploitatie		250
Totaal Egalisatiereserves		250
Parkeerterrein de Schooten kap lasten		3
A. Pieckplein kap lasten		14
Koningstraat kap lasten	180	128
Totaal Technische reserve	180	145
Totaal Alle Reserves	675	543

Toelichting Wat gaat het kosten?

Toelichting programma Vitale gemeente.

Lasten

De lasten in 2022 binnen dit programma stijgen door bij de Kadernota 2022-2025 opgenomen ruimtevragers van in totaal € 1.503.000. Dat zijn de volgende posten:

- € 78.000 voor deelname ROM MRA-NHN;
- € 350.000 voor gevelrenovatie VVE's Stadshart fase 1;
- € 250.000 voor kosten van onderzoek en heroriëntatie bedrijfsvoering Port of Den Helder;
- € 250.000 voor een extra bijdrage in onrendabele kosten Port of Den Helder;
- € 250.000 voor een lange termijn perspectief Haven in maritiem cluster en uitwerking ontwikkelrichting Nieuwediep;
- € 50.000 voor New Energy Coalition;
- € 85.000 voor het beheer van Parkeergarage Koninckshoek beheer;
- € 190.000 voor de Regiodeal.

Er worden daarnaast twee parkeergarages gerenoveerd, de Koninckshoek en de Sluysdijkstraat voor in totaal € 870.000, met € 41.000 kapitaallasten vanaf 2023.

In de kadernota is rekening gehouden met, per saldo € 211.000 autonome ontwikkelingen en administratie en wijzigingen, met onder andere middelen voor het opstellen van bestemmingsplannen en voor de basisregistratie ondergrond. Maar ook zijn de budgetten voor zakelijke lasten (bijvoorbeeld waterschapslasten)aangepast.

Door latere uitvoering van het project ONS komen ook de kapitaallasten later op (na realisatie project). De afschrijvingslast, die hierdoor (in 2021) en 2022 vrijvalt, bedraagt € 350.000.

Na de kadernota is gebleken dat € 250.000 (zie bullit 3) wordt bespaard in 2022 aangezien de investeringen in de haven pas starten in 2022 en in de kapitaallasten per 2023 zijn verwerkt.

De indexering binnen dit programma voor aankopen en subsidies is afgerond groot € 85.000.

Bij de grondexploitatie zien we een daling van de lasten (en baten) van bijna € 1 miljoen. Dit hangt samen met de fase van uitvoering van Willem Alexanderhof. Daarnaast is vanaf 2022 de grondexploitatie Vinkenterrein in de begroting verwerkt. Dit betekent een toename van zowel de baten als de lasten van € 0,3 miljoen.

Onttrekkingen reserves programma Vitale gemeente

Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Algemene reserve		
Omgevingsplan	85.000	Kadernota 2021-2024
Aankopen SH wet Voorkeursrecht		
Onttrekking jaarschijf 2022	63.000	Betreft reguliere jaarlijkse onttrekking
Egalisatiereserve grondexploitatie		
Onttrekking jaarschijf 2022	250.000	Betreft reguliere jaarlijkse onttrekking
Kapitaalegalisatiereserve		
Parkeerterrein de Schooten	3.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Anton Pieckplein	14.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Koningstraat	128.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Totaal	145.000	
Totaal onttrekking reserves	543.000	

Toevoeging reserves programma Vitale gemeente

Reserve bijdrage locatie RWS+		
Port of Den Helder bijdrage in reserve voor dekking activa	495.000	Voortvloeiende uit raadsbesluit 16-09-2019
Kapitaalegalisatiereserve		
Stoting reserve Koningstraat-Spoorstraat	180.000	Programmabegroting 2020
Totaal toevoeging reserves	675.000	

Programma 4 - Leefbare gemeente

Wat gaat het kosten?

Bedragen (x € 1.000)

Programma 4 Leefbare gemeente	Rekening 2020	2021	2022	Begroting 2023	2024	2025
Totaal lasten	56.329	57.776	55.609	55.632	55.167	55.168
Totaal baten	-19.946	-21.937	-20.519	-20.512	-20.512	-20.512
Saldo van baten en lasten	36.383	35.838	35.090	35.120	34.655	34.656
Totaal toevoegingen reserves	5.844	148	120	120	120	120
Totaal onttrekkingen reserves	-12.433	-2.464	-487	-487	-487	-217
Geraamd resultaat	29.794	33.523	34.723	34.753	34.288	34.559
Incidentele baten en lasten (saldo)			55	305	-197	0
Structureel begrotingssaldo	29.794	33.523	34.668	34.448	34.485	34.559

Tabel Investerings

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022
Economisch	
Aanleg fiets- en wandelpad Huisduinen	200
Bereikbaarheid bushaltes	130
Gebiedsgerichte aanpak	1.776
Kunstgras toplaag	276
Nieuw perspectief gebiedsgericht	194
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	165
Openbaar toilet in stadshart	120
Economisch met heffing	
Gemalen mechanisch	35
Persleiding	66
Gemalen bouwkundig	77
Vrijverval cf nieuw GRP	664
Maatschappelijk	
Asfalt Quelderduijn	122
Fabriekgracht/Spoorstraat/fietspad Vinkenterrein	80
Nieuw perspectief gebiedsgericht	526
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	445
Rotonde J.Verfaillweg-Waddenzeestraat-Seringenlaan	335
Voorrang fiets op rotondes	110
	5.322

Tabel Reserves

Bedragen (x € 1.000)

Naam	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022
Algemene reserve		270
Totaal Algemene reserve		270
Res bodemsanering	120	25
Totaal Meerjarig beleid	120	25
Nieuwbouw Pijler/Herderschee		52
Onderw.cluster Pasteurstraat		64
Noorderhaaks kap lasten		22
Polderweg kap lasten		11
Fietspad Duinweg kap lasten		4
Streepjesberg kap lasten		6
Villa Kakelbont kap lasten		14
Sportlaan 10 kap lasten		19
Totaal Technische reserve		192
Totaal Alle Reserves	120	487

Toelichting Wat gaat het kosten?

Toelichting programma Leefbare gemeente

Lasten

De lasten 2022 binnen dit programma stijgen door de bij de Kadernota 2022-2025 opgenomen ruimtevragers van in totaal € 242.000. Dat betreft de volgende posten:

- € 10.000 voor automatisering registratie weesfietsen;
- € 200.000 voor Sail 2023;
- € 32.000 voor een openbaar toilet in het stadshart.

De investeringen zoals opgenomen in de kadernota zijn verwerkt. Voor verkeer en vervoer investeren we onder andere in de aanleg van een fiets/wandelpad in Huisduinen, de rotonde op de J. Verfaillweg en het voorrang geven aan de fiets op rotondes. De kapitaallasten stijgen daardoor vanaf 2023 met € 112.000. In de kadernota is rekening gehouden met € 545.000 voor diverse autonome ontwikkelingen zoals het meerjarenonderhoudsplan en het bestek voor vegen en borstelen en daarnaast met € 189.000 voor actualisatie van onder andere waterschapslasten en onroerende zaakbelasting.

Verder is een bedrag van € 162.000 opgenomen voor de indexering van inkoop en € 194.000 voor de indexering van subsidies.

Binnen dit programma is in 2022 ook sprake van een aantal belangrijke verschillen met de begroting 2021. Het betreft doorgeschoven bedragen vanuit 2020 van in totaal € 715.000 en incidentele budgetten in 2021; een totaal van € 712.000 vanuit de Kadernota 2021 en € 339.000 vanuit de eerste tussenrapportage 2021. Verder is in 2021 incidenteel € 499.000 beschikbaar gesteld voor cultuurbeleid.

De kosten voor afvalinzameling stijgen met € 561.000. Dit komt onder andere door stijgende kosten voor inzameling en verwerking en dalende opbrengsten van afvalstromen zoals papier en textiel. Ook is het aanbod van afval door huishoudens toegenomen, mede als gevolg van corona.

Baten

Om te komen tot een 100% kostendekkendheid dienen de baten afvalstoffenheffing in 2022 te worden verhoogd met € 564.000. Een toelichting op deze stijging vindt u in paragraaf 4.7 lokale heffingen. De baten sportaccommodaties stijgen met € 158.000 als gevolg van hogere huurinkomsten. In 2021 is € 339.000 aan incidentele rijksbijdragen ontvangen voor een voucheractie en sportstimulering.

Reserves

Hieronder treft u een overzicht aan van de mutaties in de reserves behorende bij programma 4:

Onttrekking reserves programma Leefbare gemeente

Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Algemene reserve		
Sociale innovatie	270.000	Programmabegroting 2020
Reserve bodemsanering		
Onttrekking jaarschijf 2022	25.000	Betreft reguliere jaarlijkse onttrekking
Kapitaalegalisatiereserve		
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	52.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Onderwijscluster Pasteurstraat	64.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Noorderhaaks	22.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Polderweg	11.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Fietspad Duinweg	4.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Streepjesberg	6.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Villa Kakelbont	14.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Sportlaan 10	19.000	Betreft dekking van kapitaallasten investeringen
Totaal	192.000	
Totaal onttrekking reserves	487.000	

Toevoeging reserve programma Leefbare gemeente

Reserve bodemsanering		
Toevoeging jaarschijf 2022	120.000	Betreft jaarlijkse dotatie
Totaal toevoeging reserves	120.000	

3.10 Overige

In het kader van het Bbv dienen wij nog aandacht te besteden aan de volgende onderdelen:

- De jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbare volume; dit heeft betrekking op de voorziening wachtgeld voormalige wethouders; zie voor een toelichting bij de desbetreffende voorziening;
- De investeringen, onderverdeeld naar investeringen met economisch en maatschappelijk nut; dit wordt per programma gepresenteerd. In het eerdere Bbv had de gemeente de vrijheid om investeringen met een maatschappelijk nut (wegen, parken, etc.) al dan niet te activeren en daarbij versneld af te schrijven. Dit leidde tot grote verschillen tussen gemeenten. In het vernieuwde Bbv dienen investeringen met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven;
- De financiering; dit onderdeel wordt behandeld in de financieringsparagraaf met inbegrip van de opbouw van de rente-omslag.
- De stand en het gespecificeerde verloop van reserves; dit wordt per programma gepresenteerd;
- De stand en het gespecificeerde verloop van voorzieningen; dit wordt per programma gepresenteerd.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandvermogen

4.1.1 Algemeen

Deze paragraaf biedt op basis van een risicoanalyse en een overzicht van financiële kengetallen inzicht in de financiële positie van de gemeente Den Helder.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is het vermogen om risico's te kunnen opvangen, die niet op een andere wijze zijn afgedekt.

Het weerstandvermogen wordt bepaald door de verhouding weerstandscapaciteit aan de ene kant en de risico's aan de andere:

- De weerstandscapaciteit betreft de beschikbare middelen en mogelijkheden om niet begrote en onvoorziene kosten (risico's) op te vangen.
- De risico's die we noemen en opnemen, zijn de risico's van materiële betekenis. De berekening is als volgt: beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit op basis van van de risico's.

We willen over een toereikend weerstandvermogen beschikken om te voorkomen dat iedere financiële tegenvaller ons dwingt tot bezuinigingen of ten koste gaat van bestaande taken. In het coalitieakkoord is een minimumpositie van 1,0 afgesproken.

De beoordeling van de ratio en de te nemen maatregelen zijn in de volgende tabel weergegeven:

Ratio weerstandvermogen	Betekenis	Beheersmaatregelen
>2,0	Uitstekend	Mogelijk om extra risico's te nemen/investeren
1,4-<2,0	Ruim voldoende	Weerstandscapaciteit hoeft niet te worden vergroot
1,0-<1,4	Voldoende	Consolideren weerstandscapaciteit en risico's
0,8-<1,0	Matig	Weerstandscapaciteit verhogen op middellange termijn
0,6-<0,8	Onvoldoende	Weerstandscapaciteit verhogen op korte termijn
<0,6	Ruim onvoldoende	Bezuinigen en risico's mijden

Risico's

Per risico kijken we wat het financieel voor ons betekent als dat zich voordoet. Ook de frequentie in tijd is een wegingsfactor.

Al deze beoordelingen resulteren in een risicoscore. Hieronder het overzicht van de rekenpercentages die horen bij de risicoscores

Frequentie voordoen kans	Kanspercentage
Minder dan of 1 keer per 10 jaar	5
Een keer per 5 – 10 jaar	10
Een keer per 2 – 5 jaar	25
Een keer per 1 – 2 jaar	50
Een of meer keer per jaar	100

De risicoscore wordt als volgt bepaald: Risicoscore = kans x impact.

Kans impact	Ze			Ze	
	Onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Mogelijk	Waarschijnlijk	waarschijnlijk
Ze	5	10	15	20	25
ernstig	4	8	12	16	20
Gemiddeld	3	6	9	12	15
Matig	2	4	6	8	10
Gering	1	2	3	4	5

Risicobedrag = rekenpercentage per risico x maximaal financieel gevolg.

Het weerstandsvermogen (de verhouding van de weerstandscapaciteit ten opzichte van het risicobedrag van de gemeente) geeft de volgende uitkomst:

Weerstandsvermogen	2022	2023	2024	2025
Weerstandscapaciteit (a) in €	16.510.708	13.967.965	13.329.947	13.523.121
Risico's (b) in €	11.818.102	11.818.102	11.818.102	11.818.102
Weerstandsvermogen (a/b)	1,4	1,2	1,1	1,1

Voor de berekening van het weerstandsvermogen is dus eerst de omvang van de weerstandscapaciteit van belang. Die heeft het volgende beeld:

Weerstandscapaciteit (in €)	2022	2023	2024	2025
Algemene reserves	14.627.714	12.084.971	11.446.953	11.687.777
Bestemmingsreserves	1.862.994	1.862.994	1.862.994	1.815.344
Onvoorziene uitgaven	20.000	20.000	20.000	20.000
Stille reserves				
Onbenutte belastingcapaciteit	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bezuinigingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale weerstandscapaciteit	16.510.708	13.967.965	13.329.947	13.523.121

Daarbij bestaat de specificatie van de bestemmingsreserves uit de reserves die niet specifiek gelabeld zijn aan concrete uitgaven:

Naam	Saldo 1/1/2022	Saldo 1/1/2023	Saldo 1/1/2024	Saldo 1/1/2025
Res. woonomgeving de Schooten	292.603	292.603	292.603	292.603
Res Drooghe Weert	32.000	32.000	32.000	32.000
Evenementen	107.755	107.755	107.755	107.755
Kunstopdr./aank.kunstvoorwerpen	62.757	62.757	62.757	62.757
Monumenten	70.533	70.533	70.533	22.883
Bovenwijkse voorzieningen	133.245	133.245	133.245	133.245
Af te stoten Gem.vastgoed	937.057	937.057	937.057	937.057
DIVMAG - terrein	227.044	227.044	227.044	227.044
Totaal vrije bestemmingsreserves	1.862.994	1.862.994	1.862.994	1.815.344

De risico's kunnen als volgt worden samengevat:

Overzicht totale risicobedrag (in €)

Omschrijving risico	Maximale risico-bedrag	Totaal risico-bedrag
Garantstellingen zonder achtervang	85.937.000	4.284.925
Garantstellingen met achtervang WSW	170.060.000	1.700.600
Geldleningen	46.302.000	784.040
Overige risico's	39.355.278	16.525.689
Totaal	341.654.278	23.295.254
Factor voordoen alle risico's tegelijk 40%		9.318.102
Basisbedrag voor onbekende risico's		2.500.000
Totaal risicobedrag		11.818.102

De specificaties van de risico's is als volgt:

Omschrijving risico	Kans-percentage voordoen kans frequentie	Maximale risico-bedrag	Kans op voordoen max. risico (80/50/20%)	Totaal risico-bedrag	Onderbouwing zekerheden en omstandigheden van invloed op de frequentie
Garantstellingen zonder achtervang					
Woningstichting Den Helder	5%	4.088.000	20%	40.880	Achterliggende waarde woningen is omvangrijk
NV Huisvuilcentrale Noord-Holland	5%	24.130.000	20%	241.300	Risico's zijn de afgelopen jaren fors afgebouwd
Noordwest Ziekenhuisgroep/Gemini	10%	5.400.000	80%	432.000	Financiële positie is goed
Willemsoord BV	10%	15.000.000	50%	750.000	Winst is beperkt; risico's kleiner door structurele bijdrage gemeente en hogere bijdrage Rijk voor onderhoud
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	5%	3.638.000	20%	36.380	Structurele financiering door gemeenten
Stichting Blijf van mijn Lijf	5%	406.000	80%	16.240	Structurele subsidiëring
Stichting Scholen aan Zee	10%	13.250.000	20%	265.000	Rijksbijdrage bekostiging; eigendom schoolgebouwen
NV PoDH	25%	20.025.000	50%	2.503.125	Voor het onderhoud van de openbare ruimte zijn structureel middelen ter beschikking gesteld
Totaal		85.937.000		4.284.925	
Garantstellingen met achtervan WSW					
Stichting Woontij	5%	19.035.000	20%	190.350	Achtervang WSW
Woningstichting Den Helder	5%	148.750.000	20%	1.487.500	Achtervang WSW
Stichting Woonzorg Nederland	5%	2.275.000	20%	22.750	Achtervang WSW
Totaal		170.060.000		1.700.600	
Geldleningen					
Leningen aan woningcorporaties	5%	41.500.000	20%	415.000	Achterliggende waarde woningen is omvangrijk
Triade	10%	181.000	20%	3.620	Structurele subsidiering gemeente en pand is in eigendom
Willemsoord BV	10%	700.000	50%	35.000	De gemeente heeft besloten € 900.000 jaarlijks ter beschikking te stellen voor onderhoud monumenten. Panden zijn economisch eigendom van Willemsoord BV
Schouburg De Kampanje	25%	2.400.000	50%	300.000	Structurele subsidiëring gemeente en geen belangrijke eigendommen
Startersleningen	10%	1.521.000	20%	30.420	Onderliggende waarde panden
Totaal geldleningen		46.302.000		784.040	
Overige risico's					
Schadeclaims en planschades	100%	2.218.278	50%	1.109.139	Kans op toewijzen van een of meer claims is mogelijk; er lopen rechtszaken
Grondexploitatie	100%	1.901.000	80%	1.520.800	Berekend risico grondexploitatie, afhankelijk van kosten- en opbrengstontwikkeling
NV PoDH aandelenkapitaal	25%	10.046.000	50%	1.255.750	Er is een regeling getroffen voor het onderhoud van de zaken die meer tot de openbare infrastructuur kunnen worden gerekend. Meeste eigendommen zijn niet hypothecair belast.
Open einderegelingen BUIG en 3D's	100%	16.000.000	50%	8.000.000	Grove inschatting risico van 4 jaar tekort € 4.000.000. In die tijd moet ombuiging mogelijk zijn. Voor de BUIG is een egalisereserve ingevoerd.
Tegenvallende uitkering gemeentefonds	100%	9.040.000	50%	4.520.000	Uitkering gemeentefonds is sterk afhankelijk van uitgaven Rijk, verplichte uitgaven bij deel van deze uitkering en economische ontwikkeling. Uit de recente schattingen van het effect van de herziening van de uitkering van het gemeentefonds komt een gering voordeel naar voren. Uitgangspunt is bij een negatieve herziening een bedrag vanaf 2023 met € 15 per inwoner. Maximale risico voor 4 jaar is € 5.040.000. Aangevuld met overige risico's Algemene uitkering van € 1 miljoen per jaar. De kans van het daadwerkelijk optreden van een dergelijke korting lijkt klein
Gemeentelijke heffingen	100%	150.000	80%	120.000	Effect foute taxatie panden
Totaal		39.355.278		16.525.689	
Totaal risico's		341.654.278		23.295.254	

4.1.2 Risico's

Exploitatie Willemsoord BV

De leningenportefeuille van Willemsoord bv is ondergebracht bij de gemeente (raadsbesluit 28 september 2020). Daarmee is het risico van stijgende variabele rente voldoende ondervangen. Een ander risico voor Willemsoord bv is de omvang van de kosten van onderhoud voor het in stand houden van de monumenten. Door de bijdrage die de gemeente beschikbaar stelt voor deze onderhoudskosten en de verhoogde bijdrage van het Rijk voor het onderhoud van rijksmonumenten (van 50 naar 60% van de noodzakelijke kosten) is dit risico voor het grootste deel ondervangen. Willemsoord BV draagt niet de kosten voor het onderhoud van de gebouwen 66 en 72 (voorzien stadhuis). Voor de andere gebouwen die in economisch eigendom zijn bij Willemsoord bv wordt een meerjarig onderhoudsplan uitgevoerd.

NV Port of Den Helder

Op 16 september 2019 besloot de gemeenteraad een financiële bijdrage aan Port of Den Helder (PoDH) te verstrekken voor het onderhoud en beheer van bruggen, sluisen, vaarwegen en sommige kades die voor PoDH onrendabel zijn, maar een breder maatschappelijk belang hebben omdat het voorzieningen van algemeen nut zijn (RB19.0090). Met een bijdrage van in totaal € 14,4 miljoen aan onderhoudswerken en een aandelenuitgifte van € 3 miljoen moet PoDH tot en met 2028 binnen randvoorwaarden in staat zijn om de haven zelfstandig te exploiteren en te onderhouden.

Eind 2020 heeft de raad van commissarissen met een brief de aandeelhouder bericht dat de perspectieven voor 2021 er niet rooskleurig uitzien en dat aanvullende financiële middelen noodzakelijk zijn. Dit komt o.a. door tegenvallende scheepsbewegingen en uitblijvende grondtransacties die de omzetcijfers drukken. Ook blijkt de eerder door de raad beschikbaar gestelde bijdrage van € 14,4 miljoen voor (publieke) onderhoudswerken op onderdelen te laag ingeschat. Samen met de aandeelhouder is gezocht naar een oplossing om de financiële gevolgen hiervan te kunnen opvangen.

In de Kadernota 2022 is hiervoor aandacht gevraagd en is een bedrag van € 5 ton aan exploitatiebudget beschikbaar gesteld voor enerzijds een onderzoek/heroriëntatie van de bedrijfsvoering van PoDH (€ 2,5 ton) en anderzijds een extra bijdrage in de onrendabele investeringskosten (€ 2,5 ton). De conclusie is dat de bedrijfsvoering van PoDH op korte termijn een extra investeringsimpuls nodig heeft van ca. € 5,6 miljoen om de komende jaren goed door te komen.

Vanuit dit gegeven worden in 2022 investeringen gepland aan diverse (publieke) voorzieningen, zoals een extra bijdrage in de renovatie van de van Kinsbergenbrug, de aanleg van de openbare weg, riolering en verlichting op Kooyhaven, de constructie en kadeterrein van Het Nieuwe Werk en het vervangen van damwanden. De kapitaallasten van deze werkzaamheden komen op per 2023 en daarmee is rekening gehouden in de begroting en meerjarenraming.

Luchthaven Den Helder BV

De luchthaven bevindt zich in een transitieperiode: inkomsten gerelateerd aan de olie- en gaswinning nemen af.

En de inkomsten uit activiteiten gerelateerd aan windenergie op zee zijn nog onvoldoende om het gat te dichten. Deze situatie duurt naar verwachting tot minstens ca 2030. Daarnaast had de coronacrisis een negatieve invloed op de bedrijfsvoering van Den Helder Airport: minder vliegbewegingen en minder passagiers per vlucht door de coronamaatregelen.

Om de financiële risico's te beheersen, is Den Helder Airport in gesprek met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) over de hoogte van de afdracht voor het civiel medegebruik van de luchthaven. De overeenkomst dient medio 2022 te worden geactualiseerd. Per 1 januari 2023 wordt de verkeersleiding defensie overgenomen door de "Verkeersleiding Nederland". Met defensie zullen tijdelijk afspraken moeten worden gemaakt om de periode vanaf medio 2022 tot 1 januari 2023 te overbruggen. Omdat de onderhandelingen met de nieuwe luchtverkeersleider over een nieuwe gebruiksovereenkomst nog moeten worden gestart is het voornamelijk onzeker wat de uitkomst hiervan zal zijn en welk effect dit heeft op de exploitatie van DHA CV. Door ook de fixed wing capaciteiten van de luchthaven breder in te zetten, vindt verdere diversificatie van de dienstverlening plaats. Het in 2020 gestarte gesprek met stille vennoot CHC over de omzetting van de cv-structuur van Den Helder Airport naar een bv-structuur om de risicoverdeling tussen de vennoten meer gelijk te trekken, heeft geen verder vervolg gekregen.

Schadeclaims en planschade

In deze paragraaf treft u een overzicht van de tegen de gemeente Den Helder ingediende schadeclaims en de risico's die er bestaan op planschades. Planschade is financiële schade die een persoon of bedrijf lijdt als gevolg van een planologische maatregel. Zo'n maatregel is in de meeste gevallen een wijziging van het bestemmingsplan of een omgevingsvergunning voor het afwijken van een bestemmingsplan.

Schadeclaims en planschades waarvan het verwachte effect op de begroting 2022 minder is dan € 75.000 zijn buiten beschouwing gelaten. Ook zijn twee schadeposten voor de gemeente weergegeven namelijk het pand Middenweg 172-174 en het zwembad. De gemeente wil die schadeverhalen op een wederpartij maar als dat niet lukt zal de gemeente naar verwachting zelf de kosten moeten dragen.

Schadeclaims

Aanbesteding onkruidbestrijding

Er is een vordering naar aanleiding van de doorlopen aanbestedingsprocedure Veeg- en onkruidbeheer. Na gunning van de opdracht is door de rechter vastgesteld dat de winnende inschrijver de opdracht niet gegund had mogen worden. In 2019 is de aansprakelijkheid van de gemeente, jegens een lid van de combinatie (de combinatie bestaat uit meerdere aannemers die gezamenlijk hadden ingeschreven), die de opdracht niet gegund had gekregen, definitief komen vast te staan. Dit was aanleiding voor een ander lid van dezelfde combinatie om de gemeente ook aansprakelijk te stellen en de gemeente hiertoe te dagvaarden. De gemeente heeft aansprakelijkheid erkend jegens dit andere lid van de combinatie. Om de hoogte van de schade vast te stellen, is de combinatie in 2021 een schadestaatprocedure gestart bij de rechtbank Noord-Holland. De combinatie vordert € 1.368.278 aan schade.

Middenweg 172-174

In januari 2019 heeft de rechtbank geoordeeld dat de gemeente onrechtmatig heeft gehandeld jegens de voormalig gebruiker van het pand, gevestigd aan de Middenweg 172-174. Dit door in het najaar van 2017 de onderhandelingen met hem over de aankoop van het pand Middenweg 172-174 te staken. Vanwege dit vonnis heeft de voormalig gebruiker de gemeente in maart 2020 aansprakelijk gesteld voor € 1.738.000. Deze claim is door de gemeente betwist. Het hoger beroep tegen dit vonnis loopt nog. In een andere procedure heeft de rechtbank in september 2019 geoordeeld dat de gemeente de overeenkomsten met de voormalig gebruiker van het pand aan de Middenweg 172-174 terecht heeft opgezegd en dat de gemeente rechtmatig heeft ontruimd. De voormalig gebruiker is door de rechtbank veroordeeld tot circa € 392.000 aan kosten voor onder meer ontruiming, verschuldigde gas, water en elektriciteit en proceskosten. Daarnaast moet hij de kosten van kunstopslag van circa € 10.000 per maand betalen, zolang de kunst opgeslagen ligt. Ook tegen dit vonnis loopt hoger beroep. Op 6 april 2021 werden genoemde hoger beroepsprocedures in een zitting bij het Gerechtshof Amsterdam behandeld. Deze zaken staan nu voor arrest. De executie van de kunstcollectie, die de gemeente had aangezegd om de openstaande vordering van de gemeente op de voormalig gebruiker van Middenweg 172-174 te voldoen, vindt in afwachting van de arresten nog niet plaats. Een mediationtraject is gestart om te kijken of een minnelijke oplossing tussen partijen mogelijk is. Vanwege de verschillende lopende hoger beroepsprocedures wordt het risico voorlopig als PM-post begroot.

Schade aan zwembad 'Het Heersdiep'

Na oplevering van zwembad 'Het Heersdiep' zijn diverse gebreken (o.a. scheurvorming in bassins en perronvloeren) geconstateerd. Het herstel hiervan is complex en kostbaar. De gemeente heeft de aannemerscombinatie aansprakelijk gesteld en er is een pro forma procedure aangehangig gemaakt bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw (RvA). Deze procedure is vervolgens op de parkeerrol gezet. Partijen zijn in 2019 met elkaar in gesprek gegaan over een oplossing en er is gestart met een gezamenlijk onderzoek naar het herstel en de kosten daarvan. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Een deel van de gebreken (buffervaten) is inmiddels hersteld door de gemeente. De kosten hiervan zijn € 115.078. De hoogte van de overige schade is nog niet bekend. Op dit moment kan daarom de totale schade niet exact worden ingeschat. Momenteel vindt overleg plaats met de aannemerscombinatie om te bekijken of de zaak zonder tussenkomst van de RvA opgelost kan worden. De verwachting is dat de omvang van de kosten van het herstel van de bassins en perronvloeren gedurende het minnelijke traject inzichtelijk worden, zodat deze daarin of - indien een minnelijke oplossing niet mogelijk blijkt - in de procedure bij de RvA meegenomen kunnen worden. Als de kosten niet verhaald kunnen worden op de aannemerscombinatie die het zwembad heeft gerealiseerd dan loopt de gemeente een fors financieel risico. Het risico wordt vooralsnog op ca. € 500.000 begroot.

Arbeidsrechtelijke geschillen

De gemeente is in het ongelijk gesteld in een procedure rondom disciplinair strafontslag. De omvang van het bedrag, dat de gemeente naar aanleiding daarvan moet vergoeden, is nog niet inzichtelijk. Daarnaast loopt er een gerechtelijke procedure met 3 oud-medewerkers. De omvang van hun claim is hoger dan € 75.000, maar de gemeente heeft in dit dossier een sterke juridische positie, zodat het financiële risico laag wordt ingeschat.

Planschade

Ten gevolge van diverse bestemmingsplanprocedures en omgevingsvergunningen, bestaat er een (doorlopend) risico op planschade. Het is niet mogelijk om op voorhand uitspraken te doen over de hoogte van het mogelijke schadebedrag, maar het risico op planschade wordt momenteel op zeer gering ingeschat.

Besluiten op aanvragen omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder b, c of g van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, leveren de gemeente een risico van planschade op. Een inschatting hiervan leidt tot een risico van maximaal € 250.000. Hierbij wordt opgemerkt dat deze planschade doorgaans wordt verlegd naar de vergunninghouder/initiatiefnemer.

Voor planschade die het gevolg kan zijn van andere gewijzigde (bestemmings-)plannen wordt een bedrag van € 100.000 geraamd.

Nadeelcompensatie

Er is een verzoek om nadeelcompensatie ontvangen van een omwonende van de coffeeshops in de Koningstraat. Verzoeker claimt naar aanleiding van de verleende exploitatievergunningen voor de coffeeshops en verschillende verleende bouwvergunningen aan de coffeeshops schade te hebben geleden ten bedrage van € 618.542.

Het kan voorkomen dat gemeentelijk handelen of gemeentelijke besluitvorming rechtmatig is maar wel schade veroorzaakt. In bepaalde gevallen moet die schade worden vergoed. Dat vloeit voort uit het beginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten ofwel het égalitébeginsel. De hoogte van de compensatie, de zogeheten nadeelcompensatie, moet in zo'n geval redelijk zijn. De vergoeding dekt dus niet de volledige schade. Het verzoek om nadeelcompensatie is geweigerd. Verzoeker heeft hiertegen bezwaar gemaakt en deze procedure loopt nog. Om die reden wordt het risico voorlopig als PM-post begroot.

Zaken die aanhangig zijn bij de verzekeraar van de gemeente

Er lopen diverse claims van bedrijven en particulieren tegen de gemeente ten gevolge van verzilting van het oppervlaktewater. Ook zijn er een aantal claims tegen de gemeente als gevolg van letselschade.

Vornoemde bedragen zijn exclusief wettelijke rente en dit is de stand van zaken op 23 juli 2021.

Grondexploitatie

Willem Alexanderhof en Vinkenterrein zijn projecten waarin de gemeente actieve grondpolitiek bedrijft met de daarbij horende grondexploitatie. Er zijn voor deze exploitaties voorzieningen getroffen, gebaseerd op de nog te maken kosten en verwachte toekomstige opbrengsten. Geen van de aanwezige risico's in het project zijn zodanig concreet en onvermijdbaar dat we hiervoor nu een (aanvullende) voorziening moeten treffen. We lopen voor grondexploitaties echter altijd risico's op onvoorziene financiële tegenvallers. Deze risico's zijn gerelateerd aan de nog te realiseren kosten en opbrengsten. Grootste risico's schuilen in de opbrengstenkant van de projecten. De opbrengsten zijn later in de tijd gefaseerd dan de investeringen.

Een groot deel van de investeringen doen we vooraf (verwervingen, bouwrijp maken en dergelijke) om het mogelijk te maken grond te verkopen en opbrengsten te realiseren. Vertraging in het project en hierdoor het later realiseren van de opbrengsten heeft dan ook een negatief effect op het resultaat van het project. Het ontwikkelrisico schatten we in op een bedrag van € 1.901.000. Dit bedrag is lager dan voorgaande jaren. Willem Alexanderhof betreft een langdurige exploitatie en het risico neemt meer af doordat de nog te maken kosten en opbrengsten ieder jaar lager worden. Het project Vinkenterrein betreft een relatief korte exploitatie waardoor de risico's minder groot zijn. Ook is er reeds een ontwikkelovereenkomst gesloten waarbij afspraken zijn gemaakt over kosten en opbrengsten.

Leningen en garantstellingen

We lopen risico met de instellingen waaraan we een lening hebben verstrekt of waarvoor we een garantie hebben afgegeven. We riskeren een financiële tegenvaller als zij niet aan de aflossing- en/of renteverplichtingen kunnen voldoen en we daarop door de geldverstrekker worden aangesproken. Eind 2020 hebben we een totaalbedrag van € 47.700.000 aan geldleningen verstrekt. Daarnaast hebben we eind 2020 waarborgen verstrekt van in totaal € 86.000.000. Het totaal aan verstrekte leningen en risico's waaruit het risicobedrag wordt bepaald bedraagt € 133.700.000.

Daarnaast zijn garanties afgegeven aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het gaat om een bedrag van € 170.000.000. De systematiek van achtervang houdt in dat risico's met betrekking tot sociale woningbouw worden opgevangen door het WSW (de sector zelf). Pas in laatste instantie kan de gemeente worden aangesproken. Die wordt dan verplicht een renteloze lening te verstrekken. Het risico beperkt zich dan ook tot de mogelijke rentederving. Dit risico is zeer klein en daarom niet in een risicobedrag vertaald.

Op 1 maart 2019 is het Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement gemeente Den Helder in werking getreden. In dit beleidskader staan onder andere de kaders voor risico's, risico-inschatting, risicomanagement en de berekening en toelichting op de risico's.

Gemeentelijke heffingen

Voor de gemeentelijke heffingen in het algemeen zitten de risico's vooral in wijziging van wetgeving en wijzigingen van beleid als gevolg van politieke beslissingen en rechterlijke uitspraken door de belastingrechter. Hierdoor kunnen de opbrengsten van heffingen anders uitpakken. Daarnaast geldt speciaal voor de onroerende zaakbelasting (OZB) dat de waardering van grote incurante objecten een risico blijft voor de opbrengsten van de OZB. Deze maken een relatief groot deel uit van de totale waarde onroerende zaken in de gemeente. Verder geldt dat voor 2022 ook nog enig risico in afwijkende opbrengsten kan ontstaan indien de coronacrisis ook in 2022 voortduurt.

Onderhoud kapitaalgoederen

Asfalt

Wij beheren in totaal ruim een miljoen vierkante meters asfalt. Voor de asfaltwegen wordt om het jaar een inspectie uitgezet. Vanuit deze inspectie worden de keuzes gemaakt waar we aan de gang gaan. Daarbij kijken we naar factoren als veiligheid, ontsluitingsfunctie en acceptabele hinder.

Half-verharding

Wij beheren ruim 2,5 miljoen vierkante meter half-verharding. Ook voor de elementenverharding (bestrating) wordt om het jaar een inspectieprogramma uitgezet. In samenhang met andere werken zoals rioleringsvervanging, vervanging van de ondergrondse infra, vervanging van het groen of verbetering van de verkeerssituaties voeren wij werkzaamheden uit. Verder spelen we in op de gebiedsgerichte aanpak. Door een samenhang van werkzaamheden zorgen we voor een efficiënte aanpak van het nodige onderhoud. Hiermee willen wij onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen op peil houden. Wij zijn ons er van bewust dat het nog wat jaren duurt voordat we het gewenste niveau van duurzaam en klimaatbestendig onderhoud hebben bereikt.

Civiele kunstwerken

Wij beheren 158 civiele kunstwerken. De civiele kunstwerken worden om de vijf jaar geïnspecteerd. In 2020 heeft opnieuw een inspectie plaats gevonden. Door areaaluitbreiding en een aantal kunstwerken waarvan het einde van de levensduur in zicht is, zal nagedacht worden waar de hoogste prioriteit ligt. Door inventief te renoveren verlengen wij de levensduur van de houten bruggen.

Straatmeubilair

Het straatmeubilair is onlangs geïnspecteerd. Daar waar mogelijk halen we overbodige parkeerpaaltjes uit de openbare ruimte. Datzelfde doen we met overbodige verkeersborden. Verder werken we aan uniformiteit van banken en fietsenrekken. Deze nemen we op in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). In 2021 willen wij de LIOR laten vaststellen. Hiermee besparen we uiteindelijk op het beheer van het straatmeubilair.

Openbaar groen

Op basis van de vastgestelde werkpakketten is een kostenberekening gemaakt voor het onderhoud aan de gemeentelijke groenvoorziening. Volgens deze berekening zijn voor het regulier onderhoud van openbaar groen (exclusief begraafplaats) onvoldoende financiële middelen beschikbaar. Met de door de raad extra beschikbaar gestelde gelden voor het onderhoud kunnen we dit onderhoud actief aanpakken. Wij beheren in totaal 404 hectare openbaar groen. Dit bestaat uit 94 hectare heesters, 21 hectare bos, 280 hectare gras en 22.000 geregistreerde straat-, laan- en parkbomen.

Algemeen

Er is gewerkt aan het actualiseren van de beheerplannen. In 2020 zijn de acht nieuwe beheerplannen voor 5 jaar vastgesteld. We maken een jaarlijkse up-date om te kijken of de beheerplannen nog steeds actueel zijn. Het gaat hierbij om de volgende beheerplannen:

- Spelen
- Groen
- Bomen
- Wegen
- Kunstwerken
- Verkeer
- Openbare verlichting
- Water

Hiermee zijn onze kapitaalgoederen geheel in beeld gebracht. Er is een planning voor het wegwerken van de aandachtspunten bij het onderhoud. Vervolgens wordt het reguliere onderhoud volgens schema uitgevoerd.

Een financiële paragraaf maakt onderdeel uit van de beheerplannen.

Open-eindregeling BUIG en 3D's

De gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken op het gebied van de Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Participatie. De specifieke bedragen die de gemeente daarvoor ontvangt via de Algemene uitkering zijn nog slechts voor een klein deel afzonderlijk aangegeven. Daarnaast ontvangt de gemeente voor de bekostiging van de bijstand (Wet BUIG) specifieke middelen. Om grote fluctuaties in de bijdrage voor de BUIG op te vangen stellen we in deze begroting voor om een aparte reserve in te stellen. Deze regelingen hebben het karakter van open-einde-regelingen; de gemeente loopt dus het risico op hogere kosten bij het uitvoeren van deze wetten. Door te werken aan preventie en uitvoeringsplannen in het licht van de transformatie van deze zorg, wordt gewerkt aan meer grip te krijgen op deze kosten. Gezien de omvang van de bedragen die met deze uitvoering zijn gemoeid, wordt meerjarig rekening gehouden met een risico van jaarlijks € 4 miljoen; in totaal € 16 miljoen over 4 jaar.

Algemene uitkering

De ontwikkeling van de Algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de Rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de Rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse voeding van het gemeentefonds (positief of negatief) wordt het 'accres' genoemd en wordt uitgedrukt in een percentage. Als de Rijksoverheid in enig jaar minder uitgeeft dan geraamd, wordt dat onderuitputting genoemd.

Met de meicirculaire 2021 volgen wij weer de normale systematiek van het accres. Dit betekent dat een eventuele mutatie in de 'trap op en trap af' weer invloed heeft op het accres.

Al enige tijd loopt er een onderzoek naar de manier waarop de algemene uitkering wordt verdeeld en opgebouwd, de zogenaamde herijking van het gemeentefonds. Doordat de verdeelmodellen van het sociaal domein nog op gegevens van vóór 2015 zijn gebaseerd, door toenemende regionale samenwerking en door verschillen in eigen inkomsten tussen gemeenten is de huidige verdeling van de uitkering niet meer van deze tijd. Het doel van de herijking is om gemeenten weer in een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te brengen. Bovendien is onderzocht of de verdeling vereenvoudigd en transparanter kan worden. De uitkomsten van het onderzoek zouden in eerste instantie met ingang van 2022 worden ingevoerd. Dit is nu uitgesteld naar 2023.

Eerder was op basis van de gegevens uit 2017 berekend wat de aanpassingen voor de verschillende gemeenten zouden betekenen. Voor Den Helder zouden wij er fors op achter uit gaan. Inmiddels is door het Rijk de berekening aangepast met de gegevens uit 2019. Hieruit valt op te maken dat er geen sprake meer is van een nadeel. Echter met deze berekening hebben we nog geen zekerheid. Zodra er overeenstemming is over het nieuw verdeelmodel zal er opnieuw gekeken gaan worden wat dit voor Den Helder betekent. Wanneer daadwerkelijk wordt gerealiseerd zal dat gefaseerd plaatsvinden vanaf 2023 met € 15 per inwoner. Risico voor 4 jaar is € 5.040.000. Aangevuld met overige risico's Algemene uitkering van € 1 miljoen per jaar.

4.1.3 Kentallen

Begroting 2022

Kengetallen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
structurele exploitatieruimte	-2	0	0	0	0	0
solvabiliteitsratio	25	18	14	14	15	16
netto schuldquote	59	81	97	90	86	82
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	35	58	76	72	69	65
grondexploitatie	5	4	1	1	0	-1
belastingcapaciteit	104	101	*)	*)	*)	*)

*) de belastingcapaciteit voor de begroting 2022 kan pas worden bepaald als de belastingtarieven voor 2022 zijn vastgesteld.

Algemeen

Het BBV verplicht gemeenten om vanaf 2016 een zestal kengetallen op te nemen. Deze kengetallen geven een beeld van de financiële situatie van de gemeente. Normen voor deze kengetallen zijn er niet omdat ze in hun onderlinge samenhang moeten worden bekeken en een uitvloeisel zijn van het door een gemeente gevoerde beleid. Hieronder volgt een korte uitleg over de kengetallen:

1. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De begroting 2022 is structureel in evenwicht, de structurele lasten zijn (vrijwel) gelijk aan de structurele baten. Dit zorgt ervoor dat het kengetal 0 is. In de daarop volgende jaren zijn de structurele baten zelfs hoger dan de structurele lasten. Dit duidt op een goed begrotingsevenwicht.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar (langlopende) financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage is, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. De reserves dalen als gevolg van een toename in de investeringen (het totaal van de activa en passiva neemt toe). Hierdoor is ook de solvabiliteitsratio is afgenomen naar 14%.

3. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen (totaal aan gemeentelijke baten). Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een schuldquote van circa 97% is nog steeds goed te noemen uitgaande van een maximum norm van 130%.

4. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Naarmate deze inkomsten verder in de toekomst liggen brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. De waarde van de grondexploitatie ten opzichte van het totaal van baten van de gehele exploitatie, is relatief laag. Hierdoor wordt er weinig risico gelopen.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk van gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het getal 101 betekent dat de gemeentelijke belastingdruk in 2021 van € 787 iets hoger ligt dan het landelijk gemiddelde van 2020 namelijk € 777 (100%). Het landelijk gemiddelde voor 2021 is € 811. Hier zit Den Helder net iets onder.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

4.2.1 Kapitaalgoederen

Voor de kapitaalgoederen is kwaliteitsniveau B vastgesteld. Hierop zijn enkele uitzonderingen, zoals het Stadshart die op niveau A vastgesteld is. Op riolering na, zijn voor alle overige vakgebieden in 2020 de beheersplannen door de raad vastgesteld. December 2022 wordt het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan, in samenwerking met de Noordkopgemeenten, ter goedkeuring aan de raad voorgelegd.

De in 2020 vastgestelde beheerplannen betreffen:

- Wegen;
- Kunstwerken;
- Groen;
- Openbare verlichting;
- Spelen;
- Watergangen.

4.2.2 Wegen

Basisgegevens

De gemeente Den Helder beheert in totaal meer dan 3,5 miljoen vierkante meter wegverharding (asfalt-, elementen- en half verharding). Het grootste deel van het areaal omvat elementenverharding, ca. 2.500.000 m². Hiervan is het overgrote deel aangelegd tijdens de wederopbouw in de jaren '70. Het areaal komt als gevolg van inspecties steeds beter in beeld, daarom veranderen de vierkante meters nog steeds. De areaaluitbreiding zoals woningbouwprojecten Willem Alexander Hof en 't Laar zijn nog niet allemaal opgenomen in de overzichten. Deze projecten zijn deels opgeleverd en worden de komende tijd aan het areaal toegevoegd.

Kerncijfers kwaliteit

Na de toetsing van de geconstateerde schadebeelden op wegverhardingen aan de onderhouds- en waarschuwingsrichtlijn van het CROW, is de onderhoudskwaliteit van de wegverhardingen in de gemeente Den Helder berekend. De inspecties worden volgens schema uitgevoerd. Voorheen het ene jaar betreft dit het asfalt, het opvolgende jaar de elementen. Voor de komende jaren willen wij om de 2 jaar een inspectie uit laten voeren. Dus inspecteren we nu om de 4 jaar asfalt en om de 4 jaar de elementenverharding. Op deze manier kunnen we de inspecties beter gebruiken voor onze uitvoeringsprogramma's.

Hoeveelheden

Areaal	eenheid	2019	2020	2021
Asfaltverharding	m ²	967.100	1.011.400	1.011.400
Elementverharding	m ²	2.602.500	2.610.400	2.610.400
Half verharding	m ²	27.709	9.349	30.000
Ruiterpad (kanoroute en duinen)	m ²	4.280	4.280	4.280

Asfalt verharding aanwezig

Areaal	1.011.400 m ²
Peildatum	30-01-2021 (beheersysteem GISIB)
Kwaliteit	In het voorjaar van 2019 zijn alle asfaltverhardingen in Den Helder geïnspecteerd conform de CROW-wegbeheersystematiek:

Inspectieresultaat	Beeldkwaliteit CROW	Onderhoudsbehoefte
89% voldoende	Kwaliteitsniveau A+ en A	> 5 jaar (lange termijn)
3% matig	Kwaliteitsniveau B	3-5 jaar (middellange termijn)
8% onvoldoende	Kwaliteitsniveau C en D	< 2 jaar (op korte termijn)

Meldingen

Er komen weinig meldingen binnen over de asfaltverharding.

Elementenverharding aanwezig

Areaal	2.610.400 m ²
Peildatum	30-01-2021 (beheersysteem GISIB)
Kwaliteit	In het voorjaar van 2019 zijn alle elementenverhardingen in Den Helder geïnspecteerd conform de CROW-wegbeheersystematiek:

Inspectieresultaat	Beeldkwaliteit CROW	Onderhoudsbehoefte
59% voldoende	Kwaliteitsniveau A+ en A	> 5 jaar (lange termijn)
3% matig	Kwaliteitsniveau B	3-5 jaar (middellange termijn)
38% onvoldoende	Kwaliteitsniveau C en D	< 2 jaar (op korte termijn)

Meldingen

In 2019 zijn ruim 500 meldingen over wegen/verharding gedaan.

Nieuw asfalt op de Zuiderhaaks   *Nieuwe paden op de begraafplaats*

Het beleidskader

Het beheerplan Wegen geeft in hoofdlijnen antwoord op de vraag hoeveel onderhoud wegverharding nodig heeft en hoeveel dit onderhoud kost. De hoeveelheid benodigd onderhoud is bepaald op basis van de wegbeheersystematiek van de CROW. Als ondergrens voor het onderhoudsniveau geldt basisprincipe 1 uit 'Nieuw Perspectief Openbare Ruimte': Den Helder is schoon, heel en veilig. Uitgangspunt is om zoveel mogelijk levensduurverlengende maatregelen aan de wegverhardingen uit te voeren, die passen bij de geconstateerde schadebeelden. Daar waar sprake is van meerdere typen schadebeelden of gepland onderhoud bij andere beleidssectoren (bijvoorbeeld riolering), vindt afstemming plaats. Dit om enerzijds hinder voor de omgeving tot een minimum te beperken en anderzijds kapitaalvernietiging (economische schade) te voorkomen.

Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Het is niet mogelijk om met de beschikbare financiële middelen al het noodzakelijke onderhoud uit te voeren volgens de wegbeheersystematiek van de CROW. Onder verwijzing naar het 'Beheerplan wegen' zijn daarom prioriteiten gesteld. Daarbij is gekeken naar factoren als veiligheid, ontsluitingsfunctie en acceptabele hinder. De raad heeft in het kader van de nieuwe werkwijze 'Nieuw Perspectief Openbare Ruimte' extra financiële middelen beschikbaar gesteld om de komende jaren onderhoud op het gewenste niveau te brengen.

4.2.3 Civiele kunstwerken

Basisgegevens

In totaal beheert de gemeente 158 kunstwerken, waarvan 95 bruggen, 54 duikers en 9 tunnels/viaducten. Het areaal is de afgelopen tijd uitgebreid ten gevolge van onder andere nieuwbouwwijk Willem Alexander Hof. In de komende jaren zullen er meer kunstwerken en duikers in beheer komen van de gemeente Den Helder. Veilig gebruik staat voorop bij kunstwerken. Hiermee wordt aangesloten bij 'Den Helder schoon, heel en veilig'. De ambitie is om de kunstwerken zo te beheren en onderhouden dat deze op een normale wijze gebruikt kunnen worden en verbindingen bieden binnen de gemeente.

Overzicht kunstwerken met ingang van 2021

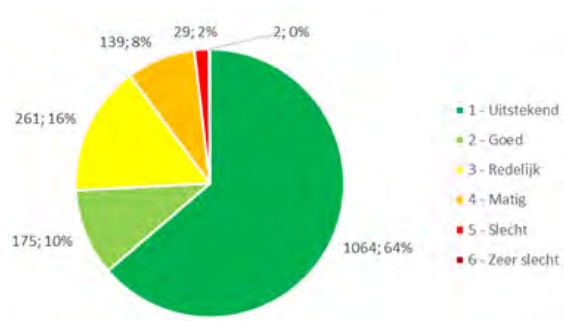
Soort	Type kunstwerk	Functie kunstwerk	Aantal	Lengte m	Oppervlak [m ²]	Gemiddelde leeftijd
Bruggen	Beton brug	Alle verkeer	19	239	3.177	47
		Voetgangers/Fietsers	3	45	247	40
	Houten brug	Voetgangers/Fietsers	45	528	1.839	27
	Kunststof brug	Voetgangers/Fietsers	15	225	639	13
	Metselwerk brug	Alle verkeer	1	20	202	88
	Stalen brug	Voetgangers/Fietsers	12	186	751	20
Duikers	Duiker	Alle verkeer	54	967	2.533	34
Tunnels	Tunnel	Voetgangers/Fietsers	5	128	960	47
Viaducten	Beton viaduct	Alle verkeer	3	133	1.781	44
		Voetgangers/Fietsers	1	31	159	44
Totaal			158	2.502	12.288	

Tabel 1: Areaalomvang.

Kerncijfers kwaliteit

De kwaliteit van de civiele kunstwerken moet voldoen aan diverse wet- en regelgeving, zoals de Wegenwet 1930 en het Bouwbesluit 2012. Veiligheid, functionaliteit en constructieve duurzaamheid zijn de uitgangspunten voor het bepalen van het onderhoud. In 2019 en 2020 is het areaal kunstwerken geïnspecteerd. Uit deze inspecties is de staat van onderhoud van het hele areaal bekend. Naast de technische staat (conditie) is ook de verzorgingscore bepaald. De verzorgingscore geeft weer in welke mate de objecten schoon en verzorgd zijn.

De geïnspecteerde objecten hebben gemiddeld gezien een redelijke (15,6%) tot goede/uitstekende staat (73,7%) van onderhoud (conditie). Van het totale areaal bestaat slechts 8,3% uit matige kwaliteit. En slechts 2,4% heeft een slechte staat van onderhoud.

Het beleidskader

Het beheerplan Civiele kunstwerken is het beleidskader dat aangeeft hoe de kwaliteit van de objecten is gemeten. De inspectie heeft in 2019/2020 plaats gevonden. De huidige staat van onderhoud komt overeen met kwaliteitsniveau B volgens de CROW-richtlijn.

Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Het benodigde onderhoud is bepaald op gronden van veiligheid, duurzaamheid en functionaliteit. We kijken kritisch naar de noodzaak voor conserverend onderhoud. Inzet voor de komende jaren is vooral het gebruik van onderhoudsarme of -vrije materialen (composiet). Als er renovatiemogelijkheden zijn gaan we toch de brug in hout uitvoeren. We zoeken ook naar niet vandalisme gevoelig materiaal. (Zie foto van voormalige kunststof voetgangersbrug bij fort Dirksz Admiraal, die in de brand was gestoken).

Er is in 2020 een nieuw beheerplan geschreven, met een doorkijk naar de komende jaren, van wat nodig is, om het beheer van de kunstwerken op peil te houden. Er wordt gezocht naar duurzame oplossingen om de kunstwerken zo lang mogelijk intact te houden.

Nieuwe brug bij fort Dirksz Admiraal

4.2.4 Openbaar groen

Basisgegevens

De gemeente Den Helder heeft in totaal ongeveer 400 hectare openbaar groen. Dit bestaat uit 121 ha bloemenweide/hooiberm, 2.379 m² bodembedekkers, 4 ha bollen in gras, 70 ha bosplantsoen, 527 m² cultuurrozen, 12.776 meter hagen, 7.653 m² heesters grof en botanische rozen, 17 ha ruw gras, 118 ha siergazon, 22 ha sierheesters en heesterrozen, 885 m² vaste planten, 65 m² zomergoed en 21.657 geregistreerde straat-, laan- en parkbomen.

Kerncijfers kwaliteit

De beplanting wordt beoordeeld op de technische kwaliteit van beschadiging, kale plekken, snoeibeeld en vitaliteit. In 2022 worden opnieuw ca. 6.000 bomen geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie wordt het onderhoudsregime nader uitgewerkt. De groep bestaat uit bomen met een verhoogd risico uit de vorige inspecties en de bomen uit de reguliere inspectiecyclus op basis van leeftijd en locatie.

Het beleidskader

Het gemeentelijk beleidskader voor het onderhoud aan het openbaar groen bestaat uit twee beheerplannen en een leidraad:

- Beheerplan Groen 2020-2025;
- Beheerplan Bomen 2020-2025;
- Leidraad bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen, is geactualiseerd in 2020.

Voor het groenbeheer gebruiken we de landelijke beeldkwaliteitsnormen van de CROW en het Handboek bomen van het Norminstituut bomen. Uitgangspunt is het duurzaam in stand houden van de gemeentelijke groenvoorziening. Bij het stedelijk beheer en onderhoud hebben we te maken met de natuurwetgeving en de wettelijke zorgplicht aan bomen.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Op basis van de beheerplannen zijn de werkpakketten opnieuw vastgesteld. Op basis hiervan wordt een kostenberekening gemaakt voor het onderhoud aan de gemeentelijke groenvoorziening. Volgens de voorlopige berekening zijn voor het dagelijks onderhoud van openbaar groen (exclusief nieuwe arealen en de bestrijding van iepziekte) voldoende financiële middelen beschikbaar. Met de door de raad extra beschikbare gestelde gelden uit Nieuw Perspectief, voor het wegwerken van achterstallig onderhoud, wordt geleidelijk de achterstand in onderhoud weggewerkt.

4.2.5 Riolering

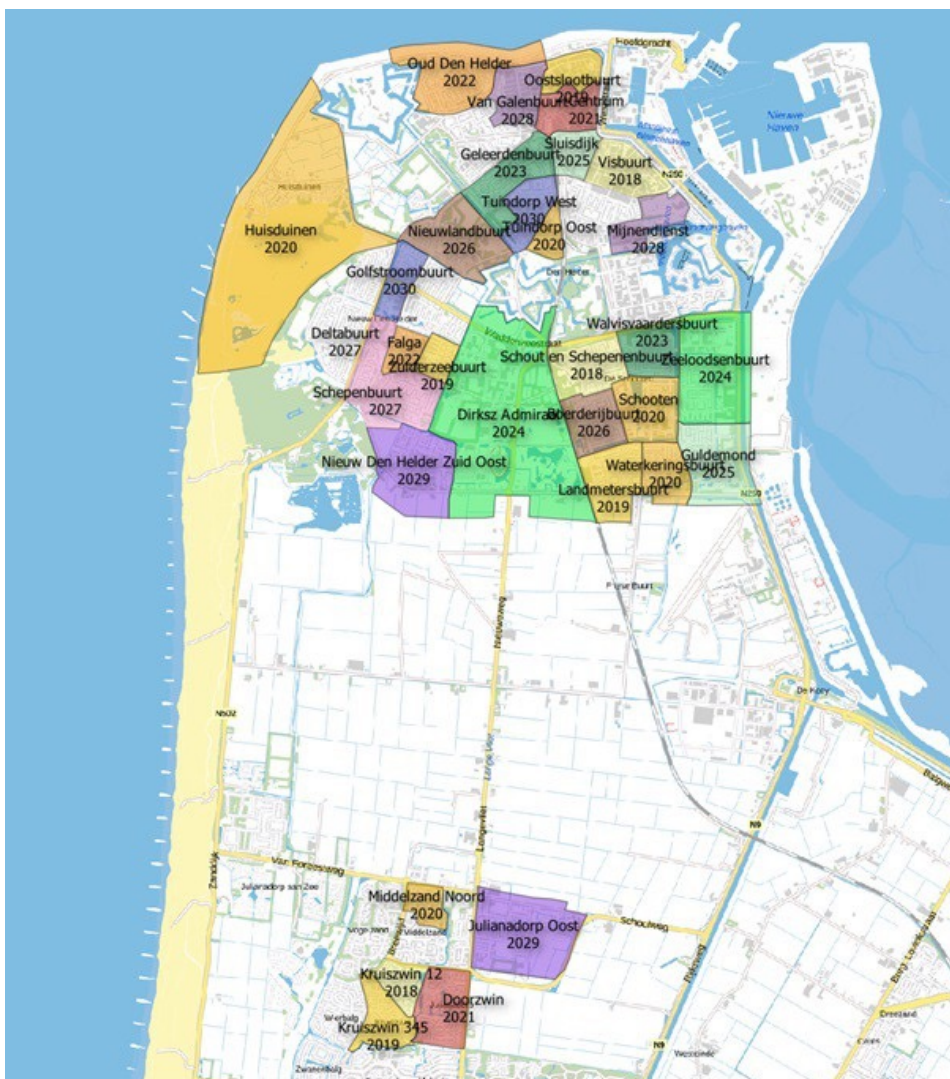
Kengetallen (hoofd)riolering

In onderstaande tabel zijn de kengetallen weergegeven voor de hoeveelheid (hoofd)riolering die binnen de gemeente aanwezig is.

Stelseltype	Type	Lengte	Eenheid
Persleiding	Pers	27.643	meter
Regenwater	RWA	104.654	meter
Vuilwater	DWA	56.940	meter
Gemengd		182.670	meter
Drainage	IT	33.073	meter
Putten		6.182	stuks
Kolken		39.060	stuks
Gemalen		145	stuks

Kerncijfers kwaliteit

Om de betrouwbaarheid van gegevens te vergroten zijn de inspecties geïntensiveerd en uitgevoerd op buurtniveau volgens de meerjarenplanning tot 2030. Uit deze inspecties blijkt de kwaliteit over het algemeen slechter te zijn dan gezien de leeftijd verwacht mag worden. Hieraan kunnen verschillende oorzaken ten grondslag liggen. Riolen van gescheiden stelsels die in de periode 1970-1985 zijn aangelegd met betonnen buizen hebben een kleinere levensduur dan op basis van een gemiddeld gehanteerde levensduur van 70 jaar. Dit heeft deels te maken met de aanlegwijze die destijds gehanteerd werd. Hierdoor ontstond extra gasvorming, welke tot aantasting van het riool heeft geleid. Ook blijken zettingsverschillen een regelmatig voorkomend probleem te zijn. Deze bevindingen krijgen extra aandacht in de voorbereiding en realisatie van komende werken.

Afbeeldingen bovenstaand: weergave planning groot onderhoud tot 2030.

Het beleidskader

Het beleidskader wordt gevormd door het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het Bestuursakkoord Water (BAW). Het huidige GRP geldt voor de planperiode: 2018 - 2022. Eind 2022 wordt een geactualiseerd GRP ter vaststelling aangeboden voor de planperiode 2023 – 2027. Het GRP bestaat uit een beleidsdeel en een beheerdeel. Het beleidsdeel beschrijft de visie, doelstellingen en de rol die bewoners, bedrijven en gemeente hierin hebben. Het beheerdeel beschrijft het planmatig onderhoud. De focus is gericht op klimaatadaptatie en samenwerking met de regiogemeenten, PWN en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Voor de periode 2018-2022 zijn de volgende vijf speerpunten geformuleerd:

1. Implementatie risicogestuurd beheer;
2. Planning onderhouds- en verbetermaatregelen;
3. Projecten in het samenwerkingsverband Noordkop, in het kader van het Bestuursakkoord Water;
4. Rioolgegevens actueel en volledig;
5. Verbeterde aandacht voor grondwaterproblemen van bewoners en bedrijven.

Maatregelen ten behoeve van de zorgplichten stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater worden zoveel mogelijk uitgevoerd in combinatie met overig geplande werkzaamheden en ontwikkelingen in de openbare ruimte (meerjarenplanning groot onderhoud). Voor de periode 2018-2022 is het tarief verlaagd van € 157,- naar € 130,-.

4.2.6 Openbare verlichting

Basisgegevens

Het areaal van Den Helder bestaat uit 12.831 lichtmasten, 12.967 armaturen, ca 13.100 lampen, 357 km kabel en ca 230 eigen kasten. Het beheerplan Openbare verlichting 2020-2025 stelt hoe het beheer van de openbare verlichting geregeld is.

Kerncijfers kwaliteit

Lichtmasten

Van de 12.831 masten bestaat het overgrote deel (ca. 90%) uit stalen masten. Van de lichtmasten heeft 13% (1668 masten) de technische levensduur van 40 jaar overschreden. De achterstand vertegenwoordigt een waarde van € 657.000. De totale vervangingswaarde bedraagt ca. € 5,8 miljoen.

Armaturen

Van de 12.967 armaturen is ruim 23% (ca. 3.000) ouder dan de technische levensduur van 20 jaar en aan vervanging toe. De achterstand vertegenwoordigt een waarde van € 995.000.

Lampen

Voor het vervangen van lampen wordt de economische levensduur aangehouden volgens de opgave van de fabrikant. Dit betekent in de praktijk dat lampen groepsgewijs worden vervangen voordat ze stuk zijn. Hierdoor worden continuïteit en kwaliteit gewaarborgd en veel meldingen voorkomen.

Ledverlichting

Het energieakkoord stelt dat, ten opzichte van 2013, de gemeente Den Helder in 2020 een energiebesparing moet realiseren van 20% oplopend tot 50% in 2030. Een maatregel om de doelstelling te halen is de toepassing van ledverlichting. In gemeente Den Helder zijn inmiddels 1250 (bijna 10%) led-armaturen geplaatst. Ondanks dat we goed op weg zijn met het vervangen van conventionele verlichting door ledverlichting, is er voor het behalen van de doelstellingen vanuit het energieakkoord in 2030 nog een stap te zetten. Met de beschikbaar gestelde gelden voor extra onderhoud zijn we een eind op de goede weg.

Eigen kabelnet

Van de 12.831 aansluitingen (lichtmasten) zijn er ca. 10.600 aangesloten op het eigen netwerk (solonet). De overige aansluitingen zijn aangesloten op het combinat van Liander. Het eigen net is ca. 357 km lang en heeft ca. 150 voedingskasten en 80 koppel-/doorschakelkasten. De komende jaren wordt extra aandacht gegeven aan inspecties.

Toonfrequent signaal en energieakkoord

Het toonfrequent signaal (TF), die Liander over de kabel meestuurt en waarmee nu de openbare verlichting in en uit wordt geschakeld, is met ingang van 1 februari 2020 niet meer in gebruik. Om te voorkomen dat heel gemeente Den Helder dan dag en nacht verlicht blijft is gezocht naar een alternatief. Die is gevonden in de aanschaf van het TSEC 2000 systeem van Telesignaal. Dit systeem geeft niet alleen de mogelijkheden om in en uit te schakelen, maar kan ook realtime energiedata uit de

meter lezen, analyseren, bewaken en melden. Het TSEC 2000 systeem geeft ons ook de mogelijkheid om zelf onze in- en uitschakel tijden te bepalen. Daarmee dragen we bij aan de doelstellingen van uit het energieakkoord, slim energiemanagement. In 2020 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld van € 155.000 voor de vervanging van het TF- signaal. Inmiddels is dit in werking.

Het beleidskader

In het nieuwe beheerplan Openbare verlichting staan de kaders voor de instandhouding en het beheer van een verantwoorde openbare verlichtingsinstallatie.

4.2.7 Spelen

Basisgegevens

De gemeente Den Helder heeft 496 speeltoestellen in de openbare ruimte staan, verspreid over 141 sport- en speelplekken.

Het beleidskader

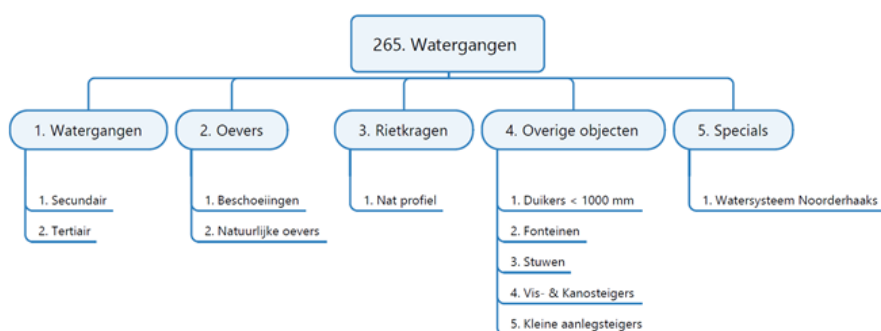
In het beheerplan Spelen 2020-2025 staat op welke wijze het beheer en onderhoud aan de speeltoestellen en de speelplekken wordt uitgevoerd, zodat kinderen met goede en veilige speelvoorzieningen kunnen spelen. Jaarlijks inspecteren we alle speeltoestellen in de openbare ruimte. Per speeltoestel houden we een logboek bij. Hierin staan de technische gegevens, inspectieresultaten en uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Als inspectieresultaten, dan wel meldingen, daarvoor aanleiding geven, voeren we de nodige herstelwerkzaamheden uit. Is de slijtage en/of schade niet meer te herstellen, dan verwijderen we het speeltoestel, zodat het geen gevaar voor kinderen oplevert. Dit speeltoestel wordt niet in alle gevallen vervangen. Het benodigde budget voor het dagelijks en groot onderhoud van de speelvoorzieningen, inclusief de hierbij behorende valdempende ondergronden is voldoende. Binnen de beschikbare middelen van Nieuw Perspectief is € 84.000 structureel beschikbaar om de speeloases (kwalitatief gezien) in stand te houden. Hiermee wordt voorkomen dat afgekeurde speeltoestellen worden verwijderd en niet meer worden vervangen. Dit bedrag wordt ingezet om de jaarlast van de investeringen in speeltoestellen op te vangen.

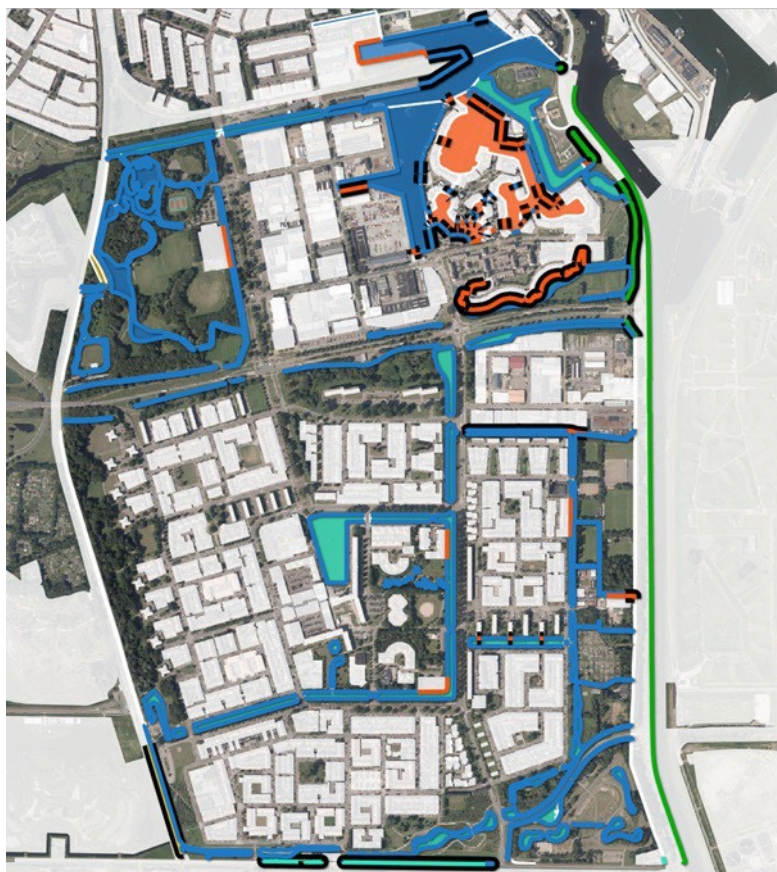
4.2.8 Watergangen

Het kapitaal, ofwel "asset" watergangen bestaat uit onderstaande componenten en objecten:

Met daarbij onderstaande hoeveelheden

Onderdelen	Hoeveelheden
Oeverbescherming	ca 50 km
Waterbodems	ca 50 km
Natuurlijke oevers	ca 180 km
Fonteinen	2 stuks
Stuwen	19 stuks
Vis - en kanosteigers	52 stuks
Kleine aanlegsteigers	250 stuks

■ Gem. Den Helder
■ PART
■ NS
■ PNH
■ WATER
■ Overig

Areaal wijk de Schooten

Kerncijfers kwaliteit

De gemeente heeft voornamelijk secundaire en tertiaire watergangen in beheer. Het beheer en onderhoud aan het primaire stelsel is, vanwege het vaarwegbeheer, ondergebracht bij de primaire belanghebbende partijen (onder andere Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Rijkswaterstaat).

Areaal en kwaliteit	De te beheren objecten (assets), zowel het aantal als de kwaliteit, zijn op dit moment beperkt vastgelegd in het beheersysteem (GISIB). In 2022 is dit voor 99% inzichtelijk gemaakt.
Achterstanden	Er zijn achterstanden bekend in het areaal dat in 2015 is overgenomen van HHNK. Ernst en omvang zijn op dit moment niet volledig inzichtelijk. Middels inspecties is dit in 2022 inzichtelijk.
Meldingen	Afgelopen jaren is een enkele keer een melding gedaan door burgers over de waterdiepte. Het aantal meldingen is de afgelopen jaren stabiel en betreft hoofdzakelijk watergangen in beheer bij HHNK (primaire watergangen). Wel zijn er met enige regelmaat meldingen over de harde oevers in de wijk Boatex, welke hoofdzakelijk in bezit zijn van particulieren.

Het beleidskader

Het gemeentelijk beleidskader voor onderhoud aan de gemeentelijke watergangen wordt verwoord in het beheerplan Watergangen 2020-2025 en wordt medio september 2020 door de raad vastgesteld. Hierin zijn de ambities verwoord zoals:

Hierin zijn de ambities verwoord zoals:

- Bestaande areaal en kwaliteit inzichtelijk maken en vastleggen in het beheersysteem;
- Beperken verzilting (waterkwaliteit);
- Voldoen aan de beeldmeetlatten voor watergangen, oevers en dergelijke;
- Borgen dagelijks onderhoud in structurele werkprocessen en budgetten;
- Ontwikkelen en implementeren van risicogestuurd beheer en asset management;
- Samenwerking met belanghebbenden zoals HHNK, LTO/KAVB, enz..

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De keuzes ten aanzien van het beheer en onderhoud zijn duurzaam, spaarzaam én praktisch (één van de basisprincipes uit Nieuw Perspectief). Daarom zijn de huidige budgetten leidend bij het invullen van de beheeropgave op korte termijn (0-5 jaar). Voor het beheer en onderhoud van watergangen (technisch onderhoud en inspecties) is jaarlijks een budget van € 310.500,00 beschikbaar in de exploitatiebegroting. De huidige budgetten zijn toereikend voor het uitvoeren van inspecties en onderhoudswerkzaamheden.

4.2.9 Gemeentelijke gebouwen

Gemeentelijke portefeuille

In 2017 is de nota 'Afstoten gemeentelijk vastgoed (2017-2018)' vastgesteld. Op basis van deze nota wordt nog steeds uitvoering gegeven aan de opgave met betrekking tot het afstoten van gemeentelijk vastgoed. Er wordt een herijking gedaan van bovengenoemde nota welke wordt opgenomen in de vastgoed nota 2022- 2024. Deze wordt in december 2021 aan de raad gepresenteerd.

Onderhoudssystematiek

In 2017 is het onderhoud voor gemeentelijk vastgoed financieel opnieuw ingericht. Hiervoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- Er is budgettair onderscheid tussen planmatig-, contract- en dagelijks onderhoud;
- Er wordt gestreefd naar één onderhoudsvoorziening voor de gemeentelijke gebouwen (exclusief verbonden partijen en schoolgebouwen);
- De jaarlijks benodigde dotatie in de voorziening wordt afgeleid uit de gemiddelde onderhoudslasten voor planmatig onderhoud voor de komende tien jaren;
- Jaarlijks vindt er een actualisatie van de stand van de voorziening plaats, waarbij getoetst wordt of aanvullende middelen benodigd zijn.

Voor het onderhoud van de forten en bunkers hebben we geen eigen onderhoudsplanning. Het beheer hiervan is uitbesteed aan de Stichting Erfgoed Den Helder. De Stichting ontvangt samen met Willemsoord bv jaarlijks €750.000 voor het onderhoud aan de hele Stelling van Den Helder, inclusief Willemsoord. Dit bedrag wordt door henzelf onderling verdeeld

Onderwijshuisvesting

De basis voor (vervangende) nieuwbouw van schoolgebouwen is bepaald in de Huisvestingsverordening en het Integraal Huisvestingsplan 2020-2025. De raad heeft dit Integraal Huisvestingsplan 2020-2025 op 6 september 2021 vastgesteld. Met ingang van 2015 is de wetgeving gewijzigd en ontvangen schoolbesturen de vergoeding voor het buitenonderhoud rechtstreeks van het Rijk. De verantwoordelijkheid voor bekostiging van nieuwbouw van schoolgebouwen ligt bij de gemeente. (Vervangende) nieuwbouw gebeurt conform het in het Integraal Huisvestingsplan opgenomen programma.

Duurzaamheid vastgoedportefeuille

In de nota 'Hoofdpijnen van aanpak voor een duurzaam en klimaatbestendig Den Helder' (juni 2015) zijn globale doelstellingen geformuleerd c.q. ambities uitgesproken om te komen tot energiebesparing. Om de duurzaamheidsambitie nader te concretiseren is in de raadsvergadering van juli 2016 een motie aangenomen om de Gemeente Den Helder in 2040 volledig energieneutraal te hebben.

Opgave/doelstellingen

De huidige opgave/doelstellingen voor het verduurzamen van de kernportefeuille verduurzaming (betreft 24 panden, deze zijn energielabelplichtig) zijn:

- Een energiebesparing van 5% realiseren vanaf 2020 en conform de CO2 prestatieladder;
- Inzicht in een verduurzamingsscenario waarbij wij uitgaan van een gemiddeld energielabel B.

Het Plan van Aanpak 'Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed' is 22 mei 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit is een stappenplan om te komen tot inzicht in energieprestaties en mogelijke energetische verbeterpunten van gebouwen. Conform dit plan van aanpak zijn de panden in de kernportefeuille vastgoed energetisch onderzocht. Op basis van dit onderzoek zijn per pand verduurzamingsmaatregelen genomen. Hierbij zijn eerst de panden met het grootste energieverbruik aangepakt. Dit heeft erin geresulteerd dat de kernportefeuille vastgoed gemiddeld naar een energielabel B is gebracht. Duurzaamheidsmaatregelen zijn verder opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Panden met energielabel hoger dan B, worden in de reguliere onderhoudscyclus verduurzaamd. Duurzaamheid is verankerd in de vastgoednota 2022-2024.

4.3 Financiering

4.3.1 Algemeen

In deze paragraaf doen we verslag van de wijze waarop de treasurytaken worden uitgevoerd. Daarbij gaan we in op recente ontwikkelingen, risicobeheer en financiering.

Treasury: alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Op 1 januari 2001 is de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) in werking getreden. Het doel van deze wet is het beheersen van financieringsrisico's. Dat uit zich in een aantal randvoorwaarden voor het treasurybeleid:

- Het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De raad heeft de uitgangspunten hiervoor vastgelegd in het beleidskader Gemeentelijke garanties en geldleningen 2019 (RB19.0125);
- Uitzettingen moeten een prudent karakter hebben;
- De gemeente moet voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Grondslag voor de financieringsparagraaf is het Treasurystatuut 2019. De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie en de daarbij behorende bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn hierin vastgelegd. Ons Treasurystatuut heeft als doelstellingen:

- Het verzekeren van een duurzame toegang tot Europese financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van het gemeentelijk vermogen- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het realiseren van een flexibel en controleerbaar cashmanagement in de gemeentelijke organisatie;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO, de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden, de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de Wet verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden en de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut 2019.

4.3.2 Economisch vooruitzicht

De economische vooruitzichten worden bepaald door de ontwikkeling van de pandemie. Indien de vaccinatie van de bevolking volgens de verwachtingen verloopt, dan zal het openbare leven na de zomer grotendeels zijn genormaliseerd. De economie zal zich daardoor in de westerse landen kunnen herstellen. De onzekerheden blijven evenwel groot. Zo is het de vraag hoe lang de vaccins bescherming bieden en of de vaccins ook effectief zullen zijn tegen nieuwe varianten van het virus. Bovendien zal het virus dit jaar in andere delen van de wereld waarschijnlijk nog niet onder controle komen.

De Amerikaanse economie zal in 2021 naar verwachting met ca. 7,5 procent groeien. Mede onder invloed van stimulerende maatregelen van de overheid en een aanhoudend ruim monetair beleid zullen de consumptie en de investeringen in de private sector aantrekken. De inflatie loopt naar verwachting, mede als gevolg van hogere energieprijzen, op van 1,3 procent in 2020 naar 3,5 procent in 2021.

In de eurozone groeit de economie in 2021 naar verwachting met ongeveer 3,9 procent. Het economisch herstel is zowel te danken aan het ruime monetaire beleid als aan de steunpakketten van de overheden. De eurolanden die in 2020 het meest zijn getroffen door de pandemie zullen dit jaar de sterkste economische groei doormaken. In Duitsland en Nederland wordt een meer gematigde economische groei voorzien. Het economisch herstel is breed gedragen: zowel de consumptie, de investeringen als de uitvoer zullen naar verwachting toenemen. De inflatie loopt mede door hogere energieprijzen in de eurozone op van 0,3 procent in 2020 naar 2,0 procent in 2021. In Nederland loopt de inflatie naar verwachting op van 1,1 procent naar 2,2 procent.

4.3.3 Rentevisie

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het verwachte en werkelijke verloop van de rentestand. Deze is afhankelijk van de economische ontwikkelingen in de Europese Unie en in de rest van de wereld.

De ECB blijft voornamelijk een ruim monetair beleid voeren. De leningen in het kader van de derde targeted longer-term refinancing operations (TLTRO III) aan banken lopen door tot juni 2022. Voorts blijft de centrale bank tot maart 2022 effecten aankopen onder het pandemic emergency purchase programme (PEPP). Hiermee is een bedrag van maximaal 1.850 miljard euro gemoeid. Er wordt verwacht dat de lange rentetarieven in de komende twaalf maanden wat zullen omlaag gaan.

4.3.4 Ontwikkelingen op het gebied van gemeentefinanciën

4.3.4.1 Schatkistbankieren

Per 13 december 2013 is de Wet financiering decentrale overheden inzake schatkistbankieren gewijzigd en is de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden van kracht geworden. Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden hun overtollige (liquide) middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit betekent dat vanaf 15 december 2013 overtollige gelden niet langer bij bijvoorbeeld banken mogen worden weggezet. Wel mogen decentrale overheden overtollige middelen aan elkaar uitlenen, zolang er geen sprake is van een toezichtrelatie, om zodoende een beter rendement te halen dan bij de schatkist. De schatkist biedt geen leen- of roodstand- faciliteiten aan. Deelname van decentrale overheden aan het schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU (Europese Monetaire Unie) schuld van de collectieve sector, waardoor de externe financieringsbehoefte van het rijk minder wordt. Dit vertaalt zich in een lagere staatsschuld. Voor gemeenten geldt een doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal. Dit houdt voor Den Helder in dat gemiddeld een bedrag van ca. € 1,5 miljoen in de gemeentekas mag blijven voordat tot schatkistbankieren moet worden overgegaan.

Per 1 juli 2021 heeft het ministerie van Financiën het percentage van de doelmatigheidsdrempel verhoogd naar 2%. Hiermee is het bedrag dat in de gemeentekas mag worden gehouden verhoogd naar € 4,1 miljoen. De BNG Bank en de ABN Amro berekenen echter per 1 juli 2021 negatieve creditrente over saldi boven respectievelijk € 500.000 en € 150.000.

4.3.4.2 Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof)

De Wet Hof is met ingang van 11 december 2013 van kracht. Deze wet is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van decentrale overheden om binnen het EMU-aandeel van 3% te blijven. Gemeenten moeten een gelijkwaardig aandeel leveren in het terugdringen van het EMU-tekort. Brussel en de landelijke overheid maken gebruik van een ander boekhoudsysteem (kasstelsel) dan de decentrale overheidssector (baten-lastenstelsel).

Hoewel in beide boekhoudsystemen de uitgaven en ontvangsten in evenwicht zijn, overschrijdt de decentrale overheidssector de norm bij toepassing van het boekhoudsysteem van het rijk. Dit kunnen decentrale overheden oplossen door het terugdringen van investeringen of het verhogen van de belastingen. Bij overschrijding van de norm kan het rijk een sanctie opleggen. Deze moet wel eerst worden voorgelegd aan de Tweede Kamer. Voor Den Helder kan het betekenen dat we op termijn geremd worden in onze ambities. Om hierop te anticiperen, kunnen we dan naar methoden kijken waarbij de investering niet in één keer betaald wordt, maar gespreid over de gebruiksduur van het te gebruiken goed. Denk aan PPS (publiek-private samenwerking)-constructies en leasen.

4.3.5 Treasury

Lenen kost geld. Het is dus van belang om een goed inzicht te hebben in het verloop van de uitgaven en inkomsten en welke inkomsten en uitgaven worden op welk moment verwacht. Hiermee kunnen we sturen op de voor de komende jaren benodigde liquiditeiten. De in de begroting 2021 opgenomen meerjarige investeringsplanning is een belangrijk onderdeel van de liquiditeitsprognose. Onder andere op grond hiervan bekijken we of er voldoende eigen financieringsmiddelen zijn of dat we externe financiering moeten aantrekken.

4.3.6 Financiële risico's

4.3.6.1 Kasgeldlimiet

De begrenzing van de renterisico's op de kortlopende middelen vindt plaats door het bepalen van een kasgeldlimiet. Deze limiet is vastgesteld als een maximum percentage van het begrotingstotaal, dat met kortlopende middelen mag worden gefinancierd. De minister van Financiën heeft het percentage vastgesteld op 8,5. In de periode januari 2020 tot en met februari 2021 zijn kortlopende middelen aangetrokken. Inmiddels is door het aantrekken en storten van diverse langlopende geldleningen dit niet meer nodig.

In onderstaande tabel zetten we voor 2021 de kasgeldlimiet af tegen de verwachte ontwikkeling van de netto vlottende schuld.

Kasgeldlimiet	1 ^e kw	2 ^e kw	3 ^e kw	4 ^e kw
1 Begrotingstotaal	205.179	205.179	205.179	205.179
2 Vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
3 Kasgeldlimiet (1x2)	17.440	17.440	17.440	17.440
4 Financieringsmiddelen (gemiddelde per kwartaal)	953	23.858	39.630	48.140
5 Ruimte kasgeldlimiet (3+4)	18.393	41.298	57.070	65.580

Kasgeldlimiet (x € 1.000)

4.3.6.2 Renterisiconorm

De begrenzing van de renterisico's op de gemeentelijke langlopende geldleningenportefeuille (zowel opgenomen als uitgezet) vindt plaats door het vaststellen van een renterisiconorm. Dit is het maximum percentage van het begrotingstotaal, waarvan de rente door herfinanciering of renteherziening mag worden gewijzigd. De minister van Financiën heeft het percentage vastgesteld op 20. Dit komt overeen met een gemiddelde rentevast-periode van vijf jaar. Stijgt de marktrente in een jaar sterk, dan werkt dat door in maximaal 20% van het begrotingstotaal.

In onderstaande tabel zetten we de norm af tegen de feitelijke situatie. Duidelijk blijkt dat de gemeente ruimschoots aan de risiconorm voldoet.

Renterisiconorm	2022	2023	2024	2025
1 Begrotingstotaal	205.179	205.179	205.179	205.179
2 Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
3 Renterisiconorm (1x2)	41.036	41.036	41.036	41.036
4 Renteherziening	0	0	0	0
5 Aflossingen	5.933	5.993	6.056	23.914
6 Renterisico (4+5)	5.933	5.993	6.056	23.914
7 Ruimte (+)/Overschrijding (-) (3-6)	35.103	35.043	34.980	17.122

Renterisiconorm en renterisico op vaste schuld (x € 1.000)

4.3.6.3 Krediet-/debiteurenrisico

Bij de krediet-/debiteurenrisico's bestaat de kans op een waardedaling van een uitstaande vordering als gevolg van het niet (tijdig) nakomen van de verplichtingen door een debiteur. Debiteurenbeheer is gerelateerd aan reguliere bedrijfsactiviteiten van de gemeente. Door een goed invorderingsbeleid is het kredietrisico als laag te kwalificeren. Daarnaast staan we garant voor het betalen van de rente en aflossingen van geldleningen van verschillende partijen. Hierbij maken we onderscheid in directe garantstelling of als achtervangpositie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw WSW). Bij de achtervangpositie van het WSW staat de gemeente voor 50% garant. Stichting Woontij, Vestia Groep, Stichting Woonzorg Nederland en de Woningstichting Den Helder zijn aangesloten bij het WSW.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gewaarborgde geldleningen per 31 december 2020, dit zijn de laatst bekende gegevens uit de programmarekening 2020.

Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen

Bedragen (x € 1.000)

Instelling	Oorspronkelijk bedrag	Gewaarborgd %	Schuld 1-1	Schuld 31-12
Woningstichting Den Helder	7.170	100,00%	4.287	4.088
NV Huisvuilcentrale Noord-Holland	598.528	3,84%	24.205	24.130
ROC Kop van Noord-Holland	5.445	100,00%	2.178	0
Gemini ziekenhuis	6.000	100,00%	6.000	5.400
Stichting Dierentehuis Den Helder	113	100,00%	3	0
Willemsoord BV	21.000	100,00%	15.000	15.000
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	48.688	9,00%	4.268	3.638
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	338	12,88%	0	0
N.V. Port of Den Helder	26.300	100,00%	20.550	20.025
Stichting Blijf van mijn Lijf	500	100,00%	406	406
Scholen aan Zee	13.250	100,00%	13.250	13.250
Subtotaal garanties zonder achtervang	727.332		90.147	85.937
Stichting Woontij	57.774	50,00%	15.484	19.035
Woningstichting Den Helder	137.500	50,00%	148.750	148.750
Stichting Woonzorg Nederland	6.349	50,00%	2.409	2.275
Vestia Groep	4.674	50,00%	1.533	0
Subtotaal garanties met achtervang WSW	206.297		168.176	170.060
Totaal	933.629		258.323	255.997

* Voor zowel Willemsoord bv als voor Port of Den Helder nv geldt dat zij beide nog een rekening-courant verhouding hebben welke nog niet is meegenomen in bovenstaand overzicht. Ze maken wel onderdeel uit van de maximale garantstelling.

Er zijn instellingen waarbij een maximum is afgesproken voor wat betreft de garantstellingen, deze zijn als volgt:

- Woningstichting Den Helder waarbij een maximale garantstelling van € 250 miljoen geldt;
- Stichting Woontij waarbij een maximale garantstelling van € 22,5 miljoen met een looptijd 1 oktober 2019 tot en met 31 december 2023;
- Willemsoord BV waarbij een maximale garantstelling van € 21 miljoen geldt;
- Port of Den Helder BV waarbij een maximale garantstelling van € 26,3 miljoen geldt;
- Scholen aan Zee waarbij een maximale garantstelling van € 13.250.000 en een looptijd van 15 juli 2019 tot en met 15 juli 2043 geldt.

Dit houdt in dat bovenstaande instellingen tot het door de gemeente vastgestelde maximum geldleningen kunnen aantrekken zonder tussenkomst van de gemeente. Uit de cijfers afkomstig van deze tabel blijkt dat bovengenoemde instellingen nog ruimte hebben ten aanzien van het gestelde maximum.

4.3.6.4 Opgenomen langlopende geldleningen

In 2021 heeft een herfinanciering en uitbreiding van het leningenpakket plaatsgevonden, raadsvoorstel 2020-063147. Er zijn een vier geldleningen inclusief boeterente bij de BNG Bank afgelost en negen nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken en gestort. Binnen het raadsvoorstel is nog ruimte om € 15 miljoen aan te trekken. In 2022 wordt er geen lening afgelost. De gemeente heeft de volgende omvang van de leningportefeuille:

Leningen Opgenomen Gelden (OG)	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
Algemene financiering	142,4	139,3	136,0	133,0	131,0
ten behoeve van scholen	0	0	0	0	0
ten behoeve van Woningstichting	41,5	38,7	36,0	33,0	11,0
Totaal	183,9	178,0	172,0	166,0	142,0

4.3.6.5 Verstrekte langlopende geldleningen

Per 1 januari 2022 hebben we €44,8 miljoen aan verstrekte langlopende geldleningen uitstaan. Voor €41,5 miljoen betreft het geldleningen verstrekt aan de Woningstichting Den Helder, €2,4 miljoen aan Schouwborg De Kampanje en € 0,7 miljoen aan Willemsoord. In 2022 vinden er geen aflossingen van geldleningen plaats.

Leningen Uitstaande Gelden	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
Overige instellingen	3,3	3,1	2,9	2,7	2,5
Woningstichting	41,5	38,7	35,9	32,9	31,0
Totaal	44,8	41,8	38,8	35,6	33,5

4.3.6.7 Begrotingsgegevens Europese Monetaire Unie (EMU)

Het EMU-saldo is het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de overheid. Een negatief saldo geeft aan dat de overheid een tekort heeft: de uitgaven zijn groter dan de inkomsten. Het EMU-saldo van de lokale overheden telt mee voor het saldo van de totale Nederlandse overheid en draagt daarmee dus bij aan het EMU-tekort of overschot van de landelijke overheid. In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU- tekort van een land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen.

Op basis van de Wet FIDO behoort ingrijpen door de centrale overheid tot de mogelijkheden bij een dreigende overschrijding van het 3% EMU-tekort, voor zover dit wordt veroorzaakt door een ongewenste ontwikkeling van het saldo van de lokale overheid. Afspraak is dat het EMU-saldo in de begroting van de lokale overheden wordt opgenomen, zodat er inzicht is in de ontwikkeling daarvan.

Voor de begroting 2022 is het EMU-saldo over 2022 € 19,7 miljoen nadelig. Ten opzichte van de primitieve begroting 2021 wijkt dit af. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door het hogere investeringsniveau. In de berekening van het EMU-saldo is rekening gehouden met de technische uitgangspunten, de Kadernota, de uitkomsten van de meicirculaire (gemeentefonds) en overige autonome ontwikkelingen. De uitkomsten van de overige jaren worden benoemd bij hoofdstuk 3 Financiële begroting en dan onderdeel balansen.

Omschrijving	2021 x € 1000,- Volgens primitieve begroting 2021	2022 x € 1000,- Volgens begroting 2022	2023 x € 1000,- Volgens meerjarenbegroting 2023
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.398	-1.935	-21
Mutatie (im)materiële vaste activa	3.319	20.424	-2.872
Mutatie voorzieningen	92	535	623
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.497	-2.166	-110
Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-8.129	-19.659	3.583

4.3.6.8 Berekening rente-omslag

Met ingang van de begroting 2020 zullen wij de berekening van de rente-omslag opnemen onder de financieringsparagraaf.

Renteschema		Jaar 2022
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 2.614.707
b. De externe rentebaten (idem)		€ -404.780
Saldo rentelasten en rentebaten		€ 2.209.927
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€ -96.676	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ -	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ -1.376.792	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ -1.473.469
d1. Rente over eigen vermogen		€ -
d2. Rente over voorzieningen		€ -
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 736.458
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		€ -932.744
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ -196.286
	Boekwaarde activa 1-1	€ 186.548.801
	Rente-omslag	0,39

Bij de berekening van de rente-omslag worden de (verwachte) rentelasten en de reeds bekende rentebaten in ogenschouw genomen. Bij de berekening worden de specifieke rentebaten, zoals van de grondexploitatie en onze doorleningen, in mindering gebracht op de rentelasten. Wat resteert aan rentelasten wordt verdeeld over de boekwaarde van onze geactiveerde investeringen per 1 januari 2022. Bij deze investeringen worden de investeringen met een specifiek rentepercentage uitgezonderd.

Uit de bovenstaande berekening volgt een berekend percentage van 0,39%. Dit is voor de begroting afgerond op 0,50%. In de vorige begroting was dit percentage afgerond 1,00 (niet afgerond 0,76%). Het rentepercentage is dus flink gedaald. Dit komt voornamelijk door de herstructurering van onze leningenportefeuille in 2021. Hiermee zijn nieuwe (voordeligere) leningen aangetrokken en een aantal oude leningen vervroegd afgelost. Hierdoor is de rentelast flink gedaald. Daarnaast is een stijging van de boekwaarde per 01-01-2022 van de activa zichtbaar. Vanuit het Bbv zijn er regels gesteld omtrent de marge die gehanteerd mag worden bij het afronden van het rentepercentage.

De omslagrente wordt gebruikt om de toe te rekenen rente aan de verschillende investeringen en dus kostendragers te bepalen. Deze rente maakt dan onderdeel uit van de lasten op de specifieke kostendragers. De tegenhanger is de kostenplaats financiering, hierop worden de baten vanuit de toe te rekenen rente verantwoord. Door de daling van de omslagrente dalen ook de rentelasten op de verschillende kostendragers en dus ook de baten op de kostenplaats financiering.

4.4 Bedrijfsvoering

4.4.1. Inleiding

In deze paragraaf staan de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen in de bedrijfsvoering:

- Informatiebeveiliging;
- Personeelsbeleid en organisatie(ontwikkeling);
- Planning & control en financiën.

4.4.2. Informatieveiligheid

Informatieveiligheid en gegevensbescherming

Goede informatiebeveiliging en gegevensbescherming zijn van groot belang voor het werken met overheidsinformatie en persoonsgegevens. De doelen op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming in 2022 zijn:

1. De gemeente opereert volgens de eisen zoals deze zijn vastgelegd in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Riskmanagement wordt hierin het uitgangspunt en is bepalend voor de inzet van middelen (capaciteit van medewerkers, budget en tijd);
2. De volwassenheid van de organisatie op het gebied van gegevensbescherming/privacy bevindt zich op het niveau beheerst;
3. De gemeente verhoogt planmatig de informatiebeveiliging door het verhogen van de kennis van medewerkers en zet in op het verbeteren van de houding en het gedrag. De gemeente maakt dit ook meetbaar;
4. De gemeente Den Helder slaagt voor verplichte audits en inspecties.

De bovenstaande doelen werken we hierna uit.

1. De gemeente opereert volgens de eisen zoals deze zijn vastgelegd in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) vormt één gezamenlijk normenkader voor de gehele overheid, gebaseerd op ISO27001/2. Alle gemeenten in Nederland moeten voldoen aan de BIO. De BIO omvat een pakket maatregelen die betrekking hebben op de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie. Om te voldoen aan de BIO dient de gemeente maatregelen te nemen om de informatieveiligheid van overheidsinformatie en persoonsgegevens te waarborgen. De maatregelen zijn zowel technisch als organisatorisch van aard.

Technische maatregelen: In 2021 – 2022 neemt de gemeente aanvullende technische maatregelen met het inrichten van een SIEM/SOC omgeving waarbij extern dataverkeer wordt gemonitord.

Organisatorische maatregelen: De organisatorische maatregelen omvatten dat de gemeente de verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging organisatie breed moet beleggen en binnen de afzonderlijke teams ook voldoende capaciteit voor beschikbaar moet maken om decentraal aan de informatiebeveiligingseisen te kunnen voldoen. De organisatorische maatregelen vereisen een integrale aanpak bij de inrichting en toewijzing van operationele taken. Het gaat hierbij om taken op gebied van Personeel & Organisatie, Inkoop, Facilitair, vastgoedbeheer en ICT en o.a. om taken binnen het domein Burgerzaken. Met een integrale benadering en taakverdeling kan de gemeente weerbaar worden tegen cybersecurity en/of in staat zijn om ten tijde van een cyberaanval, adequaat te handelen.

2. De volwassenheid van de organisatie op het gebied van gegevensbescherming/privacy bevindt zich op het niveau beheerst.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet Politiegegevens (Wpg) zijn de normenkaders die richting geven aan de verplichtingen waaraan de gemeente persoonsgegevens verwerkt in haar processen. De beide wettelijke kaders zijn vertaald naar het privacybeleid van de gemeente. In 2021 is een aanzet gemaakt in het actualiseren en het uitbreiden van het verwerkingsregister van de gemeente. De lancering van het nieuwe verwerkingsregister in de zomer van 2021 is meteen de aftrap voor een vervolgtraject om het register continue te blijven onderhouden en verbeteren. Het register is ook een vertrekpunt om te voldoen aan de eisen voor het uitvoeren van de verplichte Data Protection Impact Assessments (DPIA) en voor het uitvoeren van DPIAs die, op basis van geconstateerd risico, voor de gemeente wenselijk zijn. Het verwerkingsregister is tevens een startpunt voor het inventariseren van de aanwezigheid of het ontbreken van benodigde overeenkomsten voor het delen van persoonsgegevens in de keten. In 2021 en 2022 wordt speciale aandacht gericht op het verkrijgen van inzicht in de verwerking van persoonsgegevens binnen analyse doeleinden (BI).

3. De gemeente verhoogt planmatig de informatiebeveiliging door het verhogen van de kennis van medewerkers en zet in op het verbeteren van de houding en het gedrag op gebied van iBewustzijn. De gemeente maakt dit ook meetbaar.

Sinds 2021 werkt de gemeente met een communicatieplan en voert planmatig activiteiten uit om de kennis, houding en het gedrag op gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming te verhogen. De resultaten van de activiteiten worden gemeten waardoor inzichtelijk wordt op welke gebieden de medewerkers aanvullend moeten worden getraind. Naast een generieke aanpak blijft de gemeente investeren in kennis van individuele medewerkers als de rol van de medewerker diepgaande kennis vereist.

4. De gemeente Den Helder slaagt voor verplichte audits en inspecties.

De gemeente is verplicht om jaarlijks te voldoen aan de verplichtingen volgens de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) en daarnaast aan de audit verplichtingen volgens de Wet Politiegegevens (Wpg). De ENSIA omvat toezicht op gebied van de technische en organisatorische inrichting conform de Baseline

Informatiebeveiliging Overheid (BIO) waarbij de scope is gericht op de domeinen die actief zijn met taken gerelateerd aan de Basisregistratie Personen (BRP), reisdocumenten (paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten), DigiD (digitale identificatie), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Suwinet (infrastructuur voor uitwisseling gegevens tussen instanties binnen het sociaal domein).

Sinds 2019 is de gemeente verplicht om jaarlijks een interne audit te organiseren gerelateerd aan het gebruik van Politiegegevens door Boa's. Naast de interne audit dient de gemeente, vanaf 2021, een externe IT-audit uit te voeren. In de gemeente Den Helder zijn boa's actief in de domeinen Openbare Orde en Veiligheid, Onderwijs en Sociale Recherche. De gemeente heeft in 2021 de interne audit afgerond en bereidt zich voor op de externe audit aan het eind van 2021. De rapportage van de externe audit wordt uiterlijk 31 december 2021 verstrekt aan de Autoriteit Persoonsgegevens die op de rechtmatigheid van de verwerking van Wpg-gegevens door Boa's in de gemeente Den Helder toezicht houdt.

Om de uitvoering van de ENSIA verantwoording en de periodieke uitvoering van de interne audits Wpg te waarborgen dient de gemeente, vanaf 2022, de audits op te nemen in een centraal auditplan.

4.4.3. Personeelsbeleid (HRM-beleid) en Organisatie (ontwikkeling)

Ook in 2022 investeren we in het ontwikkelen van onze medewerkers. We bieden diverse opleidingen en trainingen aan die medewerkers helpen bij het ontwikkelen van vaardigheden die bijdragen aan hun persoonlijke ontwikkeling en aan de organisatieontwikkeling. En die bijdragen aan ontwikkeling op hun vakgebied. De kennis en ervaring die medewerkers opdoen tijdens training en opleiding willen we borgen binnen de organisatie. We geven invulling aan de eenheid van leidinggeven. We nemen de medewerkers mee in het opgevegericht werken.

Om ons strategisch vermogen te versterken werken we met trainees. We denken erover om in 2022 weer nieuwe trainees te werven. Zij brengen een frisse blik op de inhoud en nieuwe werkmethodes. De trainees verbinden zich aan de opgave.

We hanteren onze arbeidsmarktcommunicatie met behulp van het in 2021 ontwikkelde beleid. Om een aantrekkelijk werkgever te blijven voeren we het in 2021 vastgestelde beleid uit met betrekking tot het belonen van medewerkers.

Tenslotte blijven we aandacht geven aan goed werkgeverschap in de meest brede zin van het woord. Onderwerpen die in 2022 op de agenda zullen staan zijn:

- Hybride werken;
- Functiewaardering;
- Duurzame inzetbaarheid;
- Vitaliteit.

4.4.4. Planning & Control en Financiën

De planning- en control-functie ziet niet alleen toe op de financiële bedrijfsvoering, maar op de bedrijfsvoering in brede zin. Zowel intern als extern:

- Realiseren we onze activiteiten tijdig en juist? Wordt voorgenomen beleid samengesteld?
- Blijven we met onze bestedingen binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders? en
- Bereiken we ook doelstellingen, bijvoorbeeld op het gebied van personeelsontwikkelingen en kaders op het gebied van ICT, zoals privacy en beveiliging?

Afwijkingen kunnen voor zover van toepassing in de tussentijdse rapportages worden vermeld. Vanaf 2021 is het vorig jaar aangekondigde nieuwe geautomatiseerde systeem in gebruik genomen. Dit voorziet in een verdere professionalisering van de P&C-functie door:

- Het gebruik maken van verplichtingen bij opdrachtverlening;
- Eenvoudigere en eenduidigere standaardrapportages over de voortgang;
- Het maken van bijlagen die nu nog vaak extracomptabel worden gemaakt.

De afgelopen twee jaar zijn stappen in gezet in het 'slanker' en informatiever maken van de P&C-producties. De raad is nadrukkelijker betrokken bij het bepalen van de beleidsdoelstellingen in het Kadernota-proces en die te gebruiken bij de verantwoordingsinformatie. Vanaf 2022 wordt het huidige pakket -dat nu nog wordt gebruikt om de P&C-documenten voor de raad beschikbaar te maken- vervangen door een nieuw, modern programma. De eerste stappen zijn al in 2020 gezet om meer met data te werken. Gestart wordt met concrete projecten waarbij het gebruik van data kan ondersteunen bij een effectieve uitvoering. Data zullen ook meer worden ingezet bij het monitoren van gegevens als basis voor beleidsinformatie in de verantwoording. Ook wordt nagegaan hoe we data van andere bronnen (bijvoorbeeld van de Kamer van Koophandel) kunnen integreren met onze eigen data in een zogeheten datapakhuis. De bedoeling daarvan is dat beschikbare data door meer medewerkers kunnen worden ingezet voor verschillende beleidsterreinen.

4.4.5. Onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid

Er wordt regelmatig onderzoek gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Den Helder door onder andere de Rekenkamercommissie. Dit in het kader van benchmarks en voor de interne controle en rechtmatigheid. De capaciteit die nodig is voor het doen van onderzoeken ex artikel 213a Gemeentewet is ingezet voor het opvolgen van de uit deze onderzoeken voortvloeiende verbeterpunten en aanbevelingen. In 2020 is een plan van aanpak gemaakt om meer datagedreven te gaan werken. Door corona is de uitvoering daarvan vertraagd. Het is de bedoeling om op deze manier meer zicht te krijgen op de effecten van de uitvoering door de gemeenten en daarvan te kunnen leren om effectiever te kunnen werken. In 2021 en 2022 wordt hiermee geëxperimenteerd om na te gaan hoe we hier concreet en effectief mee kunnen werken.

In de begroting en jaarrekening wordt gewerkt met concrete indicatoren en doelstellingen. Er is nog een stap te maken om deze meer SMART en gericht op onze eigen doelstellingen en activiteiten aan te laten sluiten. Nieuwe doelstellingen als gevolg van de verkiezingen in 2022 kunnen hier wellicht belangrijke input zijn.

Opvolgen aanbevelingen rapporten Rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie heeft aan de gemeenteraad de uitkomsten van de volgende onderzoeken gepresenteerd.

1. Een onderzoek naar het toezicht en de handhaving in het kader van de Openbare Orde en Veiligheid;
2. Een onderzoek naar het armoedebeleid en de schuldhulpverlening in Den Helder;
3. Een gezamenlijk onderzoek met andere Rekenkamercommissies naar de GGD Hollands Noorden (GGD HN);
4. Een quick scan naar de opvolging van Meldingen Openbare Ruimte (MOR).

De aanbevelingen uit het onderzoek naar toezicht en handhaving hebben tot doel om de informatievoorziening rond toezicht en handhaving aan de raad te verbeteren. Verder doet het aanbevelingen de kaderstellende en controlerende rol met betrekking tot toezicht en handhaving op OOV te verbeteren.

Het onderzoek naar het armoedebeleid en schuldhulpverlening geeft de volgende conclusies:

- De doelstellingen van beleid zijn vooral gericht op preventie, toegankelijkheid en gebruik. Activering is onderbelicht;
- Het beleid is nog sterk gericht op inkomensondersteuning;
- De doelstellingen en maatregelen rond het tegengaan van armoede onder kinderen zijn adequaat. Maatregelen rond monitoring van deze doelstellingen ontbreken echter;
- Maatregelen ten aanzien van schulden zijn vooral gericht op verbetering van de schuldhulpdienstverlening;
- De uitvoering van het beleid blijft achter. Daar waar maatregelen wel worden uitgevoerd heeft de gemeente slechts beperkt zicht op de voortgang ervan;
- De uitvoering van beleid is belegd bij een aantal maatschappelijke organisaties. De gemeente stuurt daarbij niet of nauwelijks op resultaat, wel op inzet en inspanning.

De aanbevelingen zijn in december 2020 door de gemeenteraad overgenomen en worden geïmplementeerd.

Het onderzoek naar de GGD HN (gedaan voor de gemeenten die deelnemen in deze GGD) gaf de volgende aanbevelingen:

- Zet in op verdere verbetering van risicomanagement en -classificatie;
- Kijk kritisch naar de rolname van de gemeenteraad. Geef beter invulling aan de kaderstellende en controlerende rol van de raad, en zoek handvatten om de raad meer grip te geven op de GGD HN;
- Vraag het college de GGD HN te verzoeken in de bestuursrapportage te rapporteren over de continuïteit van de dienstverlening in relatie tot de invulling van vacatures binnen de GGD HN.

De gemeenteraad heeft unaniem besloten om de conclusies van het eindrapport te onderschrijven en alle aanbevelingen over te nemen, dan wel het dagelijks bestuur te verzoeken deze nader uit te werken en zo nodig met nadere voorstellen daartoe te komen. Uit de rekenkamerbrief van december 2020 (naar aanleiding van de quick scan meldingen openbare ruimte) kwam naar voren dat, ondanks het feit dat de gemeente een goede voldoende scoort (rapportcijfer 7 tot 7,5), er een aantal zaken is die nog beter kunnen.

De aanbevelingen naar aanleiding daarvan luiden:

- Zorg in de nabije toekomst als gemeente voor Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) om daarmee de ontwikkelingen met betrekking tot het aantal meldingen, de afhandelingssnelheid en de klanttevredenheid aan te kunnen sturen;
- Zorg dat het werkdocument met betrekking tot de werkprocessen rond de afhandeling Meldingen Openbare Ruimte (dat dateert uit 2016) in het eerste kwartaal van 2021 wordt herzien en geactualiseerd;
- Zorg voor goede afspraken en een borging van een periodieke evaluatie van rapportages over de afhandeling van Meldingen Openbare Ruimte. Zorg ervoor dat deze periodieke rapportages worden besproken en geëvalueerd met zowel het college als de gemeenteraad.

We werken aan de implementatie van deze aanbevelingen.

Uitkomsten van de lopende onderzoeken naar Duurzaamheid, de gevolgen van de coronacrisis, subsidiebeleid en de uitvoering van de Wet Openbaarheid Bestuur zullen leiden tot nieuwe aanbevelingen die bijdragen aan de verbetering van onze processen.

4.5 Verbonden partijen

De gemeente kan op verschillende manieren haar taken uitvoeren: zelf doen, in een samenwerking met anderen of uitbesteden. De kaders hiervoor staan in het beleidskader Verbonden partijen (vastgesteld 4 juni 2018). Het beleidskader gaat in op de vormen van samenwerking waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft: dit zijn de zogeheten verbonden partijen. Het uitgangspunt van de gemeente is dat als de keuze valt op samenwerking, dit binnen het publiekrecht wordt georganiseerd: een gemeenschappelijke regeling. In uitzonderlijke gevallen biedt de Gemeentewet de mogelijkheid om de samenwerking te organiseren binnen het privaatrecht: vennootschappen, verenigingen, stichtingen. In het Bbv is voorgeschreven om basisinformatie over de verbonden partijen te geven omdat die in het verlengde van de gemeentelijke activiteiten liggen. Het gaat dan om de taken die de verbonden partij uitvoert en een aantal belangrijke financiële getallen.

A. Deelname in gemeenschappelijke regelingen

Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland

Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland (GrGa)	Schagen	Gemeenschappelijke regeling
--	---------	-----------------------------

Openbaar belang

Integrale uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw), de Participatievoorziening beschut werk (artikel 10b Participatiewet), de voorziening Duurzaam aan het werk met loonkostensubsidie en de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.

Deelnemende partijen

Gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen

Bestuurlijk belang

De gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen hebben een belang in de Gemeenschappelijke Regeling Gesubsidieerde Arbeid Kop van Noord-Holland (GR). Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners dat de gemeente heeft. De GR heeft een 100% deelneming in Probedrijven N.V. te Schagen.

Portefeuillehouder: P.J.R. Kos, P. de Vrij (plv)

Stemverhouding: ledere gemeente heeft een even zware stem

Financieel belang x € 1.000

Aandelenkapitaal

Leningen/garantstellingen

Impuls

Exploitatie 8.926

(Markt) ontwikkelingen

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
------------------------------	------------	----------------

Eigen vermogen	50	
----------------	----	--

Vreemd vermogen	2.375	
-----------------	-------	--

Resultaat

Risico's

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Gemeenschappelijke regeling
--------------------------------------	---------	-----------------------------

Openbaar belang

Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.

Deelnemende partijen

Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.

Bestuurlijk belang

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, die dit lid vertegenwoordigt.

Portefeuillehouder: J.A. de Boer

Stemverhouding: conform verdeelsleutel (9%)

Financieel belang	<i>x € 1.000</i>
Aandelenkapitaal	n.v.t.
Leningen/garantstellingen	40.120
Impuls	n.v.t.
Exploitatie	3.927

(Markt) ontwikkelingen

De nasleep van de coronacrisis zal ook in 2022 nog impact hebben op de capaciteit en de financiën van de Veiligheidsregio. Daarnaast wil de Veiligheidsregio de komende jaren gaan bezuinigen om gemeenten tegemoet te komen, die steeds meer financieel onder druk komen te staan. De bezuiniging zal ervoor zorgen dat niet alle ambities in het beleidsplan volledig uitgevoerd kunnen worden. De financiële middelen en de capaciteit zullen in eerste instantie ingezet worden op de uitvoering van de primaire taken en de kritische processen van de Veiligheidsregio.

Klimaatverandering, de energietransitie, cyberdreigingen en natuurlijk de coronapandemie zijn voorbeelden van veranderingen die in de toekomst steeds vaker tot incidenten kunnen leiden en maatschappij-ontwrichtende gevolgen kunnen hebben.

De komende jaren verkent de Veiligheidsregio haar rol en hoe ze zich hierop kan voorbereiden. Er is steeds vaker een behoefte aan een flexibele crisisorganisatie, die ongeacht het type crisis adequaat kan reageren, faciliteren en verbinden. In 2022 zal de Omgevingswet ingaan wat ook gevolgen heeft voor de advisering van de Veiligheidsregio.

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 8.228	
Vreemd vermogen	€ 40.479	
Resultaat	(toegevoegd aan EV) 3.425	

Risico's

Taakverschuiving/uitbreiden van taken van de Veiligheidsregio kan leiden tot meer financiële bijdragen en risico's. Ook het niet halen van prestatie-indicatoren kan mogelijk leiden tot meer financiën door investeringen. Er bestaan op dit moment een aantal financiële risico's. Het is nog niet bekend of de aangekondigde bezuiniging in 2022 en 2023 door gaat. De uitwerking voor deze bezuiniging zit nog niet in de begroting 2022 van de Veiligheidsregio. Daarnaast komt er een nieuw programma Omgevingsveiligheid, waarin ook de nieuwe taken voor de omgevingswet nog verder uitgewerkt moet worden. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet bekend en beschreven in de begroting 2022. Tenslotte is het nog niet bekend welke financiële gevolgen er zijn als brandweervrijwilligers een arbeidsovereenkomst moeten aangaan door de ontwikkelingen rondom de taakdifferentiatie van de brandweer.

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)

Alkmaar

Gemeenschappelijke regeling

Openbaar belang

Het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar voert voor de aangesloten gemeenten de wettelijke taken uit zoals beschreven in de Archiefwet 1995:

- De in de archiefbewaarpplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers in een goede, geordende en toegankelijke staat te beheren (artikel 30 Archiefwet 1995) en het kosteloos verstrekken van inzage daaruit aan het publiek (artikel 14 Archiefwet 1995);
- Het toezicht uitoefenen op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht (artikel 32 Archiefwet 1995);

Naast deze taken heeft de gemeenschappelijke regeling ook nog de opdracht tot het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen van een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op dit gebied (artikel 4 GR RHCA 2018).

Deelnemende partijen

De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Langedijk, Schagen, Texel en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Bestuurlijk belang

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, die dit lid vertegenwoordigt.

Portefeuillehouder: R. Duijnker vervanger T. Biersteker

Stemverhouding: 12,5% (6 van de 48 stemmen)

Financieel belang		<i>x € 1.000</i>
Aandelenkapitaal		n.v.t.
Leningen/garantstellingen		n.v.t.
Impuls		n.v.t.
Exploitatie		263
(Markt) ontwikkelingen		
Toelichting		
Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	438	
Vreemd vermogen	958	
Resultaat	134	
Risico's		

GGD Hollands Noorden

GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Gemeenschappelijke regeling
----------------------	---------	-----------------------------

Openbaar belang

Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.

Deelnemende partijen

Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.

Bestuurlijk belang

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, die dit lid vertegenwoordigt.

Portefeuillehouder: T. Biersteker, P. Kos (plv)

Stemverhouding: 8,1%

Financieel belang x € 1.000

Aandelenkapitaal

Leningen/garantstellingen

Impuls

Exploitatie 2.046

(Markt) ontwikkelingen

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	1.877	
Vreemd vermogen	16.875	
Resultaat	221	

Risico's

Doortraining en ziekteverzuim JGZ, informatiebeveiliging en privacybescherming, gevolgen Covid19.

Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord (voorheen RUD)

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)	Hoorn	Gemeenschappelijke regeling
--	-------	-----------------------------

Openbaar belang

De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningsverlening, toezicht en handhaving (landelijke milieu- en Wobotaken).

Deelnemende partijen

Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.

Bestuurlijk belang

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de gemeenten is gebaseerd op de combinatie van inwoneraantal en in te brengen budget. Het aantal stemmen voor de Provincie is gebaseerd op het in te brengen budget.

Portefeuillehouder: M. Wouters

Stemverhouding: 5.59%

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	NVT
Leningen/garantstellingen	NVT
Impuls	NVT
Exploitatie	888

(Markt) ontwikkelingen

Financiële positie x € 1.000	31-12-2019	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	3.142	5.766	
Vreemd vermogen	0	0	
Resultaat	32	2.297	

Risico's

1. Spoedlocaties.

Mogelijke uitvoering van het vergunningentraject voor de spoedlocaties in NHN. Het was de doelstelling van het landelijk Bodemconvenant (Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant (PUB) 2016-2020) om alle spoedlocaties uiterlijk in 2020 te hebben gesaneerd, of in ieder geval de risico's te beheersen. Door de complexiteit van de locaties die nog moeten worden afgehandeld, en mogelijk nieuwe spoedlocaties blijven er nog drie te saneren locaties over. De sanering hiervan is gestart in 2021.

2. Stikstof.

Net als in voorgaande jaren zal ook in 2022 veel tijd besteed worden aan het vertalen van het stikstofbeleid naar de praktijk. Dit heeft landelijk prioriteit. Hierbij is het belangrijk te beseffen dat er mogelijk tijd nodig is voor het afgeven van besluiten en er tevens nog aandacht nodig is voor het aanpassen van (interne) procedures, ook in relatie tot de Omgevingswet.

3. Omgevingsplan

In 2022 zal de OD NHN waar gevraagd adviseren over de inhoud van het omgevingsplan. De OD NHN zal deelnemen aan overleggen (projectgroep, werkgroep, themasessies) over het omgevingsplan. De OD NHN adviseert over de op te nemen regels in het omgevingsplan met betrekking tot milieu, natuur en duurzaamheid. Met als doel om de ambities van de visie te vertalen naar concrete regels. De OD NHN toetst de toelichting en regels en kan op verzoek concrete tekstvoorstellen doen.

4. Coronavirus.

In 2020 is Nederland getroffen door het Coronavirus. Op het moment van opstellen van de begroting 2022 lijkt dit niet van invloed op de (financiële) prestaties van de OD NHN. Hoe langer de beperkende maatregelen aanhouden, hoe moeilijker het echter wordt om het volledige DVO uit te voeren. De OD NHN zal in 2022 mogelijk meer personeel moeten inhuren.

Cocensus

Cocensus

Cocensus	Hoofddorp	Gemeenschappelijke regeling
----------	-----------	-----------------------------

Openbaar belang

Het namens de veertien deelnemende gemeenten zo efficiënt mogelijk heffen, invorderen en kwijtschelden van gemeentelijke belastingen, lokale heffingen en rechten. Het uitvoeren van de Wet WOZ, BAG, afhandelen van bezwaar en beroep, taxatie van vastgoed en het beheer van vastgoedinformatie.

Deelnemende partijen

Gemeenten Alkmaar, Bergen, Beverwijk, Den Helder, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerhugowaard, Hillegom, Langedijk, Oostzaan, Wormerland, Uitgeest, Castricum, Heiloo.

Bestuurlijk belang

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente die dit lid vertegenwoordigt.

Portefeuillehouder: J.K. Visser

Stemverhouding: 7.1% (2 van de 28 stemmen)

Financieel belang		x € 1.000
Aandelenkapitaal	Bijdrage Den Helder 2022 € 924.600 = gelijk aan 6,2%. Er is geen sprake van een aandelenkapitaal	
Leningen/garantstellingen		6.706
Impuls		
Exploitatie		925

(Markt) ontwikkelingen

Met de verhuizing per 1 april 2021 naar het nieuwe pand in Heemskerk zijn de huurcontracten van de bestaande 2 vestigingen in Hoofddorp per 31-12-2021 opgezegd en Alkmaar (einddatum 31-12-2023) voortijdig opgezegd. Voor de afkoop van de kosten van de huur van het pand in Alkmaar wordt nog overleg gevoerd met de eigenaar. Indien er geen nieuwe huurder wordt gevonden dan zullen de kosten € 350.000 belopen. Deze kosten zullen dan gedekt worden uit de exploitatie en de algemene reserve van Cocensus.

Financiële positie (x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	250	250	In het algemeen bestuur van 6 maart 2020 is besloten dat positieve rekeningresultaten boven de € 250.000 aan de deelnemende gemeenten worden uitgekeerd.
Vreemd vermogen	8.150		
Resultaat	0		

De verbonden partij heeft een beperkt eigen vermogen om risico's op te vangen; feitelijk staan de deelnemende partijen garant. Om de risico's te beheersen wordt 2x per jaar een uitgebreide risico-inventarisatie aan het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling voorgelegd.

B. Deelname in vennootschappen

Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij Willemsoord BV

Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij Willemsoord B.V.   Den Helder   Besloten vennootschap

Openbaar belang

De doelstelling van Willemsoord BV is "het (her)ontwikkelen van gronden, gebouwen en/of andere registergoederen te Den Helder, waaronder de Oude Rijkswerf Willemsoord"

De kernactiviteiten van Willemsoord BV zijn:

- Het in stand houden en beheren, exploiteren van cultuur historisch erfgoed met als doel zelfstandig via bijdragen, verhuur vastgoed en het faciliteren van evenementen in de exploitatie te kunnen voorzien.
- Het ondersteunen van huurders op Willemsoord in het aantrekken van bezoekers door middel van marketingactiviteiten en evenementen.
- Het voeren van parkmanagement (afval en beveiliging).

Deelnemende partijen De gemeente Den Helder

Bestuurlijk belang

Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.

Portefeuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser

Portefeuillehouder opdrachtgeversrol: H. Keur

Stemverhouding: 100%

Financieel belang *x € 1.000*

Aandelenkapitaal 20

Leningen/garantstellingen cijfers nog niet bekend

Impuls 0

Exploitatie

(Markt) ontwikkelingen

Het jaar wordt afgesloten met een positief resultaat. Dat is mede veroorzaakt door incidentele opbrengsten uit de verkoop van twee niet-monumentale gebouwen. Hiermee kon een deel van de schade als gevolg van achtergebleven huurinkomsten worden gecompenseerd. Vooruitlopende op de oprichting van de nieuwe erfgoedorganisatie besloot de gemeenteraad op 28 september 2020 tot herfinanciering van Willemsoord BV met kortlopende kredieten. De gehele leningenportefeuille is ondergebracht bij de gemeente.

Financiële positie *x € 1.000* **31-12-2020** **Ontwikkelingen**

Eigen vermogen cijfers nog niet bekend

Vreemd vermogen

Resultaat

Risico's

NV Port of Den Helder

NV Port of Den Helder	Den Helder	Naamloze vennootschap
-----------------------	------------	-----------------------

Openbaar belang

De vennootschap heeft ten doel het (doen) uitoefenen van het havenbedrijf en exploiteren van haven- en industrieterreinen.

Onderdeel van het doel van de vennootschap is:

- de ontwikkeling, de aanleg, het beheer en de exploitatie van haven en industriegebieden, in de ruimste zin van het woord;
- de bevordering van een effectieve, veilige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer en het zorg dragen voor nautische en maritieme orde en veiligheid in de door de vennootschap beheerde havens, alsmede het optreden als bevoegde havenautoriteit in het havengebied van Den Helder;
- het bevorderen van de economische ontwikkeling, het imago daaronder begrepen, binnen de door de vennootschap beheerde havens en industrieterreinen;
- het bevorderen van een veilige bedrijfsvoering, het stimuleren van een zo laag mogelijke milieubelasting en het betrachten van zorg voor een veilige woonomgeving;
- het opzetten, coördineren en uitvoeren van parkmanagement en het stimuleren en initiëren van samenwerking tussen bedrijven binnen de haven en industrieterreinen;
- het bevorderen en tot stand brengen van civiel medegebruik van de onder het beheer van het ministerie van Defensie staande havens en terreinen in Den Helder;
- het bevorderen van haven gebonden werkgelegenheid in de gemeente Den Helder en omliggende regio;
- het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van, alsmede het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke rechtsvorm dan ook;
- het verstrekken en aangaan van geldleningen, het beheren van en het beschikken over registergoederen en het stellen van zekerheden, ook voor schulden van anderen.

De vennootschap tracht haar doel onder meer te bereiken door:

- het verwerven, vervreemden, bezwaren, stichten of doen stichten, ontwikkelen, exploiteren, beheren en administreren van registergoederen;
- het aangaan van joint ventures en het overigens deelnemen in het voeren van bestuur over andere ondernemingen en vennootschappen;
- het verlenen van diensten op administratief, (haven)technisch, financieel economisch of bestuurlijk gebied;
- het verwerven en/of exploiteren van vergunningen voor zover dienstbaar aan het in lid 2 (vgl. vorige bullet) bepaalde; en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Deelnemende partijen	De gemeente Den Helder
-----------------------------	------------------------

Bestuurlijk belang

Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.

Portefeuillehouder aandeelhoudersrol:

Kees Visser

Portefeuillehouder opdrachtgeversrol:

Kees Visser

Stemverhouding: 100%

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	94
Leningen/garantstellingen	21.075
Impuls	n.v.t.
Exploitatie	n.v.t.

(Markt) ontwikkelingen

- PoDH is betrokken bij een aantal waterstofprojecten in de haven zoals de productiefaciliteit voor blauwe waterstof en het tankstation voor groene waterstof op Kooyhaven. De omwonenden van Kooyhaven worden betrokken bij het proces dat het mogelijk moet maken dat geïnteresseerde bedrijven zich daar kunnen vestigen.
- Samen met de Koninklijke Marine en Provincie Noord-Holland wordt met oog voor ieders belangen een realistisch streefbeeld ontwikkeld voor de lange termijn en worden oplossingen gezocht voor het ruimtegebrek in de haven. Zo moet voldoende ruimte gevonden worden om de ontwikkelingen voor de offshore windmarkt en waterstofeconomie te kunnen faciliteren.
- PoDH treft voorbereidingen voor het vaarwegmanagement en de omvaarroute in verband met de renovatie van de Koopvaardersschutsluis.
- Grote uit te voeren werken waar PoDH aan werkt zijn onder meer de 'verdieping' van de nieuwe kade Nieuwe Werk (variant -7 meter en variant -9 meter), renovatie van Kinsbergenburg en het onderhoud van de Zeedoksluiscomplex.

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	21.277	
Vreemd vermogen	13.866	
Resultaat	-439	gevolg van lagere omzet door minder scheepsbewegingen tgv daling olieprijs en covid-19 crisis en achterblijvende grondverkopen

---

Risico's:

- Tegenvallende scheepsbewegingen en de onzekere grondtransacties kunnen ertoe leiden dat eind 2021 een liquiditeitsprobleem ontstaat. Over deze situatie heeft intensief overleg met de gemeente plaatsgevonden. Daarbij zijn voorstellen gedaan om bij te dragen aan investeringen in de openbare ruimte die door PoDH wordt beheerd. In deze begroting zijn die verwerkt.
  - Als projecten gericht op ontwikkeling van meer ruimte in de zeehaven stagneren of niet doorgaan, wordt de aansluiting op de offshore windmarkt bemoeilijkt en vermindert het zicht op een gezond verdienmodel. De gebiedsontwikkeling maritiem cluster en het lange termijn perspectief maritiem cluster moet inzicht geven hoe de haven zich op lange termijn kan ontwikkelen.
-

Zeestad CV

Zeestad C.V.

Den Helder

Commanditaire vennootschap

Openbaar belang

- Het verkrijgen, vervreemden, in (onder)erfpacht uitgeven, administreren, exploiteren, huren en verhuren van registergoederen. Het zelf ontwikkelen en/of realiseren van registergoederen.
- Het geheel of gedeeltelijk doen ontwikkelen en/of realiseren en/of verkopen van registergoederen en/of doen aannemen en uitvoeren van bouwwerken.
- Het sluiten van overeenkomsten met gemeenten en/of andere overheidsinstellingen en/of derden in het kader van het ontwikkelen en/of realiseren van registergoederen.
- Het optreden als tussenpersoon bij de aan en verkoop en bij de huur en verhuur van registergoederen. Het ter leen verstrekken en het ter leen opnemen van gelden, al dan niet onder hypothecair verband.
- Het op enigerlei wijze verstrekken van zekerheden of zich verbinden voor schulden en andere verplichtingen van de vennootschap of andere vennootschappen of ondernemingen die met haar in een groep zijn verbonden of van derden.
- Het deelnemen in en het voeren van beheer over andere ondernemingen van welke aard ook.
- En al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin, alles in de Plangebieden verband houdend met de Plangebieden.

In concreto richt de CV zich tot en met 2023 op het creëren van een levendig stadshart met een compacte en aantrekkelijke mix van stedelijke functies en activiteiten. Herstel en ontwikkeling van de Stelling Den Helder.

Inhoudelijke bijdrage aan de doelstellingen van de gemeente in 2022 is de verdere ontwikkeling van Den Helder door stedelijke vernieuwing in het stadshart en de ontwikkeling van het monumentale Willemsoord.

Lopende projecten zijn: Koningstraat-Spoorstraat, Prinsenstraat, Halter Bellevue, Molenplein, het stadspark, (De Kleine Werf (afhankelijk van uitkomst actualisatie ladderonderbouw voor toevoegen horeca) ontwikkeling V&D-pand en Kroonpassage, openbare ruimte Willemsoord (waaronder brug Zuidstraat-Willemsoord), Dijkzone en Seasaw.

Deelnemende partijen

Gemeente Den Helder (commanditair vennoot), Provincie Noord-Holland (commanditair vennoot), Zeestad BV (beherend vennoot)

Bestuurlijk belang

De gemeente Den Helder is 49% aandeelhouder van beherend vennoot Zeestad BV. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.

Portefeuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser

Portefeuillehouder opdrachtgeversrol: Michiel Wouters

Stemverhouding: 49,5% gemeente Den Helder, 49,5% provincie NH, 1% Zeestad beheer BV

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	0
Leningen/garantstellingen	0
Impuls	0
Exploitatie	0

(Markt) ontwikkelingen

De exploitatie Zeestad loopt tot en met 31-12-2023

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	47.493	
Vreemd vermogen	1	
Resultaat	0	

Risico's

Zeestad Beheer BV

Zeestad B.V.

Den Helder

Besloten vennootschap

Openbaar belang

De rol van de gemeente als participerende partij komt als volgt tot uiting:

- Het optreden als beherend vennoot van een commanditaire vennootschap;
- Het oprichten van, het deelnemen in-, het financieren van-, het samenwerken met-, het voeren van directie over - en het verlenen van adviezen en andere diensten aan vennootschappen of ondernemingen;
- Het verkrijgen, vervreemden, in (onder)erfpacht uitgeven, administreren, exploiteren, huren en verhuren van registergoederen;
- Het zelf ontwikkelen en/of realiseren van registergoederen;
- Het geheel of gedeeltelijk doen ontwikkelen en/of realiseren en/of verkopen van registergoederen en/of doen aannemen en uitvoeren van bouwwerken;
- Het sluiten van overeenkomsten met gemeenten en/of andere overheidsinstellingen en/of derden in het kader van het ontwikkelen en/ of realiseren van registergoederen;
- Het optreden als tussenpersoon bij de aan en verkoop en bij de huur en verhuur van registergoederen;
- Het ter leen verstrekken en het ter leen opnemen van gelden, al dan niet onder hypothecair verband;
- Het op enigerlei wijze verstrekken van zekerheden of zich verbinden voor schulden en andere verplichtingen van de vennootschap of andere vennootschappen of ondernemingen die met haar in een groep zijn verbonden of van derden;
- Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van industriële en intellectuele eigendomsrechten;
- Alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Deelnemende partijen

De gemeente Den Helder, Provincie Noord-Holland

Bestuurlijk belang

Gemeente Den Helder is 50% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.

Portefeuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser

Portefeuillehouder opdrachtgeversrol: Michiel Wouters

Stemverhouding: 50%

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	18
Leningen/garantstellingen	0
Impuls	0
Exploitatie	0

(Markt) ontwikkelingen

De activiteiten worden door Zeestad CV ontwikkeld.

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	18	
Vreemd vermogen	0	
Resultaat	0	

Risico's

Baggerbeheer BV

Baggerbeheer BV

Den Helder

Besloten vennootschap

Openbaar belang

Sinds 1994 bestaat Baggerbeheer Den Helder B.V.

Doel is de exploitatie van depots ten behoeve van de opslag en verwerking van baggerspecie, grond, en groenafval. De gemeente Den Helder is enig aandeelhouder van Baggerbeheer Den Helder B.V. (hierna: Baggerbeheer).

Met de Vaststellingsovereenkomst 'Beëindiging samenwerking Milieupark Oost' (15 januari 2021) is Baggerbeheer per 1 januari 2020 met terugwerkende kracht uit de v.o.f. Milieupark Oost getreden, waardoor de v.o.f. Milieupark Oost van rechtswege is ontbonden.

Nadat het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland de geslotenverklaring heeft afgegeven van de locatie depot voormalige Insteekhaven en de zorg van deze locatie is overgedragen aan de provincie Noord-Holland, zullen Milieutechniek De Vries & van de Wiel en Baggerbeheer elk hun 50% aandeel van de juridisch eigendom overdragen aan de gemeente Den Helder (medio februari 2022). Aansluitend wordt Baggerbeheer ontbonden.

Deelnemende partijen

De gemeente Den Helder Vries & van de Wiel

Bestuurlijk belang

Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.

Portefeuillehouder: M.C. Wouters

Stemverhouding: 100%

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	0
Leningen/garantstellingen	0
Impuls	0
Exploitatie	0

(Markt) ontwikkelingen

Financiële positie x € 1.000	31-12-2022	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	n.v.t.	
Vreemd vermogen	n.v.t.	
Risico's	n.v.t.	

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)

N.V. HVC

Alkmaar

Naamloze vennootschap

Openbaar belang

De NV HVC heeft als doel zijn meerwaarde en maatwerk leveren aan haar aandeelhoudende gemeenten en waterschappen op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afvalbeheer en het opwekken en leveren van duurzame energie. HVC ondersteunt haar aandeelhouders in hun ambitie voor het realiseren van de landelijke doelstelling van 75% gescheiden inzameling en hergebruik van huishoudelijk afval. HVC draagt bij aan het realiseren van de ambitie voor gemeenten en waterschappen van 14% duurzame energie door te investeren in energieprojecten gericht op de productie (en afzet) van duurzame warmte, elektriciteit en gas. Als aandeelhoudende gemeente heeft Den Helder met HVC een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor de inzameling van huishoudelijk afval.

Deelnemende partijen

44 gemeenten in Noord- en Zuid-Holland, Flevoland en Friesland en 6 waterschappen in Noord- en Zuid-Holland.

Bestuurlijk belang

De gemeente Den Helder bezit met 112 aandelen 3,8% van het aantal aandelen A van HVC. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.

Portefeuillehouder: M.C. Wouters

Stemverhouding: 3,8%

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	245
Leningen/garantstellingen	230.000
Impuls	0
Exploitatie	0

(Markt) ontwikkelingen

HVC is actief op het gebied van afvalinzameling, verwerken van afval- en grondstoffen en productie en levering van duurzame energie. HVC verzorgt de afvalinzameling voor gemeenten waarmee langjarige dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten. Er is sprake van een toenemende afzet van warmte en duurzame elektriciteit. De opbrengsten van met name de niet-groene energie en opbrengsten van secundaire grondstoffen zijn van invloed op de inkomsten van HVC.

De gemeente Den Helder is houder van 112 van de 2.914 uitstaande aandelen A van de NV (3,8%). In de AVA van mei 2020 is besloten dat de aandeelhouders tijdelijk staan garant voor een bedrag van maximaal € 725 miljoen aan aangegane leningen. Dit om het investeringsprogramma warmte mogelijk te maken. Het risico, dat de aandeelhouders van HVC door banken worden aangesproken onder de garantie, achten wij minimaal, gelet op enerzijds de waarde van de activa versus de omvang van de leningen, die voor financiering van deze activa zijn aangetrokken, en anderzijds de ook op langere termijn nog essentiële rol van deze activa binnen het (Europese) afvalstoffenbeleid en de energieopwekking en - distributie. De HVC heeft tot nu toe positieve cijfers.

In mei 2020 is in de AvA besloten voorlopig af te zien van dividend, zodat het eigen vermogen verder kan worden versterkt. Het is de verwachting dat vanaf 2024 de aandeelhouders niet meer financieel garant hoeven te staan voor het vreemde vermogen (keuze). Tot die tijd ontvangt de gemeente Den Helder voor de garantstelling circa € 220.000 per jaar.

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	119.000	
Vreemd vermogen	624.000	
Risico's	18.000	

Risico's

Luchthaven Den Helder BV

Luchthaven Den Helder BV

Den Helder

Besloten vennootschap

Openbaar belang

- Het exploiteren van de luchthaven Den Helder door diensten te verlenen aan de offshore helikopter vervoersmarkt en de algemene luchtvervoersmarkt.
- Het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met en het voeren van de directie over andere ondernemingen met een soortgelijk of aanverwant doel alsmede het (doen) financieren ook door middel van het stellen van zekerheden van andere ondernemingen, met name die waarmee de vennootschap in een groep is verbonden.

Luchthaven Den Helder BV is 50% beherend vennoot van Den Helder Airport CV. De andere (stille) vennoot is CHC Helikopters. In de CV vinden de bedrijfsactiviteiten plaats.

Deelnemende partijen

De gemeente Den Helder

Bestuurlijk belang

Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.

Portefeuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser

Portefeuillehouder opdrachtgeversrol: Kees Visser

Stemverhouding: 100%

Financieel belang

x € 1.000

Aandelenkapitaal	45
Leningen/garantstellingen	0
Impuls	n.v.t.
Exploitatie	n.v.t.

(Markt) ontwikkelingen

- Afnemende activiteiten op de Noordzee door afnemende activiteit olie- en gaswinning Noordzee.
- Nieuwe markten worden gezocht, zoals faciliteren offshore wind op zee met zowel helikopters als vaste vleugelvliegtuigen.
- Den Helder Airport wordt gepositioneerd als de centrale offshore helikopterluchthaven van Nederland voor offshore wind op zee activiteiten (hiervoor ook lobby en position paper)
- Uitbreiding van de luchthaven met een hangaar inclusief de daarvoor benodigde procedures is in onderzoek.
- Vergroening grondoperaties.

Financiële positie

31-12-2020

Ontwikkelingen

Eigen vermogen	7.414	
Vreemd vermogen	21	
Resultaat	-71	Negatief door facturatiefout RVB en reservering voor naheffing aantal vliegbewegingen.

Risico's:

- De exploitatie van Den Helder Airport is afhankelijk van de ontwikkelingen van de energiemarkt (zowel fossiel als duurzaam) die van invloed zijn op het aantal vliegbewegingen en passagiers.
- Het duurt het nog tot zeker 2030 voordat de huidige afname van vliegbewegingen gerelateerd aan de olie- en gasmarkt is vervangen door voldoende vliegbewegingen voor de markt van windenergie op zee. Een periode van tekorten kan gaan ontstaan.
- Als in de komende jaren verliezen optreden, komen deze verliezen op grond van de huidige overeenkomst met CHC voor het grootste rekening van LDH BV. CHC draagt als stille vennoot slechts tot een maximum in de verliezen bij. Een aanpassing van de juridische structuur, waarbij de risico's gelijk worden verdeeld, zou een oplossing kunnen zijn, maar lijkt momenteel niet realistisch.

Bank Nederlandse Gemeenten NV

Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG Bank)

Den Haag

Naamloze vennootschap

Openbaar belang

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

Deelnemende partijen

Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden, gemeenten, provincies en de Staat.

Bestuurlijk belang

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal aandelen dat de gemeente bezit. De gemeente Den Helder bezit 0.39% van de aandelen, dat zijn 211.731 aandelen met een nominale waarde van 2,50 per stuk.

Portefeuillehouder: K. Visser

Stemverhouding: 0,39%

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	529.328
Leningen/garantstellingen	0
Impuls	0
Exploitatie	0

(Markt) ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. De volatiliteit op de financiële markten zal dit jaar naar verwachting groot blijven. Dat maakt het doen van voorspellingen over het verwachte nettoresultaat 2021 niet verantwoord.

Financiële positie x € 1mln.	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	5,1	Geen begrotingsgegevens 2021 beschikbaar.
Vreemd vermogen	155,3	
Resultaat	221,0	

Risico's

De BNG Bank heeft een credit rating van Aaa bij Moody's, AAA bij Standard & Poor's and AAA bij Fitch. BNG Bank staat in de top 5 van veiligste banken ter wereld. De uitstekende kredietwaardigheid verschaft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt. Verder leent de gemeente geld van de BNG Bank, niet andersom.

NV Houdstermaatschappij GKNH

NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop van Noord-Holland

NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop van Noord-Holland   Amsterdam   Naamloze vennootschap

Openbaar belang

N.V. Houdstermaatschappij Gaskop Noord-Holland (GKNH) in liquidatie.

In de aandeelhouders vergadering van 21 juni 2017 is besloten de aandelen Alliander, die de vennootschap tot dan toe hield, aan de verschillende gemeenten over te dragen. Sinds 18 december 2017 is Den Helder rechtstreeks aandeelhouder van Alliander. Op 20 juni 2017 is besloten de vennootschap te ontbinden. Om te komen tot definitieve ontbinding diende eerst het geschil met de belastingdienst rondom de vennootschapsbelasting over de jaren 2016 en 2017 te worden beslecht.

Met dagtekening 16 oktober 2020 heeft de vereffenaar laten weten dat het geschil is beëindigd. De liquidatieuitkering is in 2020 reeds ontvangen en definitieve ontbinding zal zo spoedig mogelijk plaats vinden. Het belang in deze vennootschap vertegenwoordigt hierdoor geen waarde meer.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.

Alkmaar

Naamloze vennootschap

Openbaar belang

(Zoals beschreven in de statuten van de NV)

Het versterken van de strategische samenwerking van en onderlinge afstemming tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen, lokale en provinciale overheden en regionale samenwerkingsverbanden in de noordelijke regio van Noord-Holland; het verder ontwikkelen van een positief vestigings- en ondernemersklimaat in de noordelijke regio van Noord-Holland; en het collectief en effectief representeren van de noordelijke regio van Noord-Holland in haar belangen, ambities en doelstellingen en bij mogelijke samenwerkingsmogelijkheden met andere regio's in Nederland of daarbuiten, en al hetgeen met het voorgaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Daarnaast faciliteert het Ontwikkelingsbedrijf de lobby voor de gemeenten.

Deelnemende partijen

Provincie Noord-Holland, Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Koggenland, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en Uitgeest.

Bestuurlijk belang

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal aandelen dat de gemeente bezit. Aandelenverdeling: 49% provincie Noord-Holland 17% gemeenten in de regio Kop van Noord-Holland 17% gemeenten in de regio Alkmaar 17% gemeenten in de regio West-Friesland.

Portefeuillehouder: H. Keur

Stemverhouding: 5,88%

Financieel belang	x € 1.000
Aandelenkapitaal	3
Leningen/garantstellingen	0
Impuls	n.vt.
Exploitatie	0

(Markt) ontwikkelingen

- De destiniatiemarketing Holland boven Amsterdam is ook voor de jaren 2022 en 2023 als plusopdracht ondergebracht bij het Ontwikkelingsbedrijf NHN. Voor Den Helder betekent dit eenzelfde financiële bijdrage als de voorgaande jaren: € 73.000
- In het najaar van 2021 wordt naar alle waarschijnlijkheid een Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) in Noord-Holland opgericht. De ROM is aanvullend op de taken van het Ontwikkelingsbedrijf NHN. Er vinden dus geen dubbelingen plaats.
- De directeur van het Ontwikkelingsbedrijf neemt na dit jaar afscheid. De werving van de nieuwe directeur is in het najaar 2021 afgerond zodat er voldoende tijd is voor inwerken van de nieuwe directeur.
- Het bureau Public Result heeft, conform de dienstverleningsovereenkomst, een voortgangsevaluatie uitgevoerd van de regionale samenwerking en de door het Ontwikkelingsbedrijf geleverde resultaten. Aan de aanbevelingen wordt in 2022 vervolg gegeven.
- Met het Ontwikkelingsbedrijf is een overeenkomst van opdracht afgesloten voor de uitvoering van de programmalijnen maritieme innovaties en waterstofeconomie van de Regio Deal Maritiem cluster kop van Noord-Holland.

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	1.169	
Vreemd vermogen	2.617	
Resultaat	291	

Risico's:

Er worden geen risico's voorzien, ook niet door de coronacrisis. De liquiditeitspositie van het Ontwikkelingsbedrijf is gezond.

Alliander N.V.

Alliander N.V.

Naamloze vennootschap

Openbaar belang

Alliander is een energienetwerkbedrijf. Dagelijks ondersteunt het ruim 3 miljoen klanten met toegang tot energie. Het zorgt voor een betaalbare, betrouwbare en bereikbare energievoorziening in een groot deel van Nederland. Als netwerkbedrijf is Alliander verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Alliander wil haar positieve invloed, zoals het welzijn van de klanten vergroten dankzij een betrouwbare, betaalbare en voor iedereen onder gelijke condities toegankelijke energievoorziening. Daarnaast wil Alliander haar negatieve invloed, zoals de uitstoot van broeikasgassen, minimaliseren.

Deelnemende partijen

De aandeelhouders zijn 4 provincies en 74 gemeenten.

Bestuurlijk belang

De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). De overige aandeelhouders hebben minder dan 3% aandelen. De gemeente Den Helder bezit 473.825 aandelen van de totaal 136.794.964 uitgegeven aandelen à € 5 nominaal (0,35%).

Stemverhouding: 0,35%

Financieel belang

x € 1 min.

Aandelenkapitaal	684
Leningen/garantstellingen	5.094
Impuls	n.v.t.
Exploitatie	

(Markt) ontwikkelingen

Financiële positie *x € 1 min.*

31-12-2020

Eigen vermogen	4.346	
Vreemd vermogen	5.319	
Resultaat	(1 ^e half jaar)119	Eerste half jaar 2021 is 27 hoger dan eerste halfjaar 2020.

Risico's

Alliander moet grote investeringen doen in de elektrische infrastructuur wegens de toename van decentrale energieopwekking en de elektrificatie van auto's. In 2021 wordt een voorstel voor extra leningen/garanties daartoe aan de raad voorgelegd.

D. Deelname in verenigingen

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Vereniging Nederlandse Gemeenten

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	Den Haag	Vereniging
--	----------	------------

Openbaar belang

De VNG heeft als doel de lokale overheid te versterken zodat zij hun inwoners optimaal kunnen bedienen:

- zij ondersteunt de leden collectief en individueel bij de vervulling van hun bestuurstaken;
- voor de leden of groepen van leden maakt zij afspraken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aangaan met werknemersorganisaties en
- zij behartigt de publieke belangen van de gemeenten in relatie met de andere overheden.

Deelnemende partijen

352 gemeenten (per 1 januari 2021)

Bestuurlijk belang

Den Helder is lid van de vereniging om haar belangen te behartigen bij het Rijk.

Stemverhouding: %

In principe 1 stem op de 352 leden. In de praktijk blijken deelgroepen (grote gemeenten in diverse klassen) daarnaast invloed te hebben.

Financieel belang x € 1.000

Aandelenkapitaal

Leningen/garantstellingen

Impuls

Exploitatie 126

(Markt) ontwikkelingen

Financiële positie x € 1.000	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	62.379	
Vreemd vermogen	94.719	
Resultaat	- 624	

Risico's

Koersrisico's belegd vermogen, resultaat projecten, afrekening ontvangen subsidies, resultaat van de bedrijven die onder de VNG vallen. Daarnaast nog het eigen risico van de WW en bovenwettelijke WW.

4.6 Grondbeleid

Algemeen

In de paragraaf grondbeleid staat de wijze waarop de gemeente haar grondbeleid uitvoert en uit gaat voeren centraal. We geven een actuele prognose van de te verwachten resultaten van alle grondexploitaties die de gemeenteraad heeft vastgesteld. Daarnaast brengen we de financiële risico's voor de vastgestelde grondexploitaties in beeld.

Van ontwikkeling naar herontwikkeling

De woningmarkt is behoorlijk aangetrokken. Dit merken we ook in Den Helder en dit heeft geleid tot een nieuwe ambitie, namelijk het streven naar voorzichtige groei. Daarnaast kan de gewenste groei door de Koninklijke Marine van het aantal medewerkers leiden tot een vergroting van het draagvlak voor onze voorzieningen en meer woonwensen in Den Helder. In het Helders Perspectief wordt de ambitie van krimp naar groei in vier programmalijnen vertaald. Eén van de programmalijnen is een aantrekkelijke woningmarkt, dat stevig inzet op de woningbouwopgave. Het zet in op stedelijk bouwen in Den Helder en kleinschalige woningbouw aan de randen van de kernen in het landelijk gebied, zoals Julianadorp. Tevens onderzoeken we toekomstige buitenstedelijke ontwikkelingen in samenwerking met andere partijen, zoals het ONS initiatief Julianadorp.

Wij spelen als één van de grootste eigenaren van vastgoed en grond een prominente rol in de leefbaarheid en (her)ontwikkeling van de stad. We kunnen immers door goed beheer en (her)gebruik van het vastgoed voorkomen dat de omgeving verloedert. In andere situaties kunnen we het in onbruik geraakte vastgoed slopen om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. De openbare ruimte kunnen we opnieuw inrichten en laten aansluiten bij de vastgoedontwikkeling en de huidige eisen en wensen met betrekking tot duurzaamheid en klimaatbestendigheid.

We hebben ook strategische grondposities in handen of zijn daarover in gesprek. Om een leidende rol te hebben handelen we pro-actief bij potentiële ontwikkellocaties. Dit kan enerzijds door deze locaties actief zelf te ontwikkelen of de samenwerking op te zoeken met andere partijen. Of we kunnen de markt faciliteren zonder risicodragend te participeren.

Meer partijen krijgen invloed op ontwikkelingen

Het krachtenveld dat invloed uitoefent op de ontwikkeling van de stad is complex. Bestaande en toekomstige bewoners willen over hun woonomgeving meepraten en meedenken en dit is ook wat passend is binnen de Omgevingswet. Ook ondernemers willen actiever betrokken worden. En natuurlijk willen ontwikkelaars, beleggers en corporaties hun inbreng hebben. Deze ingewikkelde mix van visies, belangen en competenties vraagt om een goede regisseur van het ontwikkelproces. Het is samen ontdekken hoe het proces het beste vorm kan worden gegeven en ieder project vraagt om maatwerk.

Het aantal actieve marktpartijen in Den Helder is beperkt. Om een beter functionerende marktwerking te laten ontstaan is deze gebaat bij meer en qua aard diverse marktpartijen die er actief zijn. De gemeente heeft als taak zich duidelijker te positioneren en te presenteren zodat er meer ruimtelijke ontwikkelingen op initiatief van de markt worden opgepakt. En er meer bekendheid ontstaat met de ontwikkelingen waar Den Helder voor staat. We kunnen onze regierol verder versterken door partijen samen te brengen en meer aandacht te geven aan bijzondere ambities die externe partijen niet zelf oppakken. De regie hebben is belangrijker dan het zelf te doen.

Financieel rendement en risicobeheersing komen onder druk

De ontwikkeling op de huidige markt en de toegenomen verkoopsnelheid biedt kansen voor de gemeente Den Helder. Nieuwe gebieden kunnen hierdoor beter ontwikkeld worden omdat er meer vraag is. Woningbouwprojecten die de gemeente al in ontwikkeling heeft kunnen we sneller bouwen. Dit biedt mogelijkheden om opgebouwde verliesvoorzieningen te verlagen. We zien ook belangstelling vanuit de energiemarkt voor de ontwikkeling van zonneparken om duurzame energie op te wekken. Enkele gronden waarvan de verwachting is dat deze pas op langere termijn tot ontwikkeling kunnen worden gebracht, worden of zijn hier reeds mee ingevuld.

De risico's van ontwikkelingen worden groter door de toenemende complexiteit en de vele investeringen die gedaan moeten worden. Door een toenemende vraag naar woningen lopen levertijden op onderdelen en bouwstoffen op en personeel is moeilijk te vinden. Door oplopende bouwkosten kunnen grondprijzen onder druk komen te staan. Dit leidt mogelijk tot tekorten op projecten. Gezocht wordt naar alternatieve financieringsconstructies en samenwerkingsvormen om deze projecten te kunnen financieren. Den Helder moet een balans vinden tussen winst- en verliesgevende ontwikkelingen. Met alleen subsidies kunnen we onze ambities niet bereiken.

Daarnaast hebben aanpassingen van de Rijksoverheid in natuurwetgeving (op het gebied van stikstofbeleid) en bodemkwaliteit (op het gebied van PFAS) grote invloed op de mogelijkheden en wijze om projecten tot ontwikkeling te brengen. Dit vergt meer onderzoek en kan leiden tot andere methodes van uitvoering. De coronacrisis lijkt tot nu toe geen vat te hebben op de woningmarkt, mede door de steunmaatregelen. Onzekerheden rondom het economisch herstel kunnen zorgen voor minder vertrouwen in de woningmarkt.

Afhankelijk van de doelen die de gemeente nastreeft, heeft de gemeente een actieve dan wel een meer faciliterende rol. De mogelijkheden om te sturen en de mate van sturing die van belang is, zijn bepalend voor de rol die de gemeente speelt. Ook of de gemeente al een grondpositie of vastgoedpositie heeft. Deze rol wordt mede bepaald door het risicoprofiel en geldelijk en maatschappelijk voordeel dat is te behalen.

Macro-economische invloeden

Het afgelopen decennium is duidelijk geworden dat de wisselingen in de markt vragen om meer flexibel overheidsoptreden. De huidige druk op de markt kan een tijdelijke ontwikkeling zijn. Het blijft daardoor wel belangrijk om vinger aan de pols te houden en de ontwikkelingen van de marktsituatie actief te blijven volgen.

Nu is het zaak te profiteren van de gunstige markt door als gemeente initiatief te nemen en ontwikkelingen voor te bereiden, marktpartijen te faciliteren en uit te nodigen tot het nemen van marktinitiatief.

Grondbeleid kan worden ingezet om duurzame gebiedsvernieuwing te stimuleren. Door de wet VET en de energietransitie is de vraag naar duurzame bouw in een stroomversnelling geraakt. Per 1 januari 2021 gelden nieuwe energieprestatie-eisen voor nieuwbouw, de BENG eisen. Om afspraken die gemaakt zijn over duurzaamheid te realiseren, heeft de gemeente zowel in een faciliterende rol als in een actieve rol sturingsmogelijkheden. Er kan verschil zitten tussen enerzijds het gewenste financieel resultaat en anderzijds de gewenste duurzame invulling. Duurzaamheid en de ontwikkelingen op de energiemarkt kunnen echter steeds meer als 'normaal' worden beschouwd en worden door de markt gevraagd. Hierdoor neemt de financiële haalbaarheid van projecten toe.

Wijze van grondbeleid

Het grond- en vastgoedbeleid is een belangrijk instrument voor een gemeente. De gemeente kan met haar beleid veel invloed uitoefenen op haar eigen ontwikkelingen en die van andere partijen, waaronder ontwikkelaars, corporaties en ondernemers. De afgelopen jaren lag de nadruk in het vastgoedbeleid op afstoten en beheren van het gemeentelijk vastgoed. We geven nu meer invulling aan de strategische rol die we als vastgoedeigenaar hebben. De vastgoedportefeuille wordt doorgelicht en het beleid richt zich op de te maken strategische keuzes. Wat hoort in de gemeentelijke portefeuille thuis, wat gaan we verkopen en wat is het beleid ten aanzien van aankoop (strategisch) vastgoed? In 2019 is vernieuwd grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld waarbij een actieve houding in het positioneren en objectief uitdragen van Den Helder wordt aangenomen om de komende jaren verder te kunnen bouwen.

Het grond- en vastgoedbeleid staat in dienst staan van de ambities van de stad. Het is dus geen doel op zichzelf maar een middel om de visie op de stad te realiseren. Deze visie hebben wij vastgelegd in diverse beleidskaders en in de programmabegroting. Hierin staat genoemd wat we willen bereiken, oftewel: wat zijn de ambities. De vaststelling van deze ambities in ruimtelijke plannen maakt nog niet dat de plannen daadwerkelijk overeenkomstig de door de gemeente gestelde wensen en eisen worden gerealiseerd. De wijze waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen is de essentie van gemeentelijke grondbeleid.

De situatie is bepalend voor de gemeentelijke rol in een gebiedsontwikkeling, ook wel situationeel grondbeleid genoemd. De keuze voor actief of faciliterend grondbeleid, of een combinatie hiervan, is met name afhankelijk van de geformuleerde doelstellingen en de rol die marktpartijen daarin kunnen spelen. Eigen grondbezit c.q. actief grondbeleid draagt altijd bij aan de realisatie van de doelen en is in sommige gevallen noodzakelijk om de doelen te bereiken. Maar betekent veelal dat de gemeente (financieel) risicodragend opereert. Doordat niet alle ruimtelijke doelen via faciliterend grondbeleid zijn te realiseren is actieve ontwikkeling, ondanks de kosten en/of risico's, soms nodig. Om de huidige ambities die de gemeente heeft waar te maken speelt de gemeente een actieve rol in ontwikkelingen.

Uitgangspunt is dat toekomstige ontwikkelingen per saldo een waardevolle en duurzame toevoeging moeten zijn voor de omgeving (mens en natuur) en zo min mogelijk negatieve effecten hebben op de omgeving. Met de nieuwe Omgevingswet in aantocht wordt een grondontwikkeling (voortaan) gezien als onderdeel van een gebiedsvisie. Dit betekent dat het integraal resultaat uitgangspunt vormt bij een gebiedsontwikkeling. Het gaat daarbij om zowel het financieel resultaat als het maatschappelijk resultaat. Verschillende ontwikkelingen of wensen in een gebied kunnen we met elkaar in verbinding brengen, ook buiten de plangrenzen van het feitelijke ontwikkelingsgebied. Daarbij kijken we of er kostendragers in een gebied aanwezig zijn die er toe kunnen leiden dat we gewenste maatschappelijke en/of ruimtelijke ontwikkelingen in samenhang kunnen realiseren.

Gronden per 1-1-2019 in ontwikkeling genomen

Onderstaand geven we een analyse van het geprognostiseerde planresultaat van de per 1 januari 2020 in exploitatie genomen gronden. Het betreft het project Willem Alexanderhof.

In de tabel geven we voor de locatie weer wat het verwachte planresultaat is.

Complex (negatieve bedragen betekenen voordelig)		Boekwaarde complex 31-12	Resultaat (Eindwaarde) incl. voorzieningen
Willem-Alexanderhof	Grondexploitatie	20.940.000	0
	Voorziening	10.350.000	
Totaal		10.590.000	
Vinkenterrein	Grondexploitatie	81.857	0
	Voorziening	120.000	
Totaal		-38.143	

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gronden die we in exploitatie hebben genomen op eindwaarde een neutraal resultaat hebben. Dit resultaat is inclusief de getroffen voorzieningen van € 10.470.000 (voorziening is bepaald op eindwaarde).

Analyse

Onderstaand geven we een analyse van het planresultaat van de gronden die we in exploitatie genomen hebben per 1 januari 2021. De grondexploitatie van plangebieden rekenen we door met parameters voor rente, kostenstijging en opbrengstenstijging om het resultaat van kosten en opbrengsten op einddatum te kunnen berekenen. Vervolgens maken we het resultaat contant (NCW) naar een gewenste peildatum (meestal het begin van het lopend jaar) en bepalen de eventuele verliesvoorziening op eindwaarde. We hebben de volgende parameters gehanteerd:

- Willem-Alexander Hof: rente 3,0%, kostenstijging 2,0% en de opbrengstenstijging varieert van 0%, 0,5% en 1,5%.
- Vinkenterrein: rente 3,0%, kostenstijging 2,0%, opbrengstenstijging 2,0%

We hebben de grondexploitatie op netto contante waarde gebracht met een disconteringsvoet van 2% conform de regelgeving Bbv (Besluit Begroting en Verantwoording).

BBV, aangepaste richtlijnen

De richtlijnen voor het Bbv zijn een belangrijk instrument om de eenduidige uitvoering en toepassing van het Bbv te bevorderen. Voor de grondexploitatie zijn de volgende richtlijnen, waarvan verwacht wordt dat deze opgevolgd worden, het belangrijkste:

- Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar bedragen;
- De toegestane toe te rekenen rente aan bouwgrond in exploitatie moet worden gebaseerd op de daadwerkelijke te betalen rente over het vreemd vermogen;
- De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde voor het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitatie wordt voor alle gemeenten gelijk gesteld.

Willem-Alexander Hof

Het financiële resultaat van de huidige grondexploitatie is neutraal. Het verlies is met een voorziening van € 10.350.000 afgedekt. De grondexploitatie gaat uit van de ontwikkeling van het totale plangebied gelegen binnen de Zuiderhaaks. De grond van fase 5 buiten de Zuiderhaaks staat onder de materiële activa. De ontwikkeling van Willem Alexanderhof verloopt momenteel zeer voorspoedig. De eerste en tweede fase zijn bijna afgerond waarbij de fasen ook hun definitieve inrichting hebben gekregen. Van de derde fase ten zuiden van de Prins Clauslaan (de huidige ontsluitingsweg van het gebied) die in 2019 in verkoop is gegaan, zijn van de ca. 88 woningen alle woningen verkocht. Deze worden momenteel gebouwd en opgeleverd. Een klein deel van het ontwikkelgebied langs de Zuiderhaaks moet nog in verkoop worden gebracht. Om een continue bouwstroom te houden is de volgende fase uitgewerkt en in verkoop gebracht (fase 4). Nagenoeg alle 92 woningen zijn verkocht. Meer dan de helft van het totale bouwprogramma van ca. 600 woningen is in Willem Alexanderhof nu in ontwikkeling of reeds gebouwd. Begin 2022 gaat fase 5 in de verkoop.

Vinkenterrein

Op 14 december 2020 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Vinkenterrein vastgesteld en het voorlopig stedenbouwkundig ontwerp. Door het college is een ontwikkelovereenkomst vastgesteld waarin afspraken zijn gemaakt tussen drie partijen, te weten Helder Vastgoed, de Molenstichting en de gemeente. De grondexploitatie Vinkenterrein heeft een negatief saldo op eindwaarde van afgerond €120.000,- (netto contante waarde €106.000). De raad heeft een verliesvoorziening ingesteld waarmee het resultaat

op eindwaarde wordt afgedekt.

De verwachte looptijd van het project is 3 jaar. De grondexploitatie ziet toe op het bouw- en woonrijpmaken, restgrondsanering, het verplaatsen van de speelkooi en parkeerplaatsen, plankosten en voorbereiding en toezicht. De opbrengsten bestaat uit de grondprijs conform wat is overeengekomen tussen Helder Vastgoed en de gemeente voor de ontwikkeling ten behoeve van woningen en garageboxen en opbrengsten uit grondverkoop ten behoeve van het vergroten van tuinen. In het gebied worden 32 woningen gerealiseerd waarvan de helft middenhuur. Het wijzigingsplan bestemmingsplan Vinkenterrein wordt in 2021 vastgesteld. Start bouw van de woningen is medio 2022.

Risico's

Aan gebieden die we in ontwikkeling nemen, zijn risico's verbonden, zoals:

- Tegenvallende grondverkoop, waardoor de exploitatieperiode langer wordt;
- Afwaardering van de grondprijzen door de actuele marktsituatie;
- Kostenstijgingen die optreden.

Andere voorbeelden van risico's zijn:

- Noodzakelijke, onverwachte investeringen;
- Veranderde wettelijke regelgeving;
- Planologische procedures die langer duren en daardoor vertragend en kostenverhogend werken.

Om de gevolgen van risico's financieel te kunnen opvangen, maken we hiervoor een reservering in de algemene reserve.

De gehanteerde risicoanalyse bestaat uit een opslag op de nog te maken kosten en een opslag op de nog te realiseren opbrengsten. Hieronder geven we het risico weer van de per 1 januari 2021 in exploitatie zijnde gronden. Het betreft het gebied Willem Alexanderhof en Vinkenterrein.

Complex	Te realiseren kosten	Te realiseren opbrengsten	Risico-opslag	Ontwikkelrisico
Willem Alexanderhof	12.789.000	22.714.000	5,0%	1.775.000
Vinkenterrein	1.277.000	1.247.000		126.000
Totaal gronden in exploitatie	14.066.000	23.961.000		1.901.000

Wij lopen voor de grondexploitaties een risico op onvoorziene financiële tegenvallers. Het risico is gerelateerd aan de nog te realiseren kosten en opbrengsten. Grootste risico's schuilen aan de opbrengstenkant van de projecten. De opbrengsten zijn later in de tijd gefaseerd dan de investeringen. Een groot deel van de investeringen doen we vooraf (verwervingen, bouwrijp maken ed.) om het mogelijk te maken grond te verkopen en opbrengsten te realiseren. Vertraging in het project en hierdoor het later realiseren van de opbrengsten hebben dan ook een negatief effect op het resultaat van het project.

Willem Alexanderhof betreft een langdurige exploitatie waarbij een groot aantal woningen worden ontwikkeld. In Willem Alexanderhof moet van de totale kosten nog ca. 29% uitgevoerd worden. Aan de opbrengstenkant moet nog ca. 59% worden gerealiseerd. Het project Vinkenterrein is net gestart en afspraken over de ontwikkeling zijn vastgelegd in een overeenkomst. Het betreft een relatief korte ontwikkeling waardoor de risico's minder groot zijn. We hebben het ontwikkelrisico ingeschat op een bedrag van € 1.901.000. Het totale risico legt een beslag op de algemene reserve en daarmee op de weerstandscapaciteit van de gemeente.

Gronden per 1-1-2019 niet in exploitatie genomen

De gemeente heeft een aantal potentiële ontwikkelgronden in het bezit.

- We hebben de Riepel afgewaardeerd;
- We hebben grond Westoever en Spoorweghaven (loods) aangekocht. Deze gronden hebben een toekomstige ontwikkelpotentie en zijn opgenomen onder materiële vaste activa;
- Daarnaast is het Sportpark Ruyghweg aangekocht waarbij ingezet wordt op renovatie van de atletiekbaan. Het betreft ook een strategische grondaankoop met het doel de beoogde gebiedsontwikkeling ter hand te kunnen nemen in samenhang met de ontwikkeling van het Spoorweghavengebied en Westoever. Voor de ontwikkeling van het gebied wordt momenteel een stedenbouwkundig plan opgesteld;
- De grondexploitatie Doggerswijk West is afgesloten. De grond vertegenwoordigt een waarde en is opgenomen onder materiële vaste activa;
- Voor het gebied Tillenhof en Station Zuid liggen er procesvoorstellen. Participatie is reeds gestart en wordt in het laatste halfjaar van dit jaar afgerond waarna er een globaal plan voor deze gebieden ligt die verder uitgewerkt kan worden.

BBV, aangepaste richtlijnen

Conform het Bbv geldt dat met betrekking tot eventuele nieuwe grondexploitaties de kosten hiervan onder de materiële vaste activa worden geboekt. We kunnen kosten niet op onderhanden werk activeren zolang er nog geen sprake is van een actieve grondexploitatie. Na maximaal vijf jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

Risico's

Potentiële ontwikkelgronden waarvan de waarde is opgenomen onder materiële vaste activa zijn:

- De Riepel
- Spoorweghaven/Ruyghweg
- Westoever
- Doggerswijk

Daarnaast zijn er verschillende onderzoekslocaties voor ontwikkeling. Bij een toekomstige ontwikkeling zullen de kosten en baten in beeld worden gebracht waarin de waarde van de gronden wordt meegenomen.

4.7 Lokale heffingen

Algemeen

De gemeente heft belastingen op grond van diverse bepalingen in de Gemeentewet. De inning van belasting en heffingen heeft de gemeente Den Helder uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling Cocensus. De raad stelt de heffingsverordeningen vast op grond waarvan Cocensus namens het college de belastingen, heffingen en rechten oplegt.

In Den Helder worden de onderstaande belastingen en heffingen opgelegd:

1. Onroerende zaakbelastingen
2. Afvalstoffenheffing
3. Rioolheffing
4. Forensenbelasting
5. Toeristenbelasting
6. Leges
7. Lijkbezorgingsrechten
8. Precariobelasting

Belastingplichtigen kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing. Dit beleid ligt vast in de Verordening op de kwijtschelding 2015.

Vanaf het begrotingsjaar 2017 is het Wijzigingsbesluit Begroting en Verantwoording (Bbv) in werking. Dit houdt in dat in de programma's alleen de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. De kosten van overhead moeten centraal worden begroot. Hierdoor is het niet meer mogelijk om vanuit de taakvelden alle tarieven te bepalen. Door de invoering van deze nieuwe regels dienen de gemeentelijke heffingen/leges van een kostenonderbouwing te worden voorzien. Deze moet worden opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen. De methodiek voor de toerekening van overhead aan de tarieven voor lokale heffingen moet worden opgenomen in de financiële verordening.

De berekening van de tarieven vindt plaats conform de artikelen 12 en 14 van de financiële verordening. Dit houdt in dat bij de kostprijsberekening rekening wordt gehouden met de directe kosten en een percentage kosten van overhead als vervanging van de indirecte kosten. Bij de directe kosten wordt, naast de gebruikelijke onderdelen als kapitaallasten, dotaties aan voorzieningen en dergelijke, ook rekening gehouden met de loonkosten van de medewerkers betrokken bij het primaire proces.

In het overzicht wordt dit samengevat onder de verschillende taakvelden behorende bij de betreffende heffingen en/of leges. Het percentage kosten van overhead wordt bepaald aan de hand van het aantal ondersteunende diensten binnen de desbetreffende afdeling en het aantal direct toe te rekenen uren aan het desbetreffende taakveld in relatie tot het totaal aantal toe te rekenen uren van die afdeling.

Onroerende zaakbelasting

De onroerende zaakbelasting (OZB) is gebaseerd op de waarde van een onroerende zaak. Die waarde stellen we jaarlijks vast met een waarde onroerende zaken (WOZ)-beschikking. In 2022 hanteren we hiervoor de waarde-peildatum van 1 januari 2021. We ramen de opbrengst aan OZB in 2022 inclusief de voorgestelde 1,6% verhoging op € 14.609.000. Sinds 2009 stellen we de tarieven van de onroerende zaak belastingen vast op een percentage van de WOZ-waarde. Omdat de taxatiewaarden nu (juli 2021) nog niet bekend zijn, kunnen we de tarieven voor 2022 nog niet berekend worden (n.n.b)

	2020	2021	2022
Eigenaren woningen	0,1336%	0,1288	N.N.B.
Eigenaren niet-woningen	0,3712%	0,3784	N.N.B.
Gebruikers niet-woningen	0,3232%	0,3298	N.N.B.

Afvalstoffenheffing

Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC) verzorgt namens de gemeente Den Helder de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Dit is voor de gemeenten een verplichte taak op grond van de milieuwetgeving.

De afvalstoffenheffing gebruiken we om de kosten voor het verzamelen en verwerken van huishoudelijk afval te dekken.

De gemeentelijke afvalstoffenheffing wordt voor een groot deel bepaald door het tarief uit de dienstverlening overeenkomst (DVO) met de HVC.

Andere kostencomponenten van de afvalstoffenheffing zijn:

- 30% kosten schone straat (o.a. kosten van legen en schoonhouden van openbare afvalbakken, vegen en borstelen, handhaving);
- Overige diensten afval;
- Inzet eigen gemeentelijke dienst;
- Kosten van invordering en verhaal;
- Kwijtscheldingen;
- BTW;
- Afvalstoffenbelasting.

	2020	2021	2022
Eenpersoons huishouden	€ 284,64	€ 286,80	€ 299,64
Meerpersoons huishouden	€ 427,44	€ 437,28	€ 455,40

De tarieven stijgen met zo'n 4%. Dit komt door:

- Stijgende kosten voor inzameling en verwerking en dalende opbrengsten van afvalstromen als oud papier en textiel;
- Toename aanbod afval door huishoudens;
- Toename van de kosten voor verleende kwijtscheldingen (bij verhoging van het tarief afvalstoffenheffing stijgen ook de kosten per kwijtschelding);
- Restitutie afvalstoffenheffing bij tussentijdse wijziging van een meer- naar een eenpersoons huishouden;
- Vanuit schone straat wordt 30% van de kosten meegenomen in de afvalstoffenheffing. Het totaal van de toerekening stijgt als gevolg van toenemende kosten voor het vegen en borstelen en areaaluitbreiding.

De afvalstoffenheffing is de enige heffing waarvoor kwijtschelding kan worden aangevraagd. De totale opbrengst van de afvalstoffenheffing is geraamd op € 11.135.000 en daarmee 100% kostendekkend.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing		x € 1.000
Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:		
7.3 Afval	8.365	
2.1 Verkeer en vervoer	584	
6.3 Inkomensregelingen	713	
Belastingen Overig	201	
<i>Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:</i>		
7.3 Afval	-433	
Netto kosten taakveld	9.430	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead inclusief (omslag)rente	-	
BTW	1.704	
Totale kosten	11.134	
Opbrengst heffingen	11.134	
Dekking	11.134	100%

Rioolheffing

Als gemeente geven wij geld uit voor onderhoud, beheer en het verbeteren en vervangen van de riolering en voorzieningen die daarbij horen. Deze kosten worden gedekt uit de rioolheffing die onze bewoners en bedrijven betalen. In 2017 is een Gezamenlijk gemeentelijk rioleringsplan Noordkop 2018 tot en met 2022 vastgesteld. De rioolheffing voor Den Helder is in de planperiode gesteld op € 130,-. Bij de berekening van de kostendekking is rekening gehouden met de richtlijnen uit het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Verder wordt in de berekening van het tarief rekening gehouden met de aan de riolering gerelateerde kosten, zoals straatreiniging, kolkenzuigen, perceptiekosten (kosten van aanslagoplegging en inning) en btw. Ten opzichte van waarmee in het rioleringsplan rekening is gehouden is er in 2022 sprake van lagere kosten van afschrijving en rente investeringen (verlaging rente van 1% naar 0,5% en het in de tijd doorschuiven van rioleringswerken) en lagere toerekening van btw. Daardoor is het tarief van € 130,00 voor 100% kostendekkend. De stand van de voorziening riolering bedraagt per 1-1-2022 € 2,2 miljoen.

	2020	2021	2022
Rioolheffing	€ 130	€ 130	€ 130

De opbrengst rioolheffing 2022 wordt begroot op € 3.936.000.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

7.2 Riool	3.230
-----------	-------

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

7.2 Riool	-88
-----------	-----

Netto kosten taakveld	3.142
-----------------------	-------

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	396
----------------------------------	-----

BTW	387
-----	-----

Totale kosten	3.925
----------------------	--------------

Opbrengst heffingen	3.936
----------------------------	--------------

Dekking uit voorziening riolering	-11
-----------------------------------	-----

Dekking	3.925	100%
----------------	--------------	-------------

Forensenbelasting

De gemeente heft forensenbelasting van personen die niet in de gemeente staan ingeschreven en wel beschikken over een gemeubileerde woning in de gemeente. De tarieven zijn afhankelijk van de WOZ-waarde van de woning.

De belasting bij een WOZ-waarde van:	2020	2021	2022
minder dan € 30.000	€380,20	€389,95	vervalt
€ 30.000 maar minder dan € 50.000	€720,70	€737,30	€749,10
€ 50.000 maar minder dan € 75.000	€813,75	€832,45	€845,75
€ 75.000 maar minder dan € 100.000	€851,90	€871,50	€885,45
€ 100.000 maar minder dan € 125.000	€894,20	€914,75	€929,40
€ 125.000 maar minder dan € 160.000	€938,70	€960,30	€997,65
€ 160.000 en meer	€974,05	€996,45	€1012,40

We ramen de opbrengst forensenbelasting voor 2022, inclusief de 1,6% verhoging, op € 758.950. Bij deze prognose is geen rekening gehouden met de eventuele gevolgen van de coronacrisis.

Toeristenbelasting

De gemeente heft toeristenbelasting voor het verblijf met overnachting door personen die niet in de gemeente staan ingeschreven. De verhuurder van de accommodatie is belastingplichtig.

	2020	2021	2022
Tarieven per persoon per nacht	1,35	1,38	1,40

De prognose voor de opbrengst voor 2022 is inclusief de 1,6% indexering € 750.000. Aangezien het op dit moment nog onduidelijk is wat de financiële gevolgen voor 2021 door de coronacrisis voor de toeristische sector zijn is deze prognose voor 2022 gebaseerd op de aanname dat de geraamde opbrengsten voor 2021 gerealiseerd worden.

Bouwleges

Bouwleges zijn leges die worden geheven op grond van aanvragen in het kader van de Omgevingswet (bouw, sloop, wijziging etc.). Wij ramen de opbrengst voor 2022 op € 1.014.000. Daarnaast wordt rekening gehouden met een korting van € 95.000 voor vergunningen die betrekking hebben op verduurzaming van gebouwen. Het aantal vergunningen heeft de afgelopen jaren een stijgend verloop gehad en daarmee de legesopbrengsten. Omdat de leges kostendekkend mag zijn maar soms meer opbrengt en soms minder wordt gebruik gemaakt van een egalisatiereserve om deze overschotten en tekorten te verrekenen.

Nieuwe omgevingswet

Door het in werking treden van de nieuwe Omgevingswet per 1 juli 2022 verandert er veel. Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Toch veranderen bepaalde zaken wel:

De bouwtechnische en de ruimtelijke omgevingsvergunning worden gesplitst.

- Er zijn nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen ('milieuvergunningen');
- Er vervallen activiteiten waar de gemeente nu leges voor heft (de bouwtechnische toets onder de Wet Kwaliteitsborging onder het bouwen (Wkb));
- De gemeentelijke kosten, waarover leges berekend worden, veranderen afhankelijk van de keuzes die de gemeente maakt;
- De gemeentelijke kosten verschuiven soms van werkzaamheden waar leges voor geheven mogen worden, naar andere werkzaamheden, of andersom;
- Omgevingsvergunningen worden meer integraal, waardoor er meerdere overheden betrokken zijn;
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer), met mogelijk effect voor kostenverrekening.

Uit de beoordeling van de effecten voor de gemeente en de kosten die kunnen worden toegerekend is naar voren gekomen dat mede gezien de toegenomen hoeveelheid vergunningen er meer medewerkers nodig zijn om de vergunningen te verstrekken binnen de daarvoor vastgestelde termijnen en dat de kosten daarvan verrekend kunnen worden in de tarieven. In het nu opgenomen bedrag is gerekend met een lichte tariefstijging als gevolg hiervan.

Berekening van kostendekkendheid van bouwleges x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

8.3 Wonen en bouwen	728
---------------------	-----

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

8.3 Wonen en bouwen	-
Netto kosten taakveld	728

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	460
----------------------------------	-----

Totale kosten	1.188
----------------------	--------------

Opbrengst heffingen	1.188
---------------------	-------

Dekking	1.188	100%
----------------	--------------	-------------

Overige Leges

De gemeente heft leges voor verschillende producten en diensten die we verstrekken. We doen dit op grond van artikel 229 van de Gemeentewet en op grond van de legesverordening. Door een wijziging van de Paspoortwet in 2014 is de geldigheidstermijn van een paspoort en Nederlandse identiteitskaart (NIK) voor personen boven de 18 jaar verlengd van 5 jaar naar 10 jaar. Hierdoor is vanaf 2019 het aantal paspoortaanvragen van deze producten gehalveerd. Dit heeft ook gevolgen voor de opbrengst van de gemeenteleges op deze producten voor de begroting 2022. Ook is er in 2021 evenals in 2020 een daling van het aantal aanvragen voor paspoorten en identiteitskaarten als gevolg van de coronacrisis waar te nemen. Tevens lopen ook de inkomsten uit leges voor uittreksels en akten burgerlijke stand nog steeds terug omdat (overheids)instanties de gegevens zelf via het BRP-netwerk kunnen raadplegen en de burger dit niet meer hoeft te bewijzen via een papieren document. Vermindering van administratieve lasten door meervoudig gebruik van enkelvoudige opslag van persoonsgegevens in de basisregistratie personen.

We ramen de opbrengst aan diverse leges, inclusief de voorgestelde 1,6% indexering in 2022 op:

- Leges Burgerzaken € 875.000;
- Leges bijzondere wetten € 77.000;
- Leges overige vergunningen € 27.000.

Berekening van kostendekkendheid van de leges algemeen

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

0.2 Burgerzaken	1.995
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.819
2.1 Verkeer en vervoer	10

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

Netto kosten taakveld

3.824

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	3.237
----------------------------------	-------

Totale kosten

7.061

Opbrengst heffingen	-994
---------------------	------

Dekking	-994	-14%
----------------	-------------	-------------

Lijkbezorgingsrechten

Deze heffing is een vergoeding voor diensten van de gemeente. Er zijn meerdere tarieven voor het begraven en de huur van graven en urnen nissen. De opbrengst 2022, inclusief de voorgestelde verhoging met 1,6%, ramen we op € 350.000. De laatste jaren daalt het aantal begrafenissen en neemt het aantal crematies toe en begrafenissen op kosten van de gemeente toe. Deze trend zet zich waarschijnlijk ook in 2022 voort en leidt tot vermindering van inkomsten. Daarnaast zorgt een structurele afname in het aantal verlengingen van grafhuur ook voor verminderde inkomsten lijkbezorgingsrechten.

Berekening van kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

7.5 Begraafplaatsen	527
---------------------	-----

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

7.5 Begraafplaatsen	-2
---------------------	----

Netto kosten taakveld	525
------------------------------	------------

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	240
----------------------------------	-----

Totale kosten

765

Opbrengst heffingen	-368
---------------------	------

Dekking	-368	-48%
----------------	-------------	-------------

Precariobelasting

Precariobelasting is een vergoeding voor voorwerpen van derden die onder, op, of boven gemeentegrond staan. We ramen de fiscale opbrengst in 2022, inclusief de voorgestelde verhoging van 1,6 % weer op € 45.000.

Samenvatting

Belasting/heffing	Geraamde opbrengst 2022
Onroerende-zaak belasting	€ 14.609.000
Afvalstoffenheffing	€ 11.000.000
Rioolheffing	€ 3.900.000
Forensenbelasting	€ 758.000
Toeristenbelasting	€ 750.000
Leges burgerzaken	€ 875.000
Leges omgevingsvergunning	€ 1.014.000
Leges overige vergunningen	€ 104.000
Lijkbezorgingsrechten	€ 345.000
Precariobelasting	€ 45.000
Totaal	€ 33.400.000

4.8 Subsidies

Subsidies gemeente Den Helder 2022

Conform artikel 23 van de financiële verordening van de gemeente Den Helder dient er in de begroting en jaarrekening een overzicht te worden opgenomen van de verstrekte subsidies. Het onderstaande overzicht is op basis van het subsidievolgstelsel opgesteld en geeft de belangrijkste subsidieverstrekingen weer in 2022.

Omschrijving gesubsidieerde instelling	Omschrijving subsidiedoel	Werkelijk 2021	Prognose 2022
Programma 2 Zorgzame gemeente			
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	Jeugdgezondheidszorg, opvoedondersteuning, advies- en steunpunt huiselijk geweld	285.689	272.469
Stichting Beheer MFC 't Wijkhuis	Coördinatie en beheer MFC nieuw Den Helder	89.490	91.011
Het Buurtcollectief	Ondersteunen van buurt en wijkhuizen	98.551	100.226
Hortus Overzee	Dagbesteding /sociale activering / re-integratie	278.749	283.488
Humanitas	Home Start/Maatschappelijk project/Vrijwillig thuiszorg	256.198	261.597
Parnassia Groep	Totaalpakket verslavingszorg	949.090	972.555
Reclassering Nederland	Nazorg Ex-gedetineerden	77.687	86.078
Stichting Beheer Multifunctioneel Centrum Julianadorp	Exploitatie MFC Julianadorp	69.078	70.252
Stichting Blijf van m'n Lijf Den Helder	Ambulante woonbegeleiding en 24 uren opvang	790.094	865.978
Stichting Centrum Financieel Fit	Voorkomen problematische schulden bij inwoners door vroegsignalering	100.000	100.000
Stichting DNO Maatschappelijke opvang Noord-Holland Noord	Ambulante woonbegeleiding en 24 uren opvang	1.538.781	1.136.960
Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord-Holland Noord	Collectieve preventie / outreachende aanpak / inloop GGZ	246.044	250.390
Stichting Geriant	Activiteiten dementievriendelijke gemeente	26.300	26.747
Stichting Jeugd Onderwijs en opgroeien in een minimaomgeving	Cultuuractiviteiten voor kinderen die Cultuurfonds Den Helder	73.000	74.241
Stichting Jeugdsportfonds Den Helder	Sportactiviteiten voor kinderen die opgroeien in een minimaomgeving	110.000	111.870
Stichting Mantelzorgcentrum	Mantelzorgondersteuning	195.688	244.098
Stichting MEE & de Wering	Diverse maatschappelijke programma's	2.783.986	2.688.286
Stichting Parlan	Jeugdhulp in de wijk/schoolmaatschappelijkwerk vo	591.969	590.351
Stichting Sportservice Noord-Holland	Sportactiviteiten in relatie tot een gezonde leefstijl	73.826	24.152
Stichting Vrijwaard	Ontmoeting, activiteiten en welzijn ouderen	35.502	36.106
Stichting Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer Den Helder	Arbeidsmatige dagbesteding, sociale activering en reïntegratie van deelnemers	120.926	122.892
Subsidie deskundigheidsbevordering	Bevorderen van de deskundigheid van de vrijwilligers	30.942	31.468
Zorgverkoop Arkin	Vraaggerichte hulp aan mensen met een psychische en/of sociale beperking	106.390	108.198
IKC	Aantrekken procesbegeleiders	100.000	100.000
Programma 3 Vitale gemeente			
Stichting ondernemen aan zee	Ondernemersfonds	570.000	705.000
Stichting Citymarketing Den Helder	Meerjarig BCF Economische stimulering & toerisme	343.403	234.757

Programma 4 Leefbare gemeente			
Christelijk kinderdagverblijf & bso De Kleine Reiziger	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	139.162	139.162
Deelsubsidies Sportverenigingen	Bevorderen toetreden bepaalde leeftijdsgroepen	324.038	329.547
Evenementenbudget	Uitvoering evenementen	47.766	148.838
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	14.029	15.139
Stichting Anna Paulowna B.V. Peuterspeelzaal (kappio)	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	255.965	255.965
Stichting De Nollen	Cofinanciering plus exploitatie bijdrage	20.496	20.844
Stichting Helderse Vallei	Bevorderen natuurbeleving en-educatie	759.906	772.823
Stichting Internationaal Vrouwenwerk Den Helder (IVC)	Bevordering redzaamheid en participatie	138.123	140.115
Stichting Kinderopvang Den Helder	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	660.733	660.733
Stichting Kopgroep Bibliotheken	Exploitatie Bibliotheek plus uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	1.821.464	1.855.838
Stichting Lokale Omroep Stichting Den Helder	Verzorgen lokaal media-aanbod	115.000	115.000
Willemsoord BV Ontw. en Expl.mij.	Restauratie boerenverdietsluis plus compensatie maatschappelijke huur	389.000	313.556
Stichting Museumhaven	Restauratie,beheer en exploitatie nautische monumenten Museumhaven Willemsoord	87.604	89.093
Stichting Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijckers	Exploitatie Reddingmuseum	183.437	186.556
Stichting Samenwerkings Verband	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	72.000	72.000
Stichting Scholen aan Zee	Communicatie College en maatschappelijk stages	202.165	78.477
Stichting Schouwborg de Kampanje	Culturele activiteiten de Kampanje	2.019.552	2.047.782
Stichting Sportservice Noord-Holland	"Bewegingsonderwijs basisscholen, sportloket en aangepast sporten"	465.205	473.113
Stichting Strandexploitatie Noordkop	Verzorgen schoon, onderhoud, promotie en veiligheid voor strand(slagen)	374.506	380.873
Stichting Citymarketing Den Helder	Meerjarig BCF monumenten	14.921	7.547
Stichting Triade	Aanbod kunsteducatie en culturele activiteiten	1.259.042	1.209.255
Vogelasiel de Paddenstoel	Wildopvang	56.364	57.322
Erfgoedorganisatie	Onderhoudsopgave	379.000	467.500
Programma 2,3 en 4	Diverse overige kleine subsidies	309.087	170.921
	Totaal	20.049.947	19.597.171

*Voetnoot Stichting Citymarketing Den Helder In 2021 zijn incidentele subsidies verstrekt voor Helders Perspectief.
Stichting Lokale Omroep Stichting Den Helder Aangenomen motie bij raadbehandeling begroting 2021*

4.9 Toezichtinformatie

Inleiding

De Wet revitalisering generiek toezicht (Wet RGT) is in werking sinds 1 oktober 2012. Doel van de wet is het interbestuurlijk toezicht, het toezicht van hogere bestuurslagen op lagere bestuurslagen, te vereenvoudigen, transparanter te maken en bestuurlijke drukte te verminderen. De wet herbevestigt de positie van de gemeenteraad als eerste orgaan dat toezicht houdt op het college. Als de horizontale verantwoording van het college naar de raad adequaat is en de raad zijn controlerende rol goed vervult, blijft de toezichthouder (rijk of provincie) op afstand. Vertrouwen is het sleutelwoord

In het Interbestuurlijk programma (IBP) hebben Rijk, IPO en VNG afgesproken dat samen gewerkt wordt aan vernieuwing van het interbestuurlijk toezicht, zodat het toezicht zo effectief mogelijk is en passend is bij een gezamenlijke aanpak van maatschappelijke opgaven. Hiertoe is een gezamenlijke agenda opgesteld, waarin beschreven staat hoe het interbestuurlijk toezicht optimaal kan bijdragen aan het functioneren van het openbaar bestuur.

Deze Agenda Toekomst van het (interbestuurlijk) Toezicht is eind 2018 aan de Tweede Kamer aangeboden. Het doel van interbestuurlijk toezicht is in de Agenda als volgt geformuleerd: 'interbestuurlijk toezicht is er omdat de overheid haar taken blijvend goed wil uitvoeren en dat inwoners en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat dit beschermd en geborgd is'.

De komende jaren zal de Agenda Toekomst van het Toezicht nader worden uitgewerkt, te beginnen met een Plan van Aanpak, waarin de acties worden geformuleerd.

De Agenda beschrijft de veranderingen die in het toezicht nodig zijn om beter aan te sluiten bij maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen. Daarbij is het belangrijk dat de toezichthouder en de toezichtontvanger elkaar goed informeren en duidelijk met elkaar communiceren. De Agenda richt zich daarom onder andere op het bevorderen van een betere dialoog, een meer uniforme en risicogerichte aanpak, en het benutten van toezicht om bestaande checks en balances, de lokale democratische controle, te versterken.

Hiertoe zijn 5 actielijnen benoemd:

- Versterken verbinden horizontale controle en verticaal toezicht;
- Beter voeren dialoog;
- Beter leren via toezicht;
- Uniformeren uitvoering toezicht;
- Toezichthouder richt zich op gedeelde risico's.

De huidige domeinen waarop de Provincie, vanuit haar kerntaken, toezicht houdt zijn het omgevingsrecht, informatie- en archiefbeheer, financieel toezicht en huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers. In het uitvoeringsplan van de provincie (Uitvoeringsplan IBT 2018-2021) (zie www.noord-holland.nl/ibt) wordt uitgebreid toegelicht wat de werkwijze is van de provincie en de thema's die zij onderzoekt. De uitkomsten over 2020 zijn opgenomen in het jaarverslag interbestuurlijk toezicht.

Overigens heeft de VNG in februari een relevante publicatie over het toezicht op de medebewindstaken van gemeenten het licht doen zien: de Menukaart Toezicht. Gemeenteraden en het interbestuurlijk toezicht. In deze publicatie geeft de VNG gemeenteraden adviezen over hoe zij meer invulling kunnen geven aan hun toezichthoudende taak. Met de auditcommissie worden deze adviezen verkend.

Uitkomsten toezicht door de provincie

De provincie, in haar rol van interbestuurlijk toezichthouder, heeft in een verordening vastgelegd welke informatie over welke wetten de gemeente voor 15 juli van het jaar moet indienen. Ook worden ambtelijke verificatiegesprekken gehouden. De provincie geeft vervolgens een oordeel over de mate waarin het college de taken in medebewind adequaat uitvoert. Samengevat is het oordeel van de provincie:

Samengevat is het oordeel van de provincie:

Taak in medebewind	Oordeel 2016	Oordeel 2017	Oordeel 2018	Oordeel 2019	Oordeel 2020
Toezicht en handhaving omgevingsrecht (Wabo)	Redelijk Adequaat	Adequaat	Niet Adequaat	Niet Adequaat	Adequaat
Uitvoering Archiefwet	Redelijk Adequaat	Adequaat	Adequaat	Adequaat	Adequaat
Huisvesting verblijfsgerechtigden asielzoekers			Redelijk Adequaat	Niet Adequaat	Niet Adequaat

Omgevingsrecht: In de brief van 20 december 2019 over het 'Oordeel IBT toezicht en handhaving omgevingsrecht 2019' geeft de provincie aan dat 'de taken op het gebied van toezicht en handhaving omgevingsrecht adequaat worden uitgevoerd. Alle drie afzonderlijke vakgebieden (RO, BWT en Milieu) worden adequaat uitgevoerd. Ten opzichte van het voorgaande jaar heeft u een grote vooruitgang geboekt. Er is in het eerste half jaar van 2020 voortvarend aandacht besteed aan het opmaken van de betreffende documenten Omgevingsrecht en is de BIG-8 cyclus meer centraal komen te staan in de organisatie.' Verder wordt nog een aantal aandachtspunten gegeven; deze hebben vooral betrekking op de rapportage over de te behalen doelen en de realisatie daarvan en verder over de benodigde en beschikbare financiële en personele middelen om de taken uit te voeren. Verder wordt er een aantal aandachtspunten gegeven die door de Omgevingsdienst moeten worden geleverd en ter informatie aan de raad te worden gegeven.

De archivering wordt door de provincie als adequaat gezien. Er is daarom nu een licht toezichtsregime. Uit een benchmark van het Regionaal Archief naar de uitvoering van de verschillende aspecten van de archiefwet door de aangesloten gemeente komt onze gemeente als beste naar voren.

Ten aanzien van de huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers (mensen met een verblijfsvergunning) geldt dat de gemeente in 2020 een plan van aanpak heeft gemaakt met maatregelen om de achterstand in te halen. Gezien de overspannen huizenmarkt, de relatief hoge taakstelling en de coronacrisis kost het veel moeite om de noodzakelijke stappen daadwerkelijk te realiseren. Toch is het gelukt om eind 2020 nog slechts 13 mensen op de wachtlijst te hebben staan. Eind december zijn nog 10 mensen bemiddeld. De daadwerkelijke uitstroom kon echter pas begin januari gerealiseerd worden, mede door de lockdown, zodat eind 2020 formeel nog 23 mensen op de wachtlijst stonden. Daarmee was er sprake van een te hoge wachtlijst en is het oordeel toch 'niet adequaat' gebleven. In 2021 blijft er veel actieve aandacht voor de uitstroom. Opnieuw is er daarom een plan van aanpak gemaakt met de acties die de gemeente onderneemt.

Toezicht door het Rijk

Het Rijk houdt ook toezicht op de gemeenten. De toezichtstructuur is echter zodanig dat het meeste toezicht via de provincies gaat. Op de uitvoering van een aantal medebewindstaken houdt het Rijk zelf toezicht. Het gaat bijvoorbeeld om (het fysieke domein):

- Titel 5.2 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS);
- De Wet basisregistraties adressen en gebouwen (Wet BAG) De Wet Luchtkwaliteit (titel 5.2 Wet milieubeheer);
- De Havenbeveiligingswet.

Het toezicht op deze wetten is in de praktijk echter maar beperkt ingevuld.

Bij het sociaal domein is sprake van een andere situatie. Het Rijk (minister van SZW) heeft een 'eigen' toezichtarrangement vormgegeven voor enkele sociale zekerheidswetten die door gemeenten in medebewind worden uitgevoerd. Belangrijkste kenmerk hiervan is het behoud van de aanwijzingsbevoegdheid in verschillende wetten, waaronder de Participatiewet, IOAW en IOAZ.

Ook op de uitvoering van de Wet SUWI houdt het Rijk toezicht. Dat vindt plaats met het Escalatieprotocol een eigen uitgewerkt toezichtregime, dat ontworpen is nadat de minister tot de conclusie kwam dat bijna de helft van de gemeenten onvoldoende actie had ondernomen om te voldoen aan de eisen in de Wet SUWI, met name op het vlak van informatiebeveiliging. Onze gemeente is bezig (geweest) met het voldoen aan de regels die via de zogeheten Baseline informatiebeveiliging tot ons zijn gekomen in dit kader.

Op het gebied van de volksgezondheid is er ook sprake van toezicht en wel op de uitvoering van de Drank- en Horecawet, de Wet publieke gezondheid en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo), de Jeugdwet en de Wet op de jeugdverblijven. De minister van VWS oefent de bevoegdheid in het kader van de Jeugdwet uit samen met de minister van Veiligheid en Justitie.

Het toezicht gaat uit van vertrouwen in de overheidslaag die de wetten uitvoert. Daarom is het toezicht van het Rijk in de praktijk heel beperkt dan wel afwezig. Omdat de medebewindstaken en de juiste uitvoering daarvan wel van groot belang zijn, heeft de VNG hiervoor begin 2021 aandacht gevraagd in een zeer leesbare publicatie ('menukaart') voor de gemeenten (https://vng.nl/sites/default/files/2021-02/menukaart-toezicht_20210204.pdf). Naar aanleiding van deze publicatie is hierover gesproken in de auditcommissie en afgesproken is de medebewindstaken in beeld te brengen en na te gaan welke rapporten/beoordelingen over de uitvoering ervan bekend zijn binnen de gemeente.

Toezichtinformatie voor de raad

Zoals hiervoor weergegeven heeft de gemeenteraad in het kader van zijn controlerende rol een taak in het toezicht op de uitvoering van de medebewindstaken. De VNG heeft daarover in maart een publicatie ('Menukaart Toezicht') aan de gemeenten aangeboden (https://vng.nl/sites/default/files/2021-02/menukaart-toezicht_20210204.pdf). In de aankondiging van die publicatie zegt de VNG:

"De agendadruk voor u als raadslid anno 2021 is hoog. De grote decentralisaties hebben uw takenpakket verzwaard. Een goede democratische controle op de uitvoering van taken door het college van B en W is alleen realistisch als raden focus aanbrengen, informatie filteren, goede informatie-afspraken maken. Voor velen onbekend: naast democratische controle uitoefenen rust er nog een verantwoordelijkheid op gemeenteraden."

Accentverschuiving in het interbestuurlijk toezicht

Het interbestuurlijk toezicht op gemeenten (vanuit het Rijk en de provincies) op de uitvoering van medebewindstaken is sinds 2012 - met de invoering van Wet revitalisering generiek toezicht meer gaan leunen op de horizontale checks & balances, de controle door de gemeenteraden op colleges. Weinig raadsleden zijn zich daarvan bewust. Deze accentverschuiving is toen niet gepaard gegaan met een uitbreiding van het instrumentarium of budgetten van gemeenteraden. Er wordt al langer creativiteit van raden, raadsvoorzitters en griffiers gevraagd om ook hier aandacht aan te besteden, met dezelfde middelen en tijd. Om hierbij te helpen is de Menukaart Toezicht gemaakt.' De publicatie is kritisch op het loslaten dan wel beperken van de

toezichttaken door het Rijk en de provincie. En stelt daar tegenover dat daarom de raad goed moet nadenken over wat hij doet in het kader van dit toezicht. In de auditcommissie is gesproken om hier verder over na te denken.

4.10 Wijkgericht werken

Op dit moment wordt gewerkt aan de opgave Gebiedsgerichte aanpak. De opgave moet inzicht geven in de samenhang, onderlinge afstemming en prioritering tussen alle opgaven die in een wijk (gaan) plaatsvinden. Dit doen we vanaf 2022 in een gebiedsplan. Het model hiervoor is in 2021 ontwikkeld en wordt in 2022 in pilotvorm voor het eerst toegepast. Vanaf 2023 moeten alle wijken in Den Helder een eigen volwaardig gebiedsplan hebben.

Bijlagen

1. Meerjaren investeringsplan 2022-2025

Omschrijving	Programma	2022	2023	2024	2025
Economisch nut					
1 Bestuurlijke vernieuwing					
Huisvesting Willemsoord 66 en 72		1.318			
Klantbegeleidingszuil			45		
Landmeten/Cad				70	
Narrow casting			30		
Netwerk					
Netwerk			200	118	100
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht					92
Noodstroomvoorziening				50	
Permanente huisv. W'Oord		3.895			
Servers en storage		750	100		
Servers en storage				100	100
Telefonie/Mobiele Devices			430		300
Tijdelijke huisvesting					
Tractiemiddelen		345	240	225	234
Vergadersysteem			200		
Werkplek excl ipad en iphone			215		
Werkplekken excl ipad en iphone		790			
Totaal 1 bestuurlijke vernieuwing		7.098	1.460	563	826
3 Vitale gemeente					
Renovatie Koninckshoek		470			
Renovatie Sluisdijkstraat		400			
Totaal 3 vitale gemeente		870			
4 Leefbare gemeente					
A-veld ballenvangers/hekwerk					85
De Linie, drainage rugbyveld					66
De Linie, drainage veld 3					44
Gebiedsgerichte aanpak				888	888
JVC vervanging toplaag kunstgras A en C			564		
Nieuw perspectief gebiedsgericht				194	
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht			165	165	73
Steigers Quelderduyn			41		
Aanleg fiets- en wandelpad Huisduinen		200			
Bereikbaarheid bushaltes		130			
Gebiedsgerichte aanpak		1.776			
Kunstgras toplaag		276			
Nieuw perspectief gebiedsgericht		194			
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht		165			
Openbaar toilet in stadshart		120			
Totaal 4 leefbare gemeente		2.861	769	1.247	1.156
Totaal economisch nut		10.829	2.229	1.810	1.981
Economisch heffing					
4 Leefbare gemeente					
Drukriolering mechanisch					201
Gemalen bouwkundig		77	77	77	77
Gemalen mechanisch		35	35	35	35
Persleiding		66			
Vrijverval cf nieuw GRP		664	995	995	995
Totaal 4 leefbare gemeente		842	1.107	1.107	1.308
Totaal economisch heffing		842	1.107	1.107	1.308
Immateriële vaste activa					

1 Bestuurlijke vernieuwing				
Bijdrage activa Willemsoord BV	5.705			
Totaal 1 bestuurlijke vernieuwing	5.705			
3 Vitale gemeente				
Aanbruggen landhoofden	140			
Baggeren industriehaven		1.500		
Baggeren koopv. binnenhaven			1.500	
Kadewand paleiskade		600		
Renovatie keermiddelen	880			
Boerenverdrietsluis- ombouw tot schutsluis	3.500			
Van Kinsbergenbrug	900			
Inrichting openbare weg, riolering en verlichting Kooyhaven	900			
Aanleg constructie Het Nieuwe Werk	2.500			
Aanleg kadeterrein Het Nieuwe Werk	500			
Damwanden Pluto/Orion	125			
Damwanden jachthaven	72			
Totaal 3 vitale gemeente	9.517	2.100	1.500	
Totaal immateriële vaste activa	15.222	2.100	1.500	0
Maatschappelijk				
1 Bestuurlijke vernieuwing				
Nieuw perspectief gebiedsgericht				108
Totaal 1 bestuurlijke vernieuwing				0
4 Leefbare gemeente				
Nieuw perspectief gebiedsgericht	526		526	612
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	445	445	445	445
Asfalt Quelderduijn	122			
Fabriekgracht/Spoorstraat/fietspad Vinkenterrein	80			
Rotonde J.Verfaillweg-Waddenzeestraat-Seringenlaan	335			
Voorrang fiets op rotondes	110			
Totaal 4 leefbare gemeente	1.618	445	971	1.057
Totaal maatschappelijk	1.618	445	971	1.165
Totaal	28.512	5.882	5.388	4.454

2. Staat van reserves en voorzieningen

Naam	Beginsaldo 2021	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31/12/2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31/12/2022
Algemene reserve	15.612	8.177	7.943	15.846	-4.498	2.365	8.983
Res.Sociaal Domein	8.177		8.177				
Winst/Verlies		453	4.951	-4.498	422		422
Totaal Algemene reserve	23.790	8.630	21.072	11.348	-4.076	2.365	9.405
Nieuwbouw stadhuis	1.187	139		1.326	130		1.456
woonomgeving de Schooten	293			293			293
Res Drooghe Weert	32			32			32
Res. Bijdrage locatie RWS+	3.061	552		3.613	495		4.108
Evenementen	108			108			108
Helders perspectief	1.523		420	1.103		420	683
Regiodeal	1.450			1.450			1.450
Totaal Beleidsprioriteiten	7.654	691	420	7.925	625	420	8.130
Kunstopdr./aank.kunstvoorwerpe	63			63			63
Monumenten	71		48	23			23
Bovenwijkse voorzieningen	133			133			133
Res bodemsanering	738	120	25	833	120	25	928
Totaal Meerjarig beleid	1.004	120	73	1.052	120	25	1.147
DIVMAG - terrein	227			227			227
Aankopen SH wet Voorkeursrecht	296		63	233		63	170
Buig					1.723		1.723
Af te stoten Gem.vastgoed	937			937			937
Beschermd wonen	624	227	499	352	790	286	856
Huurderving	39			39			39
Helders steunfonds	1.180			1.180		600	580
Totaal Buffer voor risico's	3.302	227	562	2.968	2.513	949	4.532
Historische graven	7		7				
Egalisatiereserve grondexploitatie	500		250	250		250	
Stabilisatiefonds Algemene Uitkering	1.506		304	1.202		1.200	2
Egalisatieres. Leges vs kn bouwleges	175		175				
Totaal Egalisatiereserves	2.188		736	1.452		1.450	2
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	1.454		52	1.402		52	1.350
Onderw.cluster Pasteurstraat	1.978		64	1.914		64	1.851
Parkeerterrein de Schooten kap lasten	120		3	117		3	114
A. Pieckplein kap lasten	808		19	789		14	775
Noorderhaaks kap lasten	1.925		73	1.853		22	1.831
Polderweg kap lasten	429		11	418		11	406
Fietspad Duinweg kap lasten	132		4	129		4	125
Streepjesberg kap lasten	250		6	244		6	238
Villa Kakelbont kap lasten	274		14	260		14	246
Fietspad Ooghduyne kap lasten	200		5	195			195
Koningstraat kap lasten	2.190	180	128	2.243	180	128	2.295
Stadspark kap lasten	3.500		175	3.325			3.325
Sportlaan 10 kap lasten	375		19	356		19	338
Wildopvang kap lasten	220			220		6	215
Kerkgracht kap lasten	582		188	393		197	197
Serverruimte kap lasten	475		14	461		18	444
Renovatie Ambachtsweg		598		598		30	568
Laadpalen		28		28			28
Totaal Technische reserve	14.913	806	774	14.945	180	587	14.538
Totaal Alle Reserves	52.850	10.475	23.635	39.689	-638	5.795	37.754

Naam	Beginsaldo 2021	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31/12/2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31/12/2022
Egalisatievoorziening riolering	4.680		2.470	2.209	11		2.220
"Totaal egalisatievoorzieningen heffingen"	4.680		2.470	2.209	11		2.220
"Egalisatie voorziening onderhoud gebouwen"	3.803	304	598	3.510	446		3.956
Onderhoud sportaccommodaties	712	94		806	94		900
Onderhoud watergangen	443			443			443
Beheer strandslagen	110		35	75		17	58
Totaal Kostenegalisatievoorzieningen	5.068	399	633	4.834	541	17	5.358
Wachtgeld voormalige wethouders	67			67			67
Waterbreed	1.864			1.864			1.864
Kst vml. Personeel	59			59			59
Watertoren	170			170			170
Totaal voorzieningen voor risico's	2.161			2.161			2.161
Totaal voorzieningen	11.908	399	3.103	9.204	551	17	9.739

Naam	Saldo 31/12/2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31/12/2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo 31/12/2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31/12/2025
Algemene reserve	8.983	422	270	9.135		638	8.497	511		9.008
Res.Sociaal Domein										
Winst/Verlies	422		368	-368	511		511	1.327		1.327
Totaal Algemene reserve	9.405	422	638	8.767	511	638	9.008	1.838		10.335
Nieuwbouw stadhuis	1.456		161	1.295		161	1.133		161	972
woonomgeving de Schooten	293			293			293			293
Res Drooghe Weert	32			32			32			32
Res. Bijdrage locatie RWS+	4.108	424		4.532	236		4.768	82		4.850
Evenementen	108			108			108			108
Helders perspectief	683		420	263			263			263
Regiodeal	1.450			1.450			1.450			1.450
Totaal Beleidsprioriteiten	8.130	424	581	7.972	236	161	8.047	82	161	7.968
Kunstopdr./aank.kunstvoorwerpe	63			63			63			63
Monumenten	23			23			23			23
Bovenwijkse voorzieningen	133			133			133			133
Res bodemsanering	928	120	25	1.023	120	25	1.118	120	25	1.213
Totaal Meerjarig beleid	1.147	120	25	1.242	120	25	1.337	120	25	1.432
DIVMAG - terrein	227			227			227			227
Aankopen SH wet Voorkeursrecht	170		63	108		63	45		45	
Buig	1.723	760		2.483	42		2.525		144	2.380
Af te stoten Gem.vastgoed	937			937			937			937
Beschermd wonen	856	854	286	1.424	859	286	1.998	859	286	2.571
Huurderving	39			39			39			39
Helders steunfonds	580			580			580			580
Totaal Buffer voor risico's	4.532	1.614	349	5.798	901	349	6.350	859	475	6.734
Historische graven										
Egalisatiereserve grondexploitatie										
Stabilisatiefonds Algemene Uitkering	2			2			2			2
Egalisatieres. Leges vs kn bouwleges										
Totaal Egalisatiereserves	2			2			2			2

	Saldo 31/12/2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31/12/2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo 31/12/2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31/12/2025
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	1.350		52	1.299		52	1.247		52	1.195
Onderw.cluster Pasteurstraat	1.851		64	1.787		64	1.723		64	1.659
Parkeerterrein de Schooten kap lasten	114		3	111		3	108		3	105
A. Pieckplein kap lasten	775		14	760		14	746		14	732
Noorderhaaks kap lasten	1.831		22	1.808		22	1.786		22	1.763
Polderweg kap lasten	406		11	395		11	384		11	373
Fietspad Duinweg kap lasten	125		4	122		4	118		4	115
Streepjesberg kap lasten	238		6	231		6	225		6	219
Villa Kakelbont kap lasten	246		14	232		14	218		14	204
Fietspad Ooghduyne kap lasten	195			195			195			195
Koningstraat kap lasten	2.295		128	2.168		128	2.040		128	1.913
Stadspark kap lasten	3.325			3.325			3.325			3.325
Sportlaan 10 kap lasten	338		19	319		19	300		19	281
Wildopvang kap lasten	215		6	209		6	204		6	198
Kerkgracht kap lasten	197		197							
Serverruimte kap lasten	444		18	426		18	408		18	391
Renovatie Ambachtsweg	568		30	538		30	508		30	478
Laadpalen	28			28			28			28
Totaal Technische reserve	14.538		587	13.952		390	13.562		390	13.172
Totaal Alle Reserves	37.754	2.581	2.180	37.733	1.768	1.563	38.306	2.899	1.052	39.642

Egalisatievoorziening riolering	2.220	82		2.302	105		2.407	127		2.534
Totaal egalisatievoorzieningen heffingen	2.220	82		2.302	105		2.407	127		2.534
Egalisatie voorziening onderhoud gebouwen	3.956	446		4.402	446		4.849	446		5.295
Onderhoud sportaccommodaties	900	94		995	94		1.089	94		1.184
Onderhoud watergangen	443			443			443			443
Beheer strandlagen	58			58			58			58
Totaal Kostenegalisatievoorzieningen	5.358	541		5.898	541		6.439	541		6.980
Wachtgeld voormalige wethouders	67			67			67			67
Waterbreed	1.864			1.864			1.864			1.864
Kst vml. Personeel	59			59			59			59
Watertoren	170			170			170			170
Totaal voorzieningen voor risico's	2.161			2.161			2.161			2.161
Totaal voorzieningen	9.739	623		10.362	646		11.008	668		11.675

3. Beleidskaders

- Strategische Visie 2020
- Verordening op de auditcommissie (2020)
- Verordening Speelautomatenhallen Den Helder (2016)
- Verordening Parkeerbelastingen
- Parkeerverordening 1996
- Verordening regelende de instelling en de toekenning van het ereburgerschap en de erepenning der gemeente Den Helder (1971)
- Verordening lijkbezorgingsrechten 2021
- Regels over het verlenen van garanties en het verstrekken van leningen (2021)
- Beleidsregel houdende regels over gegevensverstrekking basisregistratie personen (2021)
- Kwijtscheldingsverordening 2015
- “Voor elkaar, met elkaar”, strategische visie op de drie transitie en transformatie binnen het sociaal domein Kop van Noord-Holland (2014)
- “Met Kop en schouders”, uitwerking strategische visie op de drie transitie binnen het sociaal domein Kop van Noord-Holland (2014)
- “Naar een vitale samenleving”, transitieplan Sociaal Domein (sept. 2014)
- Stedelijk Kompas Kop van Noord-Holland
- Nota Lokaal volksgezondheidsbeleid 2013-2016
- Kadernotitie aanpak jeugd, alcohol en drugs 2012-2015
- Projectplan aanpak ouderenmishandeling Noord Holland Noord 2013-2014
- (inkoop) Van strategie naar realisatie (2018)
- Thuis in de buurt, plan van aanpak beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2018-2020
- Handelingsprotocol voor het Advies- en Meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling Veilig Thuis' (VNG, nov. 2014)
- Samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis NHN en de sociaal teams van regio Kop van Noord-Holland (april 2016)
- Casusregie en hulpverlening tijdens het tijdelijk huisverbod Noord-Holland-Noord (jan. 2016)
- Calamiteitenprotocol Jeugd Den Helder
- Samenwerkingsprotocol jeugdhulp onder dwang Kop van Noord-Holland (nov. 2014)
- Samenwerkingsafspraken Beschermingstafel Kop van Noord-Holland (nov. 2014)
- Convenant Samenwerking in de jeugdketen Kop van Noord-Holland
- Convenant gemeenten in de Kop van Noord-Holland met huisartsen, jeugdartsen en medische specialisten in de regio (dec 2014)
- Convenant gegevensuitwisseling en bescherming persoonsgegevens binnen het sociaal domein gemeente Den Helder (dec. 2014)
- Aanvullende samenwerkingsafspraken tussen de GI's en gemeenten in de kop van NH per 1-1-2015
- Samenwerkingsovereenkomst Zelfstandigenloket Alkmaar e.o. Gemeenschappelijke regeling Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland
- Samenwerkingsovereenkomst Preventie Huisuitzettingen Den Helder 2019
- Beleidskader Sociaal Domein 2019-2022
- Beleidsregel Bijstandsverlening bij eigen woningbezit
- Beleidsregel Briefadres
- Beleidsregel Commerciële huurprijs of kostgeld
- Beleidsregel Compensatie alleenstaande ouderkop
- Beleidsregel Compensatie loonkosten
- Beleidsregel Compensatie verplicht eigen risico zorgverzekering
- Beleidsregel Eigen bijdrage (semi-)residentiële opvang
- Beleidsregel Hoogte bijzondere bijstand 18 t/m 20 jarigen uitwonend
- Beleidsregel Loonkostensubsidie Participatiewet
- Beleidsregel Marginale zelfstandigen en bijstand
- Beleidsregel onverantwoord interen vermogen
- Beleidsregel Saldo lopende rekening bij vermogensvaststelling
- Beleidsregel schuldhulpverlening Den Helder
- Beleidsregel Terug- en invordering Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Beleidsregel Vergoeding eigen bijdrage kinderopvang
- Beleidsregel Verhaal
- Beleidsregel Verlaging bijstand in verband met woonsituatie
- Gewijzigde beleidsregel vrijlating giften en schadevergoedingen
- Beleidsregel Vrijlating inkomsten Participatiewet, IOAW en IOAZ Den Helder 2021
- Beleidsregel Woonkostentoeslag woning in eigendom
- Beleidsregel Woonkostentoeslag woning in huur
- Besluit Criteria subsidie deskundigheidsbevordering vrijwilligers
- Beleidsregel Krediet hypotheek en Pandrecht Participatiewet
- Beleidsregel Wet Taaleis

- Beleidsregels Bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004) gemeente Den Helder
- Besluit houdende regels over het verlagen van de uitkeringsnorm en het blijvend of tijdelijk (gedeeltelijke) weigeren van een uitkering (Afstemmingsverordening IOAW/IOAZ 2013)
- Beleidsregel doorbraakfonds Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2019
- Verordening eigen bijdrage maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 2014
- Eerste wijziging beleidsregels jeugdhulp Den Helder 2018
- Verordening tot wijziging van de verordening Jeugdhulp Den Helder 2018
- Besluit om te anticiperen op de Verzamelweg hersteloperatie toeslagen. (2021)
- Beleidsregel TONK (2021)
- Beleidsregel houdende wijziging van de Beleidsregel Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (2021)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Den Helder 2021
- Regiovisie Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Noord-Holland-Noord, juli 2014.
- Verordening Wet inburgering 2010
- Verordening Inrichting Antidiscriminatievoorziening gemeente Den Helder
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden
- Kwijtscheldingsverordening 2015
- Beleidsplan Schulddienstverlening Den Helder 2018-2021
- Meedoen! Nota armoedebeleid gemeente Den Helder 2017 – 2020 (verlengd tot en met 2022).
- Verordening Jeugdhulp Den Helder 2018
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Den Helder 2018
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Den Helder 2015
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Re-integratieverordening Participatiewet
- Afstemmingsverordening Participatiewet
- Verordening Adviesraad Sociaal Domein
- Verordening Individuele Inkomensvoorziening Participatiewet
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet
- Verordening Individuele studietoelage
- Verordening Cliëntenparticipatie 2016
- Afstemmingsverordening IOAW en IOAZ 2013
- Beleidsregel Bijzondere bijstand Den Helder 2020
- Gemeenschappelijke regeling Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland
- Kwijtscheldingsverordening 2015
- Omgevingsvisie Huisduinen (vastgesteld 12 maart 2018)
- Structuurvisie Den Helder 2025
- Nota afstoten gemeentelijk vastgoed (2017-2018) (vastgesteld 10 april 2017)
- Woonvisie Den Helder 2020-2025
- Structuurvisie De Stelling op Herhaling (2003)
- Uitwerkingsplan Stadshart (2008)
- Regionale Kadernota Huisvesting Arbeidsmigranten en beleidsregels huisvesting seizoenarbeiders Den Helder (vastgesteld 4 november 2013)
- Visie Huiskamer van de Stad 2015
- Beleidsregels Laadpalen (B&W 6 oktober 2015)
- Beleidsregel inzake planschadeovereenkomsten (B&W 18 juni 2013)
- Beleidsregels Planologische afwijkingmogelijkheden (B&W 13 januari 2015)
- Beleidsnotitie internetwinkels en ondergeschikte detailhandel (B&W 18 juni 2013)
- Gebiedsvisie Duinzoom (vastgesteld 31 augustus 2015)
- Beleidsregels anti-speculatiebeding sociale koopwoningen Willem Alexanderhof (collegebesluit 28 mei 2019)
- Kadernota Detailhandel (2007, geactualiseerd in 2011)
- Regionale Retail visie kop van Noord Holland 2018
- Beleidskader Toerisme – Den Helder Bruist!
- Nota Parkeernormen 2022 (wordt vastgesteld najaar 2021)
- Kamerverhuurverordening, inclusief uitwerking (2015)
- Verordening VROM Starterslening (2010)

- Verordening schadeadviesing ruimtelijke ordening (2008)
- Winkeltijdenverordening Den Helder 2014
- Havenbeheerverordening NV Port of Den Helder 2012
- Tijdelijke verordening begeleidingscommissie onderzoek N.V. Port of Den Helder. (2021)
- Nota Grondbeleid 2019 (raadsbesluit 24 juni 2019)
- Bouwverordening
- Huisvestingsverordening 2015 gemeente Den Helder (inclusief de wijziging van 28 januari 2019)
- Leegstandsverordening gemeente Den Helder 2016
- Welstandsnota 2015 – herziening 2020
- Beheerplan Bomen 2013-2016
- Beheerplan riolering 2018-2022
- Parkeervisie Den Helder 2016-2019 (vastgesteld november 2017)
- Beheerplan Stedelijk Groen 2014-2017
- Beheerplan Verkeerstekens en Straatmeubilair 2013-2016
- Beheerplan wegen 2013-2016
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2018
- Beheerplan voor Civiele Kunstwerken 2013-2017
- Beleidskader Openbare ruimte in nieuw perspectief (vastgesteld april 2017)
- Leidraad bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen (2011-2015).
- Beheerplan Spelen (2013-2016)
- Visie Dierenwelzijn (vastgesteld 15 februari 2016)
- Lokaal Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022
- Nota strategisch handhavingsbeleid 2019-2022
- Uitvoeringsprogramma Handhaving 2017
- Beleidsplan Veiligheidsregio NHN 2015-2019
- Handhaving en preventieplan drank en Horeca 2016
- Veiligheid in Sociaal Domein (Ketenhuis, 2014)
- Visie Cultuur kleurt het leven! (vastgesteld 25 april 2016)
- Beleidskader Cultuur (vastgesteld 29 augustus 2016)
- Subsidieverordening sportverenigingen Den Helder 2021
- Kadernota Sportbeleid 2020, “Den Helder beweegt vooruit!”
- Beleidskader Cultureel erfgoed “Oog voor het verleden, visie op de toekomst” (vastgesteld 16 oktober 2017)
- Regionale visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord 2030 (vast te stellen september 2018)
- Regionale nota Bodembeheer (beleidskader) (vast te stellen september 2018)
- Nota Zonneparken (vastgesteld 2 maart 2015)
- Beleidsplan Ruimte voor water, gezamenlijk gemeentelijk rioleringsplan Noordkop 2018-2022
- Notitie Aanzet duurzaamheidsagenda (vastgesteld 20 maart 2017)
- Nota naar een duurzaam Den Helder (vastgesteld 30 mei 2011)
- Beleidsregels houdende uitgangspunten voor de locatiekeuze ondergrondse containers op afstand in Den Helder (2021)
- Beleidsregels houdende regels over sluiting van lokalen en woningen op grond van artikel 13b Opiumwet (Damoclesbeleid Den Helder 2021)
- Hoofdlijnen van aanpak voor een duurzaam en klimaatbestendig Den Helder (vastgesteld 12 oktober 2015)
- Nota Beleid gemeentelijk watersysteem (vastgesteld 14 december 2015)
- Kadernota Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (vastgesteld 25 februari 2019)
- Nota bodembeheer (vastgesteld 15 oktober 2018)
- Integraal huisvestingsplan onderwijs 2020-2025
- Aanvullende beleidsregels openbare manifestaties 2013
- Henneconvenant 2017
- Bibobbeleid 2014
- Beleidsregels houdende aanvullende regels omtrent openbare manifestaties (2021)
- Uitvoeringsregeling publiek cameratoezicht 2020
- Aanwijzingsbesluit gebieden publiek cameratoezicht 2020
- Algemene plaatselijke verordening (APV) 2019
- Bijtincidenten 2019
- Ontzeggingenbeleid 2014
- Beheerverordening algemene begraafplaats Den Helder (2014)
- Algemene verordening Ondergrondse infrastructures 2014
- De nota ‘Herijking lokaal softdrugsbeleid (2013)
- Het Havenbreedbeveiligingsplan (2017)

- Erfgoedverordening (2017)
- Deelsubsidieverordening Evenementen 2020
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2018)
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Gezamenlijk Gemeentelijk Rioleringsplan Noordkop 2018 tot en met 2022
- Schuilstallenbeleid 2020

4. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
<i>Structurele onttrekkingen:</i>				
Nieuwbouw stadhuis		161	161	161
Bodemsanering	25	25	25	25
Aankopen Stadshart (WVG)	63	63	63	45
Buig				144
Beschermd wonen	286	286	286	286
Stabilisatiefonds AU	1.200			
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	52	52	52	52
Onderwijscluster Pasteurstraat	64	64	64	64
Parkeerterrein de Schooten	3	3	3	3
A. Pieckplein	14	14	14	14
Noorderhaaks	22	22	22	22
Polderweg	11	11	11	11
Fietspad Duinweg	4	4	4	4
Streepjesberg	6	6	6	6
Villa Kakelbont	14	14	14	14
Koningstraat-Spoorstraat	128	128	128	128
Sportlaan 10	19	19	19	19
Serverruimte	18	18	18	18
Wildopvang	6	6	6	6
Renovatie Ambachtsweg	30	30	30	30
	1.965	926	926	1.052
<i>Structurele toevoegingen:</i>				
Bodemsanering	120	120	120	120
Buig	1.723	760	42	
Beschermd wonen	790	854	859	859
RWS+	495	424	236	82
	3.128	2.158	1.257	1.061
	-1.163	-1.232	-331	-9

5. Overzicht incidentele baten en lasten

Omschrijving	Bedragen in euro's			
	2022	2023	2024	2025
Lasten				
1. Bestuurlijke vernieuwing				
BR: dotatie reserve nieuwbouw stadhuis		129.908		
Inhuur Openbare orde en veiligheid		16.886		
Helders Perspectief		220.000	420.000	
Herziening kostenplaats Omgeving		67.000		
Uitvoeringsplan SHV		195.000		
Huur Rabobank		571.825	142.956	
Huur Kerkgracht		235.400	58.850	
Kapitaallasten Kerkgracht		761.747	757.976	
Overige kosten Kerkgracht		88.517	3.799	
		2.286.283	1.383.581	0
				0
2. Zorgzame gemeente				
Voorkomen overgewicht bij kinderen		20.000		
Subsidiebijdrage Centrum Financieel Fit		100.000		
Uitvoeringsplan wijkgericht werken		450.000		
Project in control of alcohol en drugs		30.000		
Integraal Kind Centrum (IKC)		100.000		
Uitvoeringsplan SHV		-195.000		
Beleidsplan SHV		200.000		
Overige kosten minimabeleid		-200.000		
Inzet gezinscoaches		400.000		
Lagere lasten jeugdzorg a.g.v. inzet gezinscoach		-400.000		
Programmamanager Financieel Fit		65.000		
Subsidie Triade		102.000		
Subsidie Bibliotheek		128.000		
		800.000	0	0
				0
3. Vitale gemeente				
Port of Den Helder:				
- kosten onderzoek en heroriëntatie bedrijfsvoering		250.000		
- extra bijdrage in onrendabele kosten		250.000		
- langetermijn perspectief haven en maritiem cluster en uitwerking ontwikkelrichting Nieuwediep		250.000		
BR: dotatie in reserve Koningstr-Spoorstraat		180.000		
Regiodeal		190.000	190.000	190.000
Gevelrenovatie VVE's Stadshart fase 1		350.000		
		1.470.000	190.000	190.000
				0
4. Leefbare gemeente				
Sail 2023		200.000	450.000	
Subsidie Scholen aan Zee - leerlinglounges		125.000	125.000	73.000
		325.000	575.000	73.000
				0
Totale lasten		4.881.283	2.148.581	263.000
				0

Omschrijving	Bedragen in euro's			
	2022	2023	2024	2025
Baten				
1. Bestuurlijke vernieuwing				
AR: kosten gastheren en dames	-150.000			
AR: ideeënmarkt	-60.000			
AR: ter gedeeltelijke dekking div incidentel posten	-1.500.000			
BR: Helders perspectief	-420.000	-420.000		
BR: dekking kap. Lst Kerkgracht	-196.648	-196.648		
BR: Helders steunfonds dekking fin. ontwik. Coronacrisis	-600.000			
Bijdrage projectmedewerker	-67.000			
Mutatie voorziening Openbare orde en veiligheid	-16.669			
Stelpost Huisvesting gebouwen	-8.807	-8.807		
	-3.019.124	-625.455	0	0
2. Zorgzame gemeente				
AR: Voorbereiding en inrichting wijkpunten met sociale wijkteams in alle 4 de wijken	-40.000			
AR: Zorg voor kwetsbare inwoners	-140.000			
AR: Financieel 'fit-team'	-100.000			
AR: Voorkomen overgewicht jeugd	-20.000			
	-300.000	0	0	0
3. Vitale gemeente				
AR: Omgevingsplan	-85.000			
BR: bijdrage grondexploitatie	-250.000			
Vrijval voorziening grondexploitatie	-500.000	-500.000	-500.000	
Project ONS Julianadorp	-350.000			
	-1.185.000	-500.000	-500.000	0
4. Leefbare gemeente				
AR: sociale innovatie	-270.000	-270.000	-270.000	
	-270.000	-270.000	-270.000	0
Totale baten	-4.774.124	-1.395.455	-770.000	0

6. Financiële gegevens per taakveld

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Ist/bat	TVN	taakveld	werkelijk	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Programma				2020	2021	2022	2023	2024	2025	
1. Bestuurlijke vernieuwing										
	baten	01	Bestuur	-65	-37	-47	-47	-47	-47	-47
		010	Mutaties reserve	-5.067	-9.969	-4.180	-831	-214	-214	-214
		02	Burgerzaken	-564	-875	-889	-889	-889	-889	-889
		04	Overhead	-1.729	-1.551	-998	-982	-973	-973	-973
		05	Treasury	-1.342	-5.949	-5.431	-5.343	-5.190	-5.018	-5.018
		062	OZB niet-woningen	-14.036	-14.380	-14.645	-14.680	-14.680	-14.680	-14.680
		064	Belastingen Overig	-17	-44	-44	-44	-44	-44	-44
		07	Algemene uitkering en overige	-124.453	-123.682	-125.215	-125.317	-125.482	-126.362	-126.362
		08	Overige baten en lasten	-8	0	-5.200	-3.422	-3.157	-2.839	-2.839
		34	Economische promotie	-1.231	-1.487	-1.511	-1.511	-1.511	-1.511	-1.511
	<i>Totaal</i>			-148.512	-157.973	-158.160	-153.066	-152.188	-152.578	-152.578
	lasten	01	Bestuur	2.763	3.108	3.119	3.322	2.899	2.899	2.899
		010	Mutaties reserve	5.457	8.914	130	0	0	0	0
		02	Burgerzaken	1.819	2.433	2.261	2.261	2.261	2.261	2.261
		04	Overhead	26.328	28.101	27.663	27.127	27.005	26.852	26.852
		05	Treasury	379	4.437	4.300	4.166	4.027	3.805	3.805
		061	OZB woningen	275	395	360	360	360	360	360
		062	OZB niet-woningen	326	269	290	290	290	290	290
		064	Belastingen Overig	1	1	1	1	1	1	1
		07	Algemene uitkering en overige	0	0	0	0	0	0	0
		08	Overige baten en lasten	25	-49	28	5	5	5	5
		34	Economische promotie	23	28	28	28	28	28	28
	<i>Totaal</i>			37.396	47.637	38.180	37.560	36.876	36.500	36.500
			Totaal Bestuurlijke vernieuwing	-111.116	-110.336	-119.981	-115.506	-115.312	-116.077	-116.077
2. Zorgzame gemeentebaten										
		010	Mutaties reserve	-2.985	-4.884	-586	-286	-286	-430	-430
		61	Samenkracht en burgerparticipatie	-49	-49	-430	-430	-430	-430	-430
		62	Wijkteams	0	0	0	0	0	0	0
		63	Inkomensregelingen	-25.818	-28.715	-32.286	-32.150	-31.257	-31.142	-31.142
		64	Begeleide participatie	-11	0	0	0	0	0	0
		65	Arbeidsparticipatie	-27	-439	0	0	0	0	0
		66	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2	-6	-6	-6	-6	-6	-6
		671	Maatwerkdienstverlening 18+	-1.198	-1.394	-1.413	-1.413	-1.413	-1.413	-1.413
		681	Geëscaleerde zorg 18+	-22	-66	-12	-12	-12	-12	-12
		682	Geëscaleerde zorg 18-	-14	-213	0	0	0	0	0
		71	Volksgezondheid	-23	0	0	0	0	0	0
	<i>Totaal</i>			-30.148	-35.766	-34.732	-34.296	-33.403	-33.432	-33.432
	lasten	010	Mutaties reserve	107	227	2.513	1.614	901	859	859
		43	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	60	265	279	279	279	279	279
		61	Samenkracht en burgerparticipatie	3.477	4.200	4.378	4.281	4.275	4.263	4.263
		62	Wijkteams	1.388	2.762	1.946	1.764	1.764	1.494	1.494
		63	Inkomensregelingen	32.420	36.105	35.718	35.836	35.724	35.974	35.974
		64	Begeleide participatie	5.839	7.084	6.167	5.973	5.697	5.458	5.458
		65	Arbeidsparticipatie	2.524	3.239	2.809	2.869	2.928	2.988	2.988
		66	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.678	2.419	2.397	2.397	2.397	2.397	2.397
		671	Maatwerkdienstverlening 18+	14.961	14.792	15.050	13.946	13.946	13.946	13.946
		672	Maatwerkdienstverlening 18-	8.286	7.587	10.791	9.852	9.469	9.310	9.310
		681	Geëscaleerde zorg 18+	15.590	12.917	12.255	12.258	12.258	12.258	12.258
		682	Geëscaleerde zorg 18-	16.261	17.177	17.002	16.134	16.001	15.841	15.841
		71	Volksgezondheid	2.127	2.234	2.255	2.204	2.204	2.204	2.204
	<i>Totaal</i>			105.718	111.007	113.562	109.408	107.845	107.273	107.273
			Totaal Zorgzame gemeente	75.569	75.240	78.830	75.112	74.442	73.841	73.841

Bedragen x € 1.000

Omschrijving Ist/bat TVN taakveld	werkelijk	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Programma	2020	2021	2022	2023	2024	2025
3. Vitale gemeente						
baten						
010 Mutaties reserve	-4.525	-1.367	-543	-208	-208	-190
063 Parkeerbelasting	-88	-63	-63	-63	-63	-63
22 Parkeren	-19	0	0	0	0	0
24 Economische havens en waterwegen	-166	0	0	0	0	0
31 Economische ontwikkeling	9	0	0	0	0	0
33 Bedrijfsloket en bedrijfsregel	-2	0	0	0	0	0
81 Ruimtelijke Ordening	-23	-18	0	0	0	0
82 Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	-4.337	-4.554	-5.098	-4.807	-3.550	-2.975
83 Wonen en bouwen	-2.914	-2.563	-1.253	-1.253	-1.253	-1.253
<i>Totaal</i>	<i>-12.065</i>	<i>-8.565</i>	<i>-6.957</i>	<i>-6.331</i>	<i>-5.074</i>	<i>-4.481</i>
lasten						
010 Mutaties reserve	4.377	732	675	424	236	82
22 Parkeren	491	673	599	625	624	598
24 Economische havens en waterwegen	254	1.052	1.053	840	1.094	1.247
31 Economische ontwikkeling	2.068	2.117	1.932	1.917	1.917	1.727
33 Bedrijfsloket en bedrijfsregel	0	13	13	13	13	13
81 Ruimtelijke Ordening	1.260	1.262	893	806	807	807
82 Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	4.203	3.844	4.476	4.182	2.924	2.831
83 Wonen en bouwen	4.712	5.395	3.322	3.534	3.530	3.527
<i>Totaal</i>	<i>17.365</i>	<i>15.089</i>	<i>12.962</i>	<i>12.340</i>	<i>11.145</i>	<i>10.831</i>
Totaal Vitale gemeente	5.300	6.524	6.006	6.009	6.072	6.350

Omschrijving	Ist/bat	TVN	taakveld	werkelijk	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Programma				2020	2021	2022	2023	2024	20254
4. Leefbare gemeente									
baten	010		Mutaties reserve	-12.433	-2.464	-487	-487	-487	-217
	12		Openbare orde en veiligheid	-7	-76	-77	-77	-77	-77
	21		Verkeer en vervoer	-627	-468	-432	-432	-432	-432
	24		Economische havens en waterwegen	-1	0	0	0	0	0
	42		Onderwijshuisvesting	-20	-13	-12	-12	-12	-12
	43		Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.707	-2.343	-2.322	-2.322	-2.322	-2.322
	51		Sportbeleid en activering	-56	-60	0	0	0	0
	52		Sportaccommodaties	-1.167	-988	-1.146	-1.145	-1.145	-1.145
	53		Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-175	-28	-29	-29	-29	-29
	54		Musea	-73	0	0	0	0	0
	55		Cultureel erfgoed	-21	0	0	0	0	0
	57		Openbaar groen en (openlucht)	-580	-512	-539	-539	-539	-539
	72		Riolering	-4.244	-5.744	-4.024	-4.024	-4.024	-4.024
	73		Afval	-10.848	-11.005	-11.568	-11.563	-11.563	-11.563
	74		Milieubeheer	-152	-337	0	0	0	0
	75		Begraafplaatsen en crematoria	-269	-364	-370	-370	-370	-370
<i>Totaal</i>				-32.379	-24.401	-21.006	-20.999	-20.999	-20.729
lasten	010		Mutaties reserve	5.844	148	120	120	120	120
	11		Crisisbeheersing en brandweer	3.900	4.106	4.074	4.074	4.074	4.074
	12		Openbare orde en veiligheid	1.335	1.895	2.222	2.222	2.221	2.221
	21		Verkeer en vervoer	7.322	7.882	8.091	8.182	8.198	8.259
	24		Economische havens en waterwegen	312	392	472	472	472	468
	42		Onderwijshuisvesting	4.398	4.603	4.547	4.538	4.480	4.469
	43		Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.545	4.156	4.305	4.305	4.305	4.305
	51		Sportbeleid en activering	796	927	867	867	867	867
	52		Sportaccommodaties	3.024	3.236	3.336	3.359	3.399	3.394
	53		Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.874	4.249	3.962	4.084	3.634	3.634
	54		Musea	290	187	206	206	206	206
	55		Cultureel erfgoed	1.708	1.597	1.354	1.354	1.354	1.354
	56		Media	1.829	1.856	1.885	1.757	1.757	1.757
	57		Openbaar groen en (openlucht)	5.578	5.797	5.856	5.841	5.850	5.856
	61		Samenkracht en burgerparticipatie	85	559	240	240	240	240
	72		Riolering	3.607	4.820	3.241	3.186	3.186	3.143
	73		Afval	8.281	8.469	8.565	8.562	8.561	8.560
	74		Milieubeheer	5.903	2.582	1.855	1.855	1.855	1.855
	75		Begraafplaatsen en crematoria	542	460	530	528	507	507
<i>Totaal</i>				62.173	57.924	55.729	55.752	55.287	55.288
Totaal Leefbare gemeente				29.794	33.523	34.723	34.753	34.288	34.559
Eindtotaal				-453	4.951	-422	368	-511	-1.327

